

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-04/23-01/01

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 13. siječnja 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 11. stavka 1. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne novine, broj 81/13) u prilogu dostavljam *Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2022. godini*, koje je dostavljeno predsjedniku Hrvatskoga sabora, aktom od 13. siječnja 2023. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-07/08
URBROJ: 50301-21/21-23-2

Zagreb, 13. siječnja 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2022. godini

Na temelju članka 11. stavka 1. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima („Narodne novine“, broj 81/13.), dostavlja se Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u 2022. godini.

U prilogu Izvješća dostavljaju se izjave i zaključci sa sastanaka Europskoga vijeća u 2022. godini.

 PREDSJEDNIK
sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE O SASTANCIMA EUROPSKOG VIJEĆA U 2022. GODINI I OSTALIM SASTANCIMA ČELNIKA I ČELNICA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

Temeljem Zakona o suradnji Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne Novine, broj 81/2013), predsjednik Vlade podnosi pisano Izvješće o sastancima Europskog vijeća.

Sadržaj:

NEFORMALNI SASTANAK ČLANOVA EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 17. VELJAČE 2022.	1
SASTANAK NA VRHU EUROPSKE UNIJE (EU) I AFRIČKE UNIJE (AU), BRUXELLES, 17. – 18. VELJAČE 2022.	1
POSEBNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 24. VELJAČE 2022.	2
NEFORMALNI SASTANAK ŠEFOVA DRŽAVA ILI VLADA EUROPSKE UNIJE, VERSAILLES, 10. – 11. OŽUJKA 2022.	3
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 24. – 25. OŽUJKA 2022.	7
POSEBNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 30. I 31. SVIBNJA 2022.	14
SASTANAK ČELNIKA I ČELNICA EU I ZAPADNOG BALKANA, BRUXELLES, 23. LIPNJA 2022.	19
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 23. I 24. LIPNJA 2022.	20
SASTANAK NA VRHU DRŽAVA EUROPODRUČJA U UKLJUČIVOM SASTAVU, BRUXELLES, 24. LIPNJA 2022.	29
SASTANAK EUROPSKE POLITIČKE ZAJEDNICE, PRAG, 6. LISTOPADA 2022.	30
NEFORMALNI SASTANAK ŠEFOVA DRŽAVA ILI VLADA ČLANICA EU, PRAG, 7. LISTOPADA 2022.	31
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 20. I 21. LISTOPADA 2022.	34
SASTANAK NA VRHU EU I ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA, TIRANA, 6. PROSINCA 2022.	40
SASTANAK NA VRHU EU-ASEAN, BRUXELLES, 14. PROSINCA 2022.	41
SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 15. PROSINCA 2022.	41

PRILOG – Izjave i zaključci sastanaka Europskog vijeća te ostalih sastanaka na vrhu

Zagreb, 17. siječnja 2023.

NEFORMALNI SASTANAK ČLANOVA EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 17. VELJAČE 2022.

Neformalni sastanak je sazvan u kontekstu rastućih napetosti između Ukrajine i Ruske Federacije, uslijed povećane vojne prisutnosti Rusije duž granice s Ukrajinom, prije početka ruske agresije na Ukrajinu. Cilj sastanka je bila **potvrda europskog jedinstva**, kao i jedinstva Unije s partnerima u NATO oko situacije u Ukrajini.

Naglasak je bio na diplomatskim aktivnostima i dogovorima mirnim putem, uz poziv na korištenje svih diplomatskih alata i formata kako bi se kriza deeskalirala i na taj način riješila otvorena pitanja. Ukrajini je poslana snažna poruka solidarnosti te je dogovoreno pružanje pomoći. Potvrđena je odlučnost djelovanja Unije u obrani europskih vrijednosti te zaštiti mira, sigurnosti i stabilnosti.

SASTANAK NA VRHU EUROPSKE UNIJE (EU) I AFRIČKE UNIJE (AU), BRUXELLES, 17. – 18. VELJAČE 2022.

Šestome sastanku na vrhu EU i AU domaćin je bila EU. Sastankom su supredsjedali predsjednik Europskog vijeća Charles Michel te predsjednik Senegala i ujedno predsjedavajući AU Macky Sall. Čelnici su razgovarali o **izgradnji novog partnerstva između Europe i Afrike**, potvrđeno je poštovanje suvereniteta, solidarnosti, promicanje održivosti, transparentnosti i multilateralizma te je istaknuta važnost ubrzanja oporavka nakon pandemije bolesti COVID-19.

Glavni je cilj bio potaknuti ambiciozan **europsko-afrički investicijski pakt** uzimajući u obzir globalne izazove poput klimatskih promjena i zdravstvene krize. Bilo je riječi o rješenjima za promociju stabilnosti i sigurnosti. Istaknuto je kako je EU potrebna prosperitetna, stabilna, sigurna i održiva Afrika koja je sposobna suočiti se s izazovima u budućnosti.

Rasprava je bila organizirana kroz **sedam tematskih okruglih stolova**: financiranje održivog i uključivog rasta; klimatske promjene i energetska tranzicija, digitalna politika i transport; povezivost i infrastruktura; mir, sigurnost i upravljanje; potpora privatnom sektoru i gospodarska integracija; obrazovanje, kultura i strukovno osposobljavanje, migracije i mobilnost; poljoprivreda i održivi razvoj; zdravstveni sustavi i proizvodnja cjepiva.

Predsjednik Vlade RH Plenković sudjelovao je na okruglim stolovima posvećenima zdravstvenim sustavima i proizvodnji cjepiva te povezivosti, klimatskim promjenama i jačanju održive ekonomije. U raspravi je istaknuo važnost nastavka zajedničke borbe protiv pandemije bolesti COVID-19, koja je pokazala da su svi zdravstveni sustavi ranjivi u vrijeme krize. Naglasio je da „nitko nije siguran, dok svi nisu sigurni“. Afričke zemlje trebaju stabilne i predvidljive isporuke cjepiva, kao i jačanje zdravstvenog sustava. Napomenuo je kako Hrvatska ima snažno naslijeđe u prevenciji bolesti i promicanju zdravlja, koje dolazi od svjetski poznatog liječnika i jednog od osnivača Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) dr. Andrije Štampara. Svoje iskustvo je spremna dijeliti s afričkim partnerima, a donirala je preko 700.000 doza cjepiva Africi, dok je u narednim mjesecima predviđena donacija još 550.000

doza. Predsjednik Vlade istaknuo je čvrstu podršku jačanju afričkih kapaciteta u zdravstvu, posebno u segmentu proizvodnje cjepiva. Pozdravio je odluku AU da Afrički centar za kontrolu i prevenciju bolesti transformira u javnozdravstvenu agenciju. Naglasio je da je pristup odgovarajućoj zdravstvenoj zaštiti nužan uvjet za ljudski razvoj, koji ostaje u središtu europsko-afričkih odnosa te istinskog partnerstva u području zdravlja. Predsjednik Vlade Plenković je, u kontekstu okruglog stola o povezivosti, klimatskim promjenama i održivoj ekonomiji, istaknuo kako su klimatske promjene najveći izazov ovog stoljeća, te je stoga potrebno odlučno i žurno djelovanje svih dionika na globalnoj razini, a posebice u Africi. Ključna je provedba Pariškog sporazuma te HR pozdravlja održavanje sljedećeg sastanka COP27 upravo na afričkom kontinentu (Egipat). Afrika je kontinent koji je najteže pogođen klimatskim promjenama, stoga u duhu pravog partnerstva HR pozdravlja suradnju EU s AU i daje svoju potporu u okviru „Team Europe“ pristupa, kao i kroz podršku *Global Gateway* strategiji (posebice u slučaju razvoja infrastrukture i povezivosti). U istom kontekstu HR promatra i energetska tranziciju, koja postaje ključni element u postizanju klimatskih ciljeva i ciljeva održivog razvoja (SDGs – UN Agenda 2030., afrička Agenda 2063.). Dobra prilika za prijelaz na čistu energiju u Africi bila bi proizvodnja i izvoz vodika, gdje postoji velik potencijal. Takva energetska tranzicija omogućila bi širu transformaciju gospodarstva, pomogla u stvaranju radnih mjesta i poboljšala energetska sigurnost.

Na kraju sastanka **usvojena je zajednička izjava** naziva „*Zajednička vizija za obnovljeno partnerstvo za 2030*“. Izjava sadrži poruke ojačanog savezništva u borbi protiv zajedničkih izazova. Naglasak je stavljen na konkretnu pomoć EU osiguranju pravednog i ravnopravnog pristupa cjepivima, borbu protiv posljedica pandemije u Africi, uspostavljanje zajedničkog okvira za postupanje s afričkim dugom, izgradnju održivijih i otpornijih gospodarstava, jačanje suradnje u području mira i sigurnosti, pomoć u svim aspektima migracija i mobilnosti te promicanje učinkovitog multilateralizma.

Cilj obnovljenog partnerstva je promicati zajedničke prioritete i vrijednosti, međunarodno pravo te očuvati interese i zajednička javna dobra. To uključuje zaštitu ljudskih prava, ravnopravnost spolova i osnaživanje žena u svim sferama života, vladavinu prava, djelovanje za očuvanje klime, okoliša i biološke raznolikosti, ali i održiv i uključiv gospodarski rast i borbu protiv nejednakosti. Najavljen je paket ulaganja Europa - Afrika u vrijednosti od 150 milijardi eura, koji će podržati zajedničke ambicije. Paket ima za cilj potaknuti javna i privatna ulaganja u ključnim zajedničkim prioritetnim područjima s naglaskom na zelenu i energetska tranziciju, digitalnu transformaciju, održivi rast, promet i mobilnost mladih.

IZVANREDNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 24. VELJAČE 2022.

Sastanak je sazvan radi rasprave o **situaciji u Ukrajini, slijedom vojne agresije Rusije** te kršenja međunarodnog prava i teritorijalnog integriteta i suvereniteta Ukrajine. Čelnici su tom prigodom najoštrije osudili rusku vojnu agresiju na Ukrajinu i izrazili jedinstvo s međunarodnim partnerima, istaknuli solidarnost s Ukrajinom i njezinim građanima. Ocijenili su da takvom agresijom Rusija krši međunarodno pravo i podriva europsku i globalnu

sigurnost i stabilnost. Ponovili su pravo Ukrajine da sama određuje svoju sudbinu. Od Rusije su zatražili trenutačno zaustavljanje svih vojnih aktivnosti, bezuvjetno povlačenje vojnih snaga i opreme iz Ukrajine, poštovanje međunarodnog prava i zaustavljanje kampanje dezinformacija i kibernetičkih napada. Dogovoren je paket mjera ograničavanja koje se odnose na financijski sektor, sektor energetike i transporta, robu dvojne namjene, kontrolu oružja i financiranje izvoza te su izvršena dodatna uvrštenja pojedinaca i tvrtki na sankcijski popis uz uvođenje mjera zabrane izdavanja viza i zamrzavanja imovine. Europsko vijeće je osudilo uključivanje Bjelarusu u ruske vojne akcije i pozvalo na širenje mjera ograničavanja i na tu državu. Potvrđena je podrška nezavisnosti, suverenitetu i teritorijalnom integritetu Ukrajine unutar međunarodno priznatih granica, kao i solidarnost i podrška s ukrajinskim narodom. Najavljena je dodatna politička, financijska i humanitarna pomoć. Potvrđene su europske aspiracije Ukrajine i njezin europski izbor, kako je to navedeno u Sporazumu o pridruživanju.

Predsjednik Vlade Plenković je naglasio kako će 24. veljače 2022., kao dan ruske agresije na Ukrajinu, ostati po zlu upisan u povijesti te predstavlja tektonske promjene međunarodnog poretka kakvog smo dosad poznavali. Rusija je agresijom u potpunosti prekršila načela međunarodnog prava, Povelje Ujedinjenih naroda i sustava demokratskih vrijednosti. Ovaj rat je sukob između dva načina vladanja – demokracije i autokracije. Rusija želi neutralizirati i negirati identitet Ukrajine. Pritom se poziva na potrebu „ispravljanja“ navodnih prethodnih pogrešnih odluka ranijih ruskih lidera.

Početak agresije promišljeno je izabran kada je pozornost SAD-a primarno usmjerena prema Kini, Njemačka u post-izbornom, a Francuska u izbornom ciklusu, NATO je povukao postrojbe iz Afganistana, a Ujedinjena Kraljevina izašla iz Europske unije. Napad je bio pripreman pažljivo, ali se podcijenilo političko i vojno jedinstvo EU i NATO-a, koje je sada dodatno ojačano i učvršćeno.

Predsjednik Vlade Plenković napomenuo je kako će ovaj sukob u mjesecima pred nama pokrenuti velike promjene u gospodarskom, humanitarnom i sigurnosnom smislu te najavio kako trebamo biti spremni za poremećaje na tržištima energenata i hrane te veliku izbjegličku krizu. Situacija u Ukrajini nalaže oprez oko sigurnosne situacije i na zapadnom Balkanu, s posebnim naglaskom na BiH.

Zbog svega toga potrebno je najoštrije osuditi rusku agresiju, zadržati jedinstvo EU i NATO, uputiti Ukrajini svu potrebnu pomoć, organizirati prihvati izbjeglica te nastaviti razgovarati o jačanju sigurnosti i obrane EU i NATO članica.

NEFORMALNI SASTANAK ŠEFOVA DRŽAVA ILI VLADA EUROPSKE UNIJE, VERSAILLES, 10. – 11. OŽUJKA 2022.

Sastanak je održan u sklopu francuskog predsjedanja Vijećem EU i trebao je tradicionalno biti posvećen gospodarstvu. Međutim, s obzirom na promijenjene okolnosti, njegova **glavna tema bila je ruska agresija na Ukrajinu**. Lideri su u sklopu Deklaracije iz Versaillesa usvojili Izjavu o ruskoj vojnoj agresiji na Ukrajinu. U raspravi je bilo riječi o posljedicama

koje rat u Ukrajini ima na EU i države članice, a posebice mjerama izgradnje obrambenih kapaciteta Unije i smanjenju energetske ovisnosti, u prvom redu o ruskom plinu, nafti i ugljenu. Dio rasprave odnosio se na razmatranje ukrajinskog zahtjeva za članstvo u EU. Na sastanku su razmotrene i ranije predviđene teme, s naglaskom na osnaživanje gospodarske osnove Unije, uz poticanje rasta i ulaganja.

Neformalni sastanak lidera održan je u drugom tjednu ruske agresije; u tom je razdoblju EU pomagala Ukrajini dopremom oružja, prihvatom izbjeglica te je usvojen do tada opsegom nezabilježen **paket mjera ograničavanja**, dogovoren nikad ranije viđenom brzinom. Do vremena održavanja sastanka usvojena su tri paketa sankcija koji su obuhvatili zabranu putovanja i zamrzavanja imovine pojedincima i entitetima, sankcije u području zračnog prometa te više financijskih sankcija usmjerenih na ruski bankarski sustav, uključujući i isključenje ključnih ruskih banaka iz SWIFT-a. Mjere imaju za cilj presijecanje tijekova financiranja ruske agresije te su usmjerene prema ruskoj vladi i gospodarskim elitama/oligarsima, lobistima i širiteljima ruske propagande (njih preko 600), a ne prema ruskim građanima. U Versaillesu je dogovoreno novo proširenje sankcija te je četvrti paket usvojen u tjednu nakon neformalnog sastanka. Paket je obuhvatio nove mjere: zabranu uvoza niza proizvoda od čelika, zabranu novih ulaganja u ruski energetski sektor, zabranu izvoza luksuzne robe, zabranu ocjenjivanja Rusije i ruskih tvrtki od strane agencija za kreditni rejting EU.

U raspravi su čelnici govorili o **ruskoj agresiji** koja u potpunosti redefinira sigurnosnu arhitekturu Europe, prijeteći europskoj demokraciji i vrijednostima te je istaknuta potreba zadržavanja jedinstva u odgovoru na istu. Ono je za sada snažno, a snaga zajedništva je vjerojatno iznenadila i Rusiju. Naglašeno je kako ruska agresija znači i „tektonski zaokret“ u europskoj povijesti. Čelnici su dogovorili daljnje ključne korake prema jačanju europske suverenosti, smanjenju ovisnosti i izgradnji novog modela rasta i investicija.

Zaključeno je da nastalu situaciju EU treba iskoristiti kako bio jačala **stratešku autonomiju** te se više oslanjala na vlastite resurse i postala u potpunosti neovisna o ruskim energentima (posebice plinu). Rusija je danas glavni dobavljač plina i nafte, što je situacija koja se mora promijeniti; dobavljač ne može ostati netko tko Europi prijete. Europska komisija je stoga neposredno prije neformalnog sastanka objavila Komunikaciju „*REPowerEU: Zajedničko europsko djelovanje za cjenovno pristupačniju, sigurniju i održiviju energiju*“, koja sadrži niz mjera kako bi EU postala neovisna o ruskim fosilnim gorivima i prije 2030. godine. Komunikacija je došla u vrijeme kada se Europa već nekoliko mjeseci suočavala s rastućim cijenama energenata, a trenutna nesigurnost opskrbe zbog ratnih zbivanja samo je pogoršala situaciju. Komisija je predložila diverzifikaciju opskrbe plinom i ubrzanje zaokreta prema obnovljivim izvorima energije, kao glavne mjere kojima se želi postići značajno smanjivanje potražnje za ruskim plinom u EU.

Čelnici su postigli dogovor o **smanjenju ovisnosti o ruskom plinu** kroz sljedeće mjere: ubrzano smanjenje oslanjanja na fosilna goriva, diverzifikacija puteva nabave energenata, daljnji razvoj tržišta vodika, jače ulaganje u obnovljive izvore energije, poboljšanje interkonektora za dopremu plina, bolje planiranje nabave, poboljšanje energetske učinkovitosti i upravljanje potrošnjom energije, osiguranje dovoljne razine prostora za

skladištenje, optimizacija djelovanja tržišta energije, koordinirano investiranje u energetske sustave i ostvarivanje bolje povezivosti sa susjedima.

Oko pitanja obrane, istaknuta je važnost jačanja transatlantske i suradnje EU-NATO te ponovljen cilj jačeg djelovanja EU na području **sigurnosti i obrane**. Dogovoreno je: povećanje izdvajanja za obranu, s fokusom na područja u kojima su identificirani nedostaci; poticanje ulaganja država članica u zajedničke projekte i zajedničku nabavu obrambenih kapaciteta (uključujući i financiranje kroz EPF); daljnje ulaganje u sposobnost vođenja misija i operacija; jačanje sinergije između istraživanja i inovacija na civilnom i vojnom području; ulaganje u kritične i nove tehnologije. Istaknuta je potreba bolje pripreme u odnosu na kibernetičke ugroze, jačanje otpornosti na tom području, zaštita infrastrukture, borba protiv dezinformacija, jačanje sigurnosne i obrambene dimenzije industrije vezane za svemir, kao i jačanje vojne mobilnosti na cijelom području EU.

Posebno je duga bila rasprava o **ukrajinskom zahtjevu za članstvo u EU**, pri čemu je bilo vidljivo da jedna skupina država članica podržava ambiciozniji pristup i snažniji izričaj Deklaracije, uz potvrđivanje europske perspektive i kandidatskog statusa, dok je druga skupina država bila opreznija, uz isticanje potrebe pažljivog i postepenog pristupa, pri čemu su naglašavali da ne smije biti „prečica“ u proceduri. Vijeće je uputilo zahtjev Europskoj komisiji koja treba izraditi mišljenje (*Avis*) te su to koraci koje je potrebno poštovati. Istovremeno, mnogi su istaknuli da treba pronaći pravi put za širi angažman Unije s Ukrajinom u nizu područja, što ne bi bila alternativa članstvu, nego realan pristup u odnosima između dvije strane. U raspravi je dotaknuto i pitanje proširenja u odnosu na **zapadni Balkan**, koji gleda prema slučaju Ukrajine i koji također očekuje odgovarajući angažman Unije. Bilo je riječi i o **zahtjevima za članstvo Gruzije i Moldove**, pri čemu su neki isticali da je slučaj Ukrajine poseban i različit od dva navedena, ali je istaknuto da i ove države trebaju dobiti pažnju i solidarnost te je dogovoreno da se i njihovi zahtjevi tretiraju u skladu s predviđenom procedurom, pri čemu je prvi korak izrada mišljenja od strane Komisije. U Deklaraciji su čelnici potvrdili europske aspiracije i europski izbor Ukrajine te njezinu pripadnost europskoj obitelji. Referirali su se na brzu reakciju na ukrajinski zahtjev za članstvo koji je Vijeće uputilo Europskoj komisiji. Potvrdili su spremnost na jačanje veza s Ukrajinom i produbljenje partnerstva te pomoć Ukrajini kod ostvarenja europskog puta. Čelnici su se osvrnuli i na poziv Vijeća Komisiji za izradu mišljenja o članstvu Gruzije i Moldove u EU.

U raspravi je oslovljeno i **pitanje priljeva ukrajinskih izbjeglica** u Europu, pri čemu je do tada zabilježeno 3 milijuna pristiglih osoba. Solidarnost koju pokazuju države članice je velika, a pojavljuju se mnoga pitanja na koja će trebati odgovoriti, kao što su pristup školovanju, zdravstvenoj skrbi, integracija i sva ostala pitanja povezana s njihovim dolaskom. Čelnici su pozvali na stavljanje na raspolaganje odgovarajućih fondova u tu svrhu, kroz usvajanje financijskog instrumenta (*CARE – Cohesion's Action for Refugees in Europe*). U raspravi je posebno izdvojeno bombardiranje civila i uništavanje civilnih objekata te pitanje odgovornosti, kao i otvaranje istrage u okviru Međunarodnog kaznenog suda, uz naglasak na važnost prikupljanja dokaza. Rusija je pozvana na poštovanje međunarodnog humanitarnog prava. Pojedini su čelnici govorili o pregovorima o prekidu vatre, potrebi diplomatskog pritiska na Rusiju, posebno oko humanitarnih koridora.

U raspravi o **izgradnji jače gospodarske osnove** istaknuta je važnost jakog unutarnjeg tržišta, koje treba biti u potpunosti dovršeno, kako bi Unija bila otpornija i kompetitivnija te prilagođena ciljevima zelene i digitalne tranzicije. U Deklaraciji je posebno izdvojeno pitanje smanjenja strateških ovisnosti Unije, i to u najosjetljivijim područjima poput nabave kritičnih sirovih materijala, poluvodiča, zdravlja, sigurnosti hrane i digitalnih tehnologija. Naglašena je važnost jačanja istraživanja i inovacija te suradnje povezivanjem industrijskih inicijativa, uključivo kroz projekte od zajedničkog europskog interesa (IPCEI). Potvrđeno je da će EU nastaviti voditi ambicioznu trgovinsku politiku i promicati vlastite standarde zalažući se za pristup tržištu, održive lance opskrbe i povezivost. Dovršit će se trgovinski i instrumenti tržišnog natjecanja kako bi se oslovili učinci stranih utjecaja na unutarnje tržište i zaštitilo od nelojalnih mjera trećih država te osigurao reciprocitet u javnoj nabavi s trgovinskim partnerima. Dogovoren je i niz mjera za privlačenje privatnih ulaganja, s naglaskom na smanjenje administrativnih procedura, stvaranje jednostavnog i predvidivog regulatornog okvira, promicanje vještina sukladno zahtjevima tržišta rada i osiguranje kvalitete radnih mjesta, promicanje socijalne kohezije i očuvanje europskog socijalnog modela, ali jednako tako završetak izgradnje unutarnjeg tržišta i kreiranje atraktivnijega i kompetitivnijeg europskog financijskog tržišta.

Predsjednik Vlade RH Plenković je u sklopu rasprave o **sigurnosti i obrambenim sposobnostima** kazao da povratak otvorenog rata i agresije na europsko tlo, kršenje temeljnih načela europske sigurnosti, gaženje međunarodnog prava i ponovna pojava nuklearne prijetnje, jasno pokazuju da smo ušli u novu eru kada riječ je o europskoj obrambenoj i sigurnosnoj politici. Kako bismo se suočili s ovom novom stvarnošću, moramo ubrzati ono što već poduzimamo u područjima obrane i sigurnosti. Naše geopolitičko pozicioniranje i sigurnost ovisit će više nego ikad o nacionalnim i zajedničkim obrambenim sposobnostima. Kako bismo podržali ovu ambiciju, potrebni su jači naglasak na ubrzanim ulaganjima u obranu, jasni prioriteti za obrambene sposobnosti koje će definirati svaka država članica i ojačana industrijska i tehnološka baza.

U području **energetike**, Hrvatska se slaže da EU treba stremiti **energetskoj neovisnosti** te da taj cilj treba biti usklađen s ciljem **dekarbonizacije** Europe do 2050. Hrvatska podržava daljnji razvoj izvora obnovljive energije i snažniju integraciju zajedničke energetske infrastrukture, kako bi se osigurala sigurnost opskrbe. Dio te infrastrukture su i ukapljeni plin te LNG terminali, koje treba kombinirati s potencijalima skladištenja plina na EU razini, a radi diversifikacije opskrbe plinom. Hrvatska sa svojim zemljopisnim položajem i postojećom LNG infrastrukturom može igrati važnu ulogu. Strateško smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima koje je EU prisiljena uvoziti dovest će do pojačane otpornosti, što je kritično važno ukoliko ne želimo da Europa bude taocem bilo kojeg vanjskog opskrbljivača energentima. Što se tiče kontinuiranog **rasta cijena energenata**, a koji je započeo i prije rata u Ukrajini, cijene su sada na rekordnim razinama i imaju potencijal ozbiljno ugroziti životni standard naših građana. EU mora biti predvodnik globalnih napora usmjerenih na stabilizaciju cijena. Potrebno je da EU, zajedno s drugim globalnim akterima, osmisli mehanizme koji bi spriječili ovakvu situaciju u kojoj i brojne špekulacije dižu cijenu energenata, jer se to na kraju prelama na našim građanima i Vladama. Vlada RH je donijela paket mjera od gotovo 5 milijardi kuna

te će se i dalje, u okvirima mogućeg i potrebnog, podržavati proces subvencioniranja i interveniranja.

U sklopu rasprave o agresiji na **Ukrajinu, predsjednik Vlade Plenković** je kazao da opseg ovog rata iz temelja mijenja stratešku i geopolitičku arhitekturu Europe u sljedećim desetljećima, a europska i globalna sigurnost su pod prijetnjom kakva nije postojala od kraja II. svjetskog rata. Dodatno, ali ništa manje važno, radi se o **humanitarnoj krizi** zastrašujućih razmjera, u kojoj milijuni ostaju zarobljeni u okupiranim ili napadnutim gradovima, bez hrane, vode i grijanja, a dodatni milijuni bježe iz zemlje. Pomoć i podrška koju EU i njezine države članice pružaju ovim ljudima pokazatelj su solidarnosti i ljudskosti. Hrvatska je Ukrajini već poslala humanitarnu i vojnu pomoć te provodi mjere za zbrinjavanje izbjeglica u Hrvatskoj. Zadržavanje zajedništva i bliske koordinacije i suradnje unutar EU i s našim transatlantskim partnerima je danas važnije nego ikada. Tu koordinaciju i jedinstvo moramo zadržati i kroz nastavak korištenja važnog i učinkovitog alata, a to su **mjere ograničavanja** spram Rusije i njezinih suučesnika (Bjelarus). Moramo nastaviti učinkovito i koordinirano provoditi te mjere, ali i ojačati svoju otpornost na način da maksimalno umanjimo negativan utjecaj tih mjera i mogućih ruskih kontra-mjera na europsko gospodarstvo i društvo. Vezano uz **zahtjev Ukrajine za članstvo u Europskoj uniji** istaknuo je važnim poslati poruku snažne solidarnosti s Ukrajinom i podrške njezinim aspiracijama. Pozicija Hrvatske je maksimalna podrška Ukrajini, da taj proces bude što brži, a da se ujedno u ovim okolnostima dâ i politička težina posebnim odnosima s Ukrajinom. To može značiti intenziviranje političkog dijaloga, dijaloga o sigurnosti, humanitarne teme, sve ono što bi njima pomoglo u ovoj teškoj situaciji u kojoj se kao žrtva agresije nalaze.

Za vrijeme rasprave o agresiji na Ukrajinu, navečer 10. ožujka, **bespilotna letjelica naoružana avio-bombom srušila se na Zagreb, na sreću bez žrtava**. Predsjednik Vlade izvijestio je kolege na sastanku o prvim informacijama koje su bile prikupljene. Zbog ozbiljnosti situacije, **dodatno je pismom** informirao europske partnere, glavnog tajnika NATO-a te SAD. U tom kontekstu je, prilikom ranije planiranog posjeta Madridu, predsjednik Vlade posjetio **NATO bazu u mjestu Torrejón de Ardoz** gdje se kontrolira nebo južnih zemalja članica NATO. Važna poruka Hrvatskoj bila je brza reakcija saveznika, između ostaloga, **preletom američkih i francuskih ratnih zrakoplova**, čime je poslan signal da savezništvo NATO i EU čvrsto funkcionira. Iako je dosadašnjom istragom utvrđeno da se letjelica bila naoružana avio-bombom s upaljačem te da je prilikom pada došlo do eksplozije, **nastavlja se daljnja istraga** kojom se treba utvrditi tko je i na koji način lansirao projektil prema Hrvatskoj.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 24. – 25. OŽUJKA 2022.

U obraćenju članovima Europskog vijeća, prije formalnog početka sastanka, **predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola**, govorila je o ruskoj agresiji na Ukrajinu, europskoj pomoći Ukrajini, solidarnosti i partnerstvima. Spomenula je opasnost širenja ruske „destruktivne kampanje“ i na zapadni Balkan. Istaknula je situaciju s izbjeglicama iz Ukrajine

i potrebu iskazivanja europske solidarnosti prema njima, otvarajući im „srca i domove“. Posebnu osjetljivost iskazala je prema ženama i djeci te ukazala na važnost pronalaženja odgovarajućih rješenja na području azila i migracija. Dobrom je ocijenila aktivaciju Direktive o privremenoj zaštiti. Poslala je poruke Vijeću da Europski parlament s njime dijeli iste ciljeve i želi naći rješenja za zajedničke izazove. Posebno je izdvojila vladavinu prava te se osvrnula na europske aspiracije Ukrajine. Govorila je i o pitanjima sigurnosti, istaknula važnost nacionalnih doprinosa za obranu i učinkovitije korištenje proračuna EU te se referirala na važnost sigurnosti opskrbe hrane i zaštite dobavnih pravaca. Govoreći o energetici, izdvojila je pitanje sinkronizacije energetskih mreža Ukrajine i Moldove i osiguranje dopreme plina Ukrajini. Oko rastućih cijena energenata ukazala je na potrebu koordiniranog pristupa. Podržala je prijedlog Komisije za osiguranje zaliha plina, zajednički mehanizam nabave, obvezne količine strateških zaliha i dodatne mjere solidarnosti. Pozvala je na diversifikaciju energetskih izvora, a radi uklanjanja ovisnosti o Rusiji. Istaknula je važnost ostvarenja klimatskih ciljeva i važnost mjera iz paketa „*Spremni za 55*“.

U raspravi o ruskoj agresiji sudjelovali su predsjednik SAD-a Joe Biden te video vezom predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski. **Predsjednik SAD-a Biden** je istaknuo snagu transatlantskih odnosa i pohvalio odličnu suradnju između EU i SAD. Založio se za jačanje sankcija protiv Rusije, što zahtijeva potpuno i snažno jedinstvo. Za sankcije je rekao da će zasigurno imati značajan utjecaj protokom vremena te da je važno maksimizirati njihov kumulativni učinak. Govoreći o energetici, kazao je da su EU i SAD partneri u cilju smanjenja ovisnosti EU o ruskom plinu te da će SAD osloboditi dio svojih rezervi. Potvrdio je spremnost SAD na sigurnosnu suradnju s EU te pružanje humanitarne pomoći Ukrajini. Ovaj sukob je prikazao kao onaj između demokracije i autokracije. Dotaknuo se Kine ističući kako je potrebno poslati zajedničku poruku o posljedicama neosuđivanja ruske agresije. Zaključak je bio na jedinstvu i odlučnosti uz koje će „pobjeda biti na našoj strani“. Predsjednik Biden je istaknuo kako SAD treba EU te je EU važna za njihovu sigurnost. **Predsjednik Ukrajine Zelenski** u svom je obraćanju opisao ozbiljnost situacije, iskazao zahvalnost radi usvojenih sankcija te pozvao na njihovo dodatno proširenje. Ponovo je govorio o članstvu Ukrajine u EU i pozvao čelnike da ih podrže na tom putu. U svojim su intervencijama **čelnici država članica EU** iskazali slaganje s predsjednikom SAD ističući važnost zatvaranja „praznina“ u sankcijskom režimu. Istaknuli su značaj daljnje suradnje i koordinacije između EU i SAD, ali i rada s drugim regijama, posebno onima gdje postoji opasnost od prelijevanja kriza. U tom je smislu istaknuto i područje zapadnog Balkana. Ponovljene su poruke solidarnosti upućene Ukrajini, uz obećanje za pružanje daljnje pomoći.

U raspravi koja je uslijedila, **predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen** istaknula je dva pitanja: (i) financiranje europskog odgovora na ukrajinsku izbjegličku krizu i (ii) provedbu sankcija kroz zatvaranje „praznina“ i izbjegavanje njihova zaobilazanja. Visoki predstavnik za vanjske poslove i sigurnosnu politiku **Josep Borrell** opisao je situaciju na terenu, govorio je o vojnoj pomoći Ukrajini i pripremama za sljedeći paket sankcija. Čelnici su se u načelu složili oko **jačanja sankcija**, a bilo je riječi o njihovu mogućem širenju na područje energenata i prometa, uz isticanje potrebe da i drugi međunarodni partneri čine isto. Upozoreno je na mogućnost porasta nasilja u sljedećim danima od strane Rusije. Bilo je puno riječi o **ukrajinskim izbjeglicama** te učinku na države koje graniče s Ukrajinom, uz isticanje

solidarnosti s njima i potvrdu šireg angažmana svih država članica i institucija Unije u pružanju pomoći. Ozbiljnost situacije je ocijenjena kao najgora od II. svjetskog rata. Ukazano je na moguću opasnost trgovine ljudima te iskorištavanje žena i djece, što mora biti zaustavljeno. Oko **energetike**, čelnici su istaknuli važnost pronalaska drugih dobavljača, a za što treba vremena, kao i za izgradnju infrastrukture, zbog čega je trenutačno presijecanje svih energetske veze ocijenjeno nemogućim. Neki su u raspravi isticali važnost koordinirane akcije u smislu odgovora na ruska obavještajna djelovanja. Bilo je i referenci na **europski put Ukrajine**, međutim u tom je smislu istaknuta poveznica s raspravom u Versailles-u. Svi su isticali važnost **zadržavanja europskog jedinstva**.

Predsjednik Vlade Plenković se u raspravi o **Ukrajini** osvrnuo na vidljivu eskalaciju rata i rastuće civilne žrtve, uz širenje ratnih operacija na zapad Ukrajine, sve bliže granicama EU. Nastavak ujedinjenog i koordiniranog djelovanja EU i NATO ostaje od najveće važnosti. Potvrdio je privrženost Hrvatske učinkovitoj **provedbi usvojenih mjera ograničavanja** spram Rusije (i Bjelarusu), uz napomenu da je posebnu pažnju potrebno posvetiti utvrđivanju i rješavanju mogućih „praznina“ u istima. Ujedno se EU i države članice moraju nastaviti pripremati za produžene konfliktne odnose s Rusijom, koji će dugoročno utjecati na naše gospodarstvo pa stoga sve mjere usmjerene na **jačanje otpornosti** i prilagodbe naših društava i gospodarstava ovoj situaciji ostaju kritično bitnima. Navedeno se kratkoročno posebno odnosi na našu najveću ranjivost – energetske ovisnost. Jednaku pažnju potrebno je i dalje posvećivati **mjerama podrške Ukrajini**, kroz humanitarnu i ostalu pomoć.

U **zaključcima** su čelnici ponovno pozvali Ukrajinu na zaustavljanje agresije na Ukrajinu i da povuče vojne snage i opremu iz Ukrajine. Posebno je istaknuto kršenje međunarodnog prava i pozvana Rusija da garantira siguran prolazak civilima i dopremu humanitarne pomoći. Naglašeno je da se ratni zločini moraju zaustaviti. Istaknuto je da Unija stoji uz ukrajinski narod te su ponovljene odredbe Deklaracije iz Versaillesa o europskim aspiracijama Ukrajine. Potvrđeno je da će Unija nastaviti pružati političku, financijsku, materijalnu i humanitarnu pomoć Ukrajini te otvorenost dodatnom jačanju sankcijskog režima. Pozvane su i druge države da se tome pridruže. Ruska je agresija prisilila milijune ljudi da napuste svoje domove i privremenu zaštitu zatraže u državama članicama Unije. Ova kriza predstavlja veliki izazov za infrastrukturu i javne servise država članica, posebno onih na granicama s Ukrajinom, za što je potrebno osigurati odgovarajuće financiranje s razine EU. Potvrđeno je i da EU ostaje privržen osiguranju dotoka struje i plina Ukrajini.

U sklopu **rasprave o vanjskim poslovima** teme su bile **summit EU – Kina te BiH**. O Kini je bilo riječi samo u kontekstu ukrajinske krize.

Politička rasprava čelnika o **Bosni i Hercegovini** na dnevni red je stavljena na zahtjev predsjednika Vlade RH Plenkovića. To je bila prva razmjena mišljenja ikada na razini Europskog vijeća tematski u potpunosti posvećena BiH, čime je ova važna tema, **na temelju političke inicijative Hrvatske, stavljena u samo središte pozornosti čelnika EU**. Glavni razlog bila je zabrinjavajuća politička situacija, posebice nakon nepostizanja dogovora o izbornoj i ograničenoj ustavnoj reformi na posljednjem krugu razgovora u Sarajevu, kao i općenito izmijenjena geopolitička i sigurnosna situacija u Europi te susjedstvu EU uslijed ruske agresije na Ukrajinu.

U uvodnoj intervenciji **predsjednik Vlade Plenković** je dao širu ocjenu situacije na području jugoistoka Europe s naglaskom na europsku perspektivu svih zemalja, a posebno BiH, a u vezi koje je nužno potreban snažniji angažman EU na svim razinama, i onoj najvišoj, kako bi se zemlja vratila reformama koje su ključne za stjecanje statusa kandidata i daljnji europski put.

Hrvatska je susjedna i prijateljska zemlja, s posebnim interesom za europski put BiH, kao jedina država članica s kopnom granicom dužom od 1000 kilometara te ustavnom, pravnom i političkom obavezom brige za Hrvate koji tamo žive stoljećima i koji su jedan od konstitutivnih naroda u BiH po Ustavu BiH odnosno po Daytonskom/Pariškom mirovnom sporazumu, a kojeg je Hrvatska supotpisnica. Pojasnio je kako je došlo do sklapanja Washingtonskog i Daytonskog sporazuma te dogovora o složenoj institucionalnoj strukturi zemlje (jedna država, dva entiteta, tri konstitutivna naroda), koja odražava i vrlo specifičnu multietničku strukturu, a što je donijelo mir te čije se temeljne postavke i koncepti moraju i dalje poštovati. Naglasio je poseban osjećaj odgovornosti za **stabilnost i funkcionalnost zemlje** te da se ulažu ogromni naponi kako bi se osigurali reformski procesi i gospodarski napredak BiH, kroz ulaganja te infrastrukturne i druge projekte pomoći, ali i kroz poticanje aktivnosti i reformi koje su ključne za dobivanje kandidatskog statusa kao zaloga za bolju budućnost zemlje.

U sličnom kontekstu, a posebice zbog potrebe očuvanja stabilnosti i funkcionalnosti BiH i cijele jugoistočne Europe u trenucima ruske vojne agresije na Ukrajinu, predsjednik Vlade je naglasio važnost uključivanja reference na BiH u **Strateški kompas**, koji je usvojen na Vijeću, a potvrdilo ga je i Europsko vijeće. Sigurnost i stabilnost u našem najbližem susjedstvu je neizostavno isprepletena s našom vlastitom i kao što se navodi u Strateškom kompasu još uvijek se ne mogu podrazumijevati sami po sebi, pri čemu je jugoistočno susjedstvo posebno izloženo unutarnjoj nestabilnosti i vanjskim utjecajima. Upravo je zato bilo od velike važnosti u dokumentu prepoznati temeljne preduvjete stabilnosti i sigurnosti odnosno važnost suvereniteta, jedinstvenosti i teritorijalnog integriteta BiH, uz isticanje **ravnopravnosti svih konstitutivnih naroda i građana** u BiH, kako je predviđeno u Ustavu BiH, kao i procesa reformi na europskom putu zemlje, a na prijedlog Hrvatske.

Predsjednik Vlade Plenković je dodatno naglasio kako je posebnu pažnju u ovom trenutku nužno posvetiti **osiguravanju kvalitetne i pravične izborne i ograničene ustavne reforme u BiH**, s obzirom da su one ključ svih ostalih reformi te da se EU treba dodatno angažirati na najvišoj razini nastavno na dosadašnje napore i posredovanje. Naglasio je važnost postizanja dogovora što je prije moguće, jer samo reformirani izborni i ustavni okvir može dovesti do zakonitih, pravednih i poštenih izbora u BiH, na kojima će se ostvariti i poštovati legitimna zastupljenost, kao i temeljno ustavno načelo jednakosti svih konstitutivnih naroda i ostalih građana. To je također važno za stabilnost i funkcionalnost cijele zemlje, a posebice za političke odnose u Federaciji, koja mora biti funkcionalna, kao i za obnovu partnerstva i savezništva Hrvata i Bošnjaka u BiH.

Zahvalio je na dosadašnjem angažmanu EU na dužnosničkoj razini, zajedno s SAD-om, u procesu posredovanja, u kojem su predstavnici hrvatskih političkih stranaka u BiH bili konstruktivni te ponudili velik broj mogućih izbornih modela. Smatra kako bi se uz pomoć

najviše razine EU mogao osigurati politički dogovor u BiH u vezi izborne reforme, s ciljem stabilizacije zemlje i snažnijeg zamaha na europskom putu. Samo poštovanje jednakosti sva tri konstitutivna naroda i ostalih može dovesti do izbora legitimnih predstavnika u svim tijelima BiH, posebice u Predsjedništvu BiH i Domu naroda Federacije. Bez toga će se hrvatski narod i dalje osjećati zaklinut i njegova politička volja nepoštovana. Umjesto toga potrebna je stabilizacija i osiguravanje pune funkcionalnosti cijele zemlje, a posebice funkcionalnosti Federacije.

Zaključno je predložio tekst zaključaka Europskog vijeća koji bi prenio snažnu poruku BiH, uključujući i poruku nastavka snažnog angažmana EU na najvišoj razini.

Intervenciju predsjednika Vlade i prijedlog teksta zaključaka Hrvatske **podržali su čelnici Slovenije, Španjolske, Francuske, Mađarske i Austrije te predsjednik EV Michel i visoki predstavnik/potpredsjednik EK Borrell**, koji su se složili s ocjenom i prijedlogom snažnog angažmana na najvišoj razini EU, uključujući i mogućnost susreta s liderima BiH kako bi se pokušao osigurati politički dogovor.

U finalnom tekstu zaključaka Europskog vijeća o BiH, na prijedlog Hrvatske, ističe se „predanost EU europskoj perspektivi Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkana, kao i poruka EU čelnicima u BiH da moraju pokazati snažnu predanost brzom dovršetku ustavne i izborne reforme, što je ključno za stabilnost i potpunu funkcionalnost zemlje te poduprijeti sve druge prioritetne reforme utvrđene u mišljenju Komisije kako bi BiH dobila status zemlje kandidatkinje.“ Posebice se također naglašava da je EU spremna nastaviti svoj angažman na visokoj razini u tom pogledu.

Predsjednik Vlade Plenković je u raspravi o Strateškom kompasu te europskoj obrani i sigurnosti rekao da, kao što je vidljivo i iz nedavno usvojene Deklaracije iz Versaillesa, Europa u ovom području djeluje odlučno i bez oklijevanja, jačajući svoje **obrambene i sigurnosne sposobnosti**. Potpuno smo svjesni što je potrebno učiniti i slijedimo jasne korake kako bismo to i postigli, s jasnim prioritetima i razumijevanjem oko potrebe rasta ulaganja u obranu. Rasprava o **Strateškom kompasu** započela je za vrijeme predsjedanja Hrvatske Vijećem EU te je zadovoljna da je dokument sada i usvojen, a proces rasprave koji je prethodio doprinio je jačanju našeg jedinstva i solidarnosti. Provedba ove strategije bit će kritično važan test naše vjerodostojnosti i relevantnosti kao globalnog pružatelja sigurnosti. Dokument odražava i činjenicu da je sigurnost u našem najbližem susjedstvu neizostavno isprepletena s našom vlastitom, pri čemu je jugoistočno susjedstvo, odnosno **zapadni Balkan**, posebno izloženo unutarnjoj nestabilnosti i vanjskim utjecajima. Predsjednik Vlade ponovio je i trajnu važnost koherentnog i komplementarnog djelovanja s **transatlantskim partnerima i NATO**.

Posebno je duga bila **rasprava o energetici**. Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen je pojasnila heterogenost situacije unutar EU ističući različite energetske mješavine država članica, a što dovodi i do različitih pogleda na energetske krize i moguća rješenja. Predložila je udruživanje snaga i zajedničko djelovanje kroz zajedničku nabavu, skladištenje te pristup međunarodnim partnerima u nabavi plina, kroz plinovode i LNG terminale.

Najavila je novo izvješće ACER-a¹ i analizu tržišta električne energije, na koje također utječe cijena plina. Dio se država članica, posebno južni blok, založio za određivanje gornje granice cijena fosilnih goriva, fiksiranjem referentnih cijena i uspostavom posebnog mehanizma koji bi uredio kompenzacije koje bi se kanalizirale kroz Europski fond solidarnosti. Ovo nije bilo prihvatljivo svima, zbog proceduralnih i pravnih razloga vezanih za djelovanje unutarnjeg tržišta, ali i međunarodnog tržišta te zbog pitanja mogućeg ugrožavanja same nabavke energenata. Posebno mjesto u raspravi dobio je ukapljeni prirodni plin (LNG), kao mogući oslonac ukoliko dođe do potpunog prestanka nabave plina iz Rusije. Svi su snažno isticali potrebu diversifikacije energetske izvora. Bilo je poziva i na prilagodbu infrastrukture za uporabu vodika. Naglašeno je da je potrebno više ulaganja u obnovljive izvore energije i rada na energetske učinkovitosti, a sve je povezano i s napretkom u pogledu paketa „*Spremni za 55*“. Prilično široku potporu dobile su ideje o zajedničkoj nabavi energenata, povećanju kapaciteta i zajedničkom skladištenju, jačanju povezanosti i interkonektora za plin i električnu energiju. Snažno je istaknuta važnost potrebe da EU o ovoj temi govori jednim glasom.

U zaključcima je potvrđena namjera da EU što prije ukine **ovisnost o uvozu energenata** iz Rusije, dok će plan ostvarenja tog cilja predstaviti Komisija krajem svibnja. Oko visokih cijena energenata, koje su dodatno potencirane ruskom vojnom agresijom na Ukrajinu, EV je pozvao države članice na korištenje ranije prezentiranog seta alata i mjera, kao što su vaučeri, porezne olakšice, državne potpore, limitiranje cijena – kako bi se utjecalo na tržište energenata, sve u skladu s nacionalnim okolnostima. Europska komisija je pozvana da predstavi prijedloge za rješavanje **problema visokih cijena** električne energije, čuvajući integritet unutarnjeg tržišta. Pripremajući se već za sljedeću zimu, dogovoreno je kako će uspostaviti potrebne mehanizme solidarnosti i kompenzacija, raditi zajedno na dobrovoljnoj nabavi plina, vodika i ukapljenog prirodnog plina, optimalno koristeći snagu tržišta EU, da će poboljšati interkonekcije za dopremu plina i električne energije, uključivo kroz sinkronizaciju električne mreže te raditi na osiguranju nabave za sve države članice. Ovdje je istaknuta i važnost klimatske neutralnosti Unije.

Okolo **gospodarskih pitanja** nije bilo posebne rasprave, u zaključcima su ponovljene poruke iz Deklaracije iz Versaillesa o izgradnji otvorenije i robusnije gospodarske osnove, smanjenju strateških ovisnosti, posebno u određenim osjetljivim područjima. Potvrđena je važna uloga unutarnjeg tržišta za osiguranje rasta i kreiranje radnih mjesta u EU te jačanje otpornosti Unije. Upućen je poziv na provedbu pravila jedinstvenog tržišta i osiguranje da sva poduzeća poštuju standarde EU i pravila tržišnog natjecanja; provedbu industrijske strategije i strategije za MSP-ove; dovršenje jedinstvenog tržišta, posebno u pogledu digitalizacije i usluga; uklanjanje preostalih prepreka i administrativnih opterećenja na unutarnjem tržištu; bolju međupovezanost ekosustava u državama članicama, uz osiguravanje i diversifikaciju lanaca opskrbe; zadržavanje sposobnosti EU da postavlja međunarodne standarde.

Europska komisija je pozvana na nastavak rada na komunikaciji o **porastu cijena hrane i globalnoj sigurnosti opskrbe hranom**, s mjerama za rješavanje pitanja cjenovne pristupačnosti hrane u EU i pomoć poljoprivrednicima koji se suočavaju s visokim ulaznim

---

¹ European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators

troškovima. Istaknuta je potreba rada na globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i njezinoj cjenovnoj pristupačnosti, kao i potreba očuvanja cjelovitosti lanaca opskrbe hranom.

Nije bilo rasprave o **pandemiji COVID-19**, već je zaključcima potvrđen nastavak koordinacije odgovora i predanost nastavku međunarodne suradnje i solidarnosti.

Predsjednik Vlade Plenković je u **raspravi o energetici**, kao i na neformalnom sastanku u Versailles-u, izrazio podršku Hrvatske postizanju **energetske neovisnosti** EU, uz svijest da ovaj cilj mora biti povezan s ciljem da se do 2050. godine postigne klimatska neutralnost EU, ostvarenjem ciljeva **zelene tranzicije**. U kontekstu smanjenja ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, posebno prirodnom plinu, potrebno je planski raditi na smanjenju potrošnje istih te se u tom smislu očekuju prijedlozi Komisije. Hrvatska podržava daljnje ulaganje u **održive izvore energije** u cilju postizanja **sigurnosti opskrbe**. Naša vlastita infrastruktura (LNG terminal) dobar je primjer za to te pruža određenu razinu sigurnosti. Također, istražujemo mogućnost povećanja kapaciteta terminala. Vezano uz **rastuće cijene energenata**, predsjednik Vlade je izvijestio o mjerama za suzbijanje utjecaja na građane, dodavši da energija nije obična roba ili proizvod, već se radi o strateškom resursu koji je od vitalne važnosti za naša društva i gospodarstva. Upravo je zato učinak rasta cijena toliko snažan te stoga zahtijeva globalan odgovor, u čemu Unija treba biti pozicionirana kao bitan igrač na svjetskom tržištu. Što se tiče skladištenja prirodnog plina, predsjednik Vlade je izvijestio da Hrvatska uvozi oko 2,1 BCM (57% kroz LNG terminal, 22% iz Rusije), a 21% dobiva iz vlastite proizvodnje. Naše rezerve u sezonskim skladištima su trenutno niske te razmatramo mogućnost potpora za punjenje rezervoara.

Govoreći o **gospodarskim pitanjima**, **predsjednik Vlade Plenković** je podsjetio da je Deklaracija iz Versaillesa ispravno identificirala ključna pitanja – energetiku, obranu i gospodarstvo, a današnja je rasprava nastavak razgovora o pitanjima koja će u mjesecima i godinama pred nama ostati blisko povezana. **Promijenjena politička i ekonomska realnost** duboko utječe na razvoj ovih politika pa je potpuno ispravan impuls EU i njezinih čelnika da pronađu model koji će se prilagoditi novoj situaciji. Hrvatska je svjesna da tekuće geopolitičke promjene, rastuća nestabilnost i globalno natjecanje snažno utječu na zajedničko tržište EU, europsku industriju, poduzetnike i naše napore da postignemo dvojnu tranziciju (zelenu i digitalnu). Iz tog razloga potpuno podržavamo provedbu Versajске deklaracije i **jačanje gospodarske baze EU** – primarno kroz **smanjenje strateških ovisnosti** koje gospodarstvo EU čine ranjivim te posebno u najosjetljivijim područjima poput kritično važnih sirovina, poluvodiča, zdravlja, digitalne ekonomije i sigurnosti hrane.

Na sastanku je **Charles Michel** ponovno izabran za predsjednika Europskog vijeća, na daljnji mandat od dvije i pol godine.

IZVANREDNI SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 30. I 31. SVIBNJA 2022.

Na poziv predsjednika Europskog vijeća (EV) Charlesa Michela, čelnici Europske unije (EU) okupili su se na izvanrednom sastanku Europskog vijeća, kako bi raspravili sljedeće teme: Ukrajina, obrana, energetika i sigurnost hrane.

Republiku Hrvatsku na sastanku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Čelnicima se prvo obratila predsjednica Europskog parlamenta (EP), Roberta Metsola. Naglasak njezina govora bio je na Ukrajini. Prenijela je stajalište EP-a oko zahtjeva Ukrajine za članstvo u EU ističući da bi kandidatski status Ukrajini prvenstveno donio nadu. Oko sankcija, podržala je šesti paket, te istaknula važnost prekida ovisnosti Unije od ruskih energenata i energetske autonomiju. Ujedno se založila i za sankcije naspram Bjelorusa. Izrazila je veliku zabrinutost zbog učinaka ruske agresije na globalne lance hrane, a što može dovesti do krize velikih razmjera, pa i gladi u svijetu. Rusija to zna i istovremeno puni svoje silose s ukrajinskim žitaricama. Založila se za što hitniji pronalazak puteva za izvoz žitarica iz Ukrajine te povećanje „traka solidarnosti“ kao i istraživanje svih mogućih načina da se to realizira. Posebno je istaknula klimatske ciljeve i značaj investicija u energetiku i zelenu tranziciju, te odmak Unije od nepouzdanih partnera/dobavljača energenata. Govoreći o sigurnosti i obrani kazala je da se radi o egzistencijalnom pitanju, te da je potrebno zajednički graditi alate za obranu, raditi na daljnjem jačanju suradnje u ovom području, interoperabilnosti i udruživanju resursa radi veće učinkovitosti.

Čelnicima se video vezom obratio predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski. On se snažno založio za usvajanje šestog paketa sankcija, kao odgovor na daljnju agresiju Rusije naspram njegove zemlje i pozvao na jedinstvo Unije u tom pogledu. Govorio je o velikim ljudskim i materijalnim žrtvama u Ukrajini, vojnoj situaciji na terenu kao i ucjenama Rusije oko izvoza žitarica, čime namjerno izaziva glad u nekim dijelovima svijeta. Prozvao je Rusiju i radi iznimno visokih cijena energenata. Uputio je poziv za jedinstvo i snažan odgovor Unije, kao i molbu za pružanjem daljnje financijske pomoći Ukrajini. Posebno je pozdravio početak razgovora o obnovi zemlje. Poslao je apel za davanje Ukrajini kandidatskog statusa, za kojega kaže da može poslati jaki signal europskog jedinstva. Posebno se zahvalio državama Zapadnog Balkana za podršku koju daju Ukrajini u dobivanju kandidatskog statusa. Založio se da Vijeće o ovome odluku donese već u lipnju.

U raspravi o **Ukrajini** ponovljena je osuda ruske agresije i Rusija pozvana da odmah zaustavi napade na civile i infrastrukturu, te da bezuvjetno povuče svoje trupe i vojnu opremu s teritorija Ukrajine.

Bio je riječi o svim aspektima rata u Ukrajini i sveobuhvatnoj pomoći Unije – humanitarnoj, financijskoj, gospodarskoj, vojnoj, pomoći u vidu primitka izbjeglica, te političkoj podršci, kao i o potrebi suradnje u prikupljanju dokaza i istraživanju ratnih zločina i drugih teških zločina. Čelnici su odlučili nastaviti dalje pružati Ukrajini svaku vrstu pomoći. O ovome je posebno govorila predsjednica EK, navodeći svu dosadašnju pomoć Unije u vidu financijskih sredstava, kako izravno u proračun, tako i kroz različite mjere i opremu, te kroz niz povlastica

u vidu uklanjanja različitih administrativnih barijera u međusobnoj trgovini. Istovremeno je naglasila važnost angažmana cjelokupne međunarodne zajednice u pružanju svih vidova pomoći i potpore Ukrajini, te uključivanje privatnog sektora.

Čelnici su pozvali EK da predstavi inicijative za financijsku podršku izbjeglicama u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira; donijeli su odluku o odobrenju nove izvanredne makrofinancijske pomoći te je obećan angažman na obnovi zemlje. Svi su se složili da obnova mora biti povezana s provedbom reformi i anti-korupcijskim mjerama. U kontekstu obnove bilo je riječi o istraživanju mogućeg pravca djelovanja vezano za zamrznutu rusku imovinu, a u okviru međunarodnog prava. Posebno je istaknuta važnost humanitarnih koridora i pristupa Crvenog kriza ratnim zarobljenicima. Pozdravljena je povećana podrška Ukrajini kroz *European Peace Facility*, te suspenzija uvoznih carina na ukrajinski izvoz u EU na godinu dana. Mnogi su čelnici u raspravi isticali utjecaj ruske agresije na Ukrajini susjedne države, ali i države zapadnog Balkana. Posebno je izdvojena osjetljivost Moldove, koja se teško nosi s energetsom i gospodarskom krizom, uz veliki migracijski pritisak iz ratnog područja. Oko Bjelorus, ponovljeno je demokratsko pravo bjeloruskog naroda na slobodne i poštene izbore. Neki su isticali rat informacijama, koji Rusija vodi u cilju izolacije i nanošenja štete EU, te važnost mobilizacije u jačanju narativa koji objašnjava stajališta EU. Javnost mora prepoznati što EU čini na zaustavljanju rata i povratku mira, te koliku sveobuhvatnu podršku daje Ukrajini.

Rasprava o Ukrajini nije zaobišla niti temu njezina europskog puta i slijedećih koraka u tom procesu. Nakon što je EK uputila Upitnik svim trima novim državama aplikanticama za članstvo (Ukrajina, Gruzija, Moldova), po primitku njihova odgovora, ona treba izraditi Mišljenje (*Avis*). S obzirom da je taj proces u tijeku, EV će se raspravi o ovom pitanju vratiti u lipnju. Neki čelnici nisu htjeli u ovoj fazi davati ikakve ocjene, jer će njihovo stajalište ovisiti o Mišljenju EK, dok je jedan dio čelnika kazao kako vidi nastavak procesa. Poruke su bile različite - neki su se već sada založili za davanje Ukrajini kandidatskog statusa, dok su neki bili oprezniji. Neki su poslali poruku da očekuju da Mišljenje bude sveobuhvatno i oslovi sve kriterije, kao što je to bio slučaj kod ranijih aplikacija. Neki su čelnici govorili o podršci druge dvije države aplikantice, posebno ističući osjetljivost Moldove, a neki ukazali na potrebu pažljivog pristupa s obzirom na učinak ove odluke naspram država zapadnog Balkana, posebice Bosne i Hercegovine koja još nema status države kandidatkinje. Bilo je riječi i o posebnosti ukrajinskog slučaja, te određenim idejama poput posebnog statusa ili uvjetovanog kandidatskog statusa, što su neki isticali.

Predsjednik Vlade Plenković je podržao europski put Ukrajine, te se založio da Ukrajina dobije kandidatski status, što bi bila simbolička gesta EU i još jedan ispravan i moralan izbor u ovoj krizi bez presedana. Ponovio je da Hrvatska podržava europske težnje drugih zemalja, poput Gruzije i Moldove, ali i Kosova i Bosne i Hercegovine. Kazao je da Hrvatska u tom procesu inzistira na ustavnoj i izbornoj reformi u BiH kako bi sva tri konstitutivna naroda, osobito Hrvati kao najmalobrojniji, bila jednakopravna.

U raspravi o **sankcijama** prevladala je ocjena da imaju učinka na rusko gospodarstvo i da su potrebne u daljnjem djelovanju, kako bi se gospodarski Rusija što više izolirala. Sankcije su ocjenjene kao najjače oružje Unije u ovom ratu. Mnogi su naglasili da je kroz mjere šestog

kruga sankcija važno osigurati jednake uvjete na unutarnjem tržištu Unije (*level playing field*). Istovremeno je prepoznato da je situacija različita u različitim državama članicama, što su čelnici uzeli u obzir kod donošenja odluka. Unatoč svim izazovima, jasno je bila izražena njihova volja za postizanjem dogovora te je u konačnici potvrđeno jedinstvo i solidarnost država članica i postignut dogovor o ovom paketu. On obuhvaća sankcije vezane za naftu – uz određena izuzeća, tri velike ruske banke i daljnje proširenje liste sankcioniranih osoba.

Prepoznata je posebnost država bez pristupa moru, a što je vidljivo u činjenici da je omogućeno privremeno izuzeće za naftu iz Rusije koja se isporučuje naftovodima. Dogovoreno je da se EV što prije moguće vrati pitanju privremenih izuzeća. Istovremeno je dogovoreno da u slučaju iznenadnih prekida nabavki tim putem mogu biti uvedene hitne mjere kako bi se osigurala sigurnost opskrbe. Te mjere bi podrazumijevale, u takvoj izvanrednoj situaciji, dopremu nafte u lukama, uz napomenu da tranzitne naknade koje naplaćuju države članice za korištenje naftovoda mogu doprinijeti ostvarenju jednakih uvjeta na unutarnjem tržištu EU. Ovu mjeru može iskoristiti RH i učvrstiti svoje mjesto na europskoj energetske karti, te postati svojevrsno čvorište za cijelu srednju Europu.

U ovoj su raspravi čelnici isticali važnost zadržavanja jedinstva Unije, a koje je ocjenjeno kao najučinkovitiji alat u daljnjem nošenju s ovom krizom.

Predsjednik Vlade Plenković je u svojoj intervenciji ukazao na važnost diverzifikacije puteva dopreme energenata te solidarnosti. Pojasnio je strateški položaj LNG terminala na Krku, ali i Jadranskog naftovoda. To bi moglo pomoći državama bez pristupa moru, jer za njih predstavlja najbolji odgovor za osiguranje sigurnosti dobave. Na ovaj se prijedlog u svojoj intervenciji nadovezala i predsjednica EK koja ga je okarakterizirala kao moguće rješenje za normalnu opskrbu država srednje Europe. Strateškom odlukom Vlade RH da se krene s dodatnim ulaganjima u LNG terminal i podizanjem kapaciteta s 2,9 na 6,1 milijardi kubičnih metara plina Hrvatska postaje energetske čvorište za sigurnost opskrbe plinom i za zemlje u okruženju. Za tu investiciju Hrvatskoj su na raspolaganju sredstva iz programa „RePower EU“ te iz preostalih 3,6 milijarde eura koje je Vlada osigurala kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti.

U raspravi o **sigurnosti opskrbe hranom** je istaknuto da ruska agresija na Ukrajinu ima izravnog utjecaja na sigurnost opskrbe hranom u svijetu. Osuđeno je uništavanje i otimanje poljoprivredne proizvodnje Ukrajine od strane Rusije, te pozvana Rusija da zaustavi napade na transportnu infrastrukturu Ukrajine i prekine blokadu ukrajinskih luka na Crnom moru i dozvoli izvoz hrane. Ukazano je na opasnost da za moguću glad u nekim dijelovima svijeta, poput Afrike, bude optužena EU. EU mora pokazati solidarnost s onim državama koje su pred krizom hrane i energetske krizom i ne dozvoliti da se to dogodi, te se boriti protiv dezinformacija, posebice u Africi. Naglašeno je da se ne smije dozvoliti Rusiji da podjeli svijet, što je upravo njezin cilj. Razmotrene su i opcije izvoza žitarica iz Ukrajine, a najboljim se ocjenjuje prijevoz pomorskim lukama. Tu postoji problem mina i strah ako Ukrajina otvori te putove da će ih Rusija iskoristiti za druge svrhe. U razmatranju opcija mogućeg izvoza žitarica aktivan je glavni tajnik UN-a. Za razgovor o ovoj temi ruski predsjednik Putin zadužio je ministra Lavrova, ali do sada nije bilo napretka. Naglašena je iznimna važnost ovog pitanja jer – ako EU izgubi bitku oko hrane - niti jedna afrička zemlja neće biti uz nju. U

raspravi su se čula i upozorenja oko krijumčarenja žitarica, a što se mora odmah zaustaviti. Države članice su pozvane da ubrzaju rad na „linijama solidarnosti“ kako je predložila EK, a radi olakšavanja izvoza hrane iz Ukrajine različitim kopnenim i morskim putovima.

U raspravu se uključio predsjednik Senegala Macky Sall, predsjedavajući Afričke unije, koji je govorio o afričkoj ovisnosti o uvezenim žitaricama i gnojivu, te kazao da razgovaraju s Rusijom, uz pomoć UN-a, da dozvoli izvoz iz Ukrajine. Pozdravio je FARM inicijativu (*Food and Agriculture Resilience Mission*), koju je inicirala Francuska u ulozi predsjedavajuće Vijećem EU, a koja okuplja različite aktere u cilju sprečavanja katastrofalnih učinaka rata u Ukrajini na cijene, proizvodnju pristup i opskrbu žitaricama, posebno u najranjivijim državama. Založio se za smanjenje ovisnosti o uvozu hrane afričkog kontinenta i istaknuo potrebu investicija u mehanizaciju, opremu i kapacitete skladištenja za poljoprivredu proizvodnju.

U raspravi o **energetici**, čelnicima je EK predstavila komunikaciju „*REPowerEU*“, prema kojoj bi EU postala neovisna o ruskim fosilnim gorivima prije 2030. godine, dok bi se udio ruskog plina na tržištu EU mogao smanjiti za dvije trećine do kraja godine. Taj plan sadrži niz aktivnosti vezano za energetske uštede, diverzifikaciju izvora energije, zamjenu fosilnih goriva i ubrzanje tranzicije na čistu energiju.

U raspravi su mnogi čelnici isticali važnost faznog prekida ovisnosti EU od ruskih energenata, te svih mjera iz komunikacije „*REPowerEU*“. Otvoreno je pitanje energetske tranzicije, gdje je postojalo jasno razumijevanje da je riječ o velikom i skupom poduhvatu. Ocijenjeno je da je rat u Ukrajini ubrzao proces prelaska na čistu energiju, te da će biti izazovno osigurati zelenu tranziciju bez ruskih energenata, posebice plina. U okviru ove rasprave spomenuto je i pitanje rasta i konkurentnosti u koje je potrebno usmjeriti zelenu tranziciju, a neki čelnici su isticali i poveznicu s klimatskim ciljevima i paketom „*Fit for 55*“.

Bilo je riječi i o drugim mjerama iz Komunikacije, poput zajedničke kupnje plina te uspostave platforme za zajedničku kupnju, važnosti ukupljenog plina i vodika, važnosti alternativnih puteva opskrbe i ubrzanja uvođenja plinova iz obnovljivih izvora u proizvodnju toplinske i električne energije. Sve je to ulog u povećanje energetske neovisnosti EU, a što je ključni element jačanja njezine otpornosti i ostvarenja strateške autonomije. Mnogi su istaknuli važnost poboljšanja interkonektora i diverzifikacije dobavnih pravaca, uz referencu na Komunikaciju o vanjskom energetske djelovanju, a koja ima za cilj usmjeriti vanjsku energetske politiku prema postizanju ciljeva Europskog zelenog plana, uz ključan naglasak na proširenju trgovine prema novim partnerima (Japan, Koreja, Egipat, Izrael, Saudijska Arabija, Angola).

Vezano za dizajn energetske tržišta, neki su istaknuli kako će se ono morati prilagoditi, posebno u odnosu na visoke cijene energije, kao i usmjeriti više na obnovljive izvore. Istaknuto je da će diversifikacija neizbježno dovesti do povećanja cijena. Glede obnovljivih izvora energije, rečeno je kako će ih trebati oko 20 puta više nego danas, a što zahtijeva velike investicije. Dodatni naponi biti će potrebni kako bi se osiguralo brže izdavanje dozvola za projekte u sklopu zelene tranzicije. Više je čelnika istaknulo važnost dobrovoljnosti

sudjelovanja u zajedničkoj nabavi. Neki su spomenuli pitanje plaćanja ruskog plina u rubljima i pozvali na više koordinirano djelovanje i jasnije smjernice EK oko toga.

EV je pozvalo na daljnju diversifikaciju izvora i ruta dopreme energenata te osiguranje dovoljne nabavke energenata ističući važnost EU platforme za nabavku energenata, a koja je otvorena i državama Zapadnog Balkana i za tri države Istočnog partnerstva. Pozvalo je EK da istraži načine, zajedno s međunarodnim partnerima, za obuzdavanje rastućih cijena energenata, te Vijeće da dalje radi na strategiji vanjskog angažmana oko dopreme energenata. Istaknuo je važnost obnovljivih izvora energije, jačanje energetske učinkovitosti i poboljšanje interkonektora za dopremu plina, kao i električne mreže, investiranje i završavanje infrastrukturnih projekata, uključivo LNG-a. Zaključeno je da je potrebno ojačati otpornost plinskog tržišta Unije, te ubrzati punjenje spremišta plina prije zime.

Predsjednik Vlade Plenković je pozdravio Komunikaciju „*REPowerEU*“, te naglasio da rat u Ukrajini ubrzava energetske tranziciju prema obnovljivim izvorima energije. Tražio je da se u zaključcima EV-a izričito spomene LNG, u čemu je uspio, te pojasnio mogućnost povećanja kapaciteta terminala na Krku, za što su potrebna ulaganja. Ukupna vrijednost investicije iznosi 180 milijuna eura, od čega se 25 milijuna eura uložiti u samo proširenje kapaciteta LNG-a, a 155 milijuna eura u proširenje plinovodne mreže. Hrvatska će u realizaciji pokušati maksimalno koristiti sredstva EU te mjere iz programa RePower EU. Na ovo bi se trebalo gledati kao na ulaganje u kritičnu infrastrukturu, jednako kao i prenamjena plinovoda za dopremu vodika, u faznom prelasku na obnovljive izvore. Predsjednik Vlade se založio da financiranje u ovako važne projekte bude brzo i učinkovito, pri čemu bi sve države članice trebale dostaviti svoje planove EK što prije.

U svojoj intervenciji u raspravi **obrani**, predsjednica EK je dala prikaz povećanja investicija u obranu, i to od razdoblja aneksije Krima i borbe protiv Da'isha, međutim, istovremeno je ocijenila da to nije dovoljno. To je potkrijepila podacima da povećanje ulaganja u EU iznosi 20% dok u SAD-u ono iznosi 30%, a u Rusiji 300% i Kini 600%. Govorila je o sposobnostima, pri čemu je konstatirala veliku fragmentaciju unutar EU, a koja sprječava interoperabilnost. Dala je primjer 44 različita helikoptera u EU. EK predlaže zajedno raditi na nabavci, pri čemu je nabavka sada 60% s područja izvan EU, što također treba promijeniti. EU treba što prije poduzeti investicije u industrijsku bazu, vojna istraživanja, te vlastitu tehnologiju.

Visoki predstavnik govorio je na sličnoj liniji, ističući da postoji više paralelnih kapaciteta, što povećava troškove, te upozorio na daljnju potrebu većeg ulaganja u obranu. Založio se za zajedničku nabavku te jačanje kapaciteta. Neki su čelnici u raspravi naglasili da je važno da zajednička nabava bude dobrovoljna.

Čelnici su u raspravi informirali o jačanju vlastitih ulaganja u obranu, a mnogi su govorili o važnosti koordinacije i rada s NATO, koji ostaje temelj kolektivne obrane. Naglašena je i važnost suradnje s SAD. Mnogi su istaknuli važnost podizanja razine interoperabilnosti i sinergije djelovanja. Neki su snažan naglasak stavili na potrebu jačanja autonomnih sposobnosti Unije i smanjenje o uvoznim tehnologijama. Tu je istaknuta važnost jačanja kompetitivnosti obrambenog tržišta EU-a, što zahtijeva dodatne analize i promišljanja.

Bilo je riječi o Strateškom kompasu, koji pruža smjernice za daljnji rad na sigurnosno-obrambenim inicijativama EU. EV je potvrdio važnost provedbe Strateškog kompasa, te poručio da će ojačati partnerstva, povećati otpornost te sigurnosne i obrambene kapacitete Unije. Kao ključni za cjelokupnu sigurnost istaknuti su Transatlantski odnosi te suradnja EU i NATO-a. Ponovno je potvrđena namjera jačanja potpore globalnom poretku utemeljenom na pravilima, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi. Konstatirane su velike promjene u strateškom okružju EU zbog čega jača potreba za snažnijom i sposobnijom EU u području sigurnosti i obrane. Spomenuta je i komunikaciji EK koja sadrži analizu nedostataka ulaganja u obranu, koju mnoge države članice tek trebaju detaljno sagledati. DK je informirala referendumu o izuzeću na području obrane, a koji se održao dan nakon sastanka EV-a.

Predsjednik Vlade Plenković ocijenio je dobrim usklađenost napora oko investicija i ulaganja u obranu, pri čemu je potrebno uskladiti nacionalne izvore financiranja i EU programe. Istaknuo je ulogu malih i srednjih poduzeća, posebice za manje države članice, te osiguranje jednakih uvjeta na zajedničkom tržištu. Informirao je da je Hrvatska prešla granicu od 2% ulaganja u obranu, te da je ove godine vojni proračun veći nego ranijih godina. Pozdravio je udruživanje resursa radi jačanja učinkovitosti.

Pod točkom „Razno“, predsjednik EV Michel je prenio čelnicima dojmove nakon posjeta državama **zapadnog Balkana**, oko čega je bio u kontaktu s RH. Najavio je plan održavanja sastanka s političkim čelnicima BiH u Bruxellesu. **Predsjednik Vlade Plenković** je pozdravio spremnost predsjednika EV-a na angažman te se referirao na izbornu i ustavnu reformu koje su neophodne prije održavanja izbora u BiH. Prenio je žaljenje da do reforme nije došlo dogovorom političkih stranaka, zbog čega postoji rizik da će Hrvati u BiH ponovno biti spriječeni da sami izaberu svoje predstavnike. To je i međunarodni problem. Ranijih mjeseci nije bio potpuno jasan mandat svih međunarodnih posrednika uključenih u razgovore (EEAS i SAD), a ni razina nije bila dovoljno visoka, dok uključivanje predsjednika EV-a mijenja dinamiku. RH ne traži ništa novo u BiH, već ono što su konstitutivni narodi dogovorili 1995. godine u Daytonu.

SASTANAK ČELNIKA I ČELNICA EU I ZAPADNOG BALKANA, BRUXELLES, 23. LIPNJA 2022.

23. lipnja 2022. ujutro, uoči sastanka Europskog vijeća, održan je sastanak čelnika i čelnica EU i zapadnog Balkana. Republiku Hrvatsku na sastanku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Tijekom sastanka čelnici i čelnice raspravljali su o napretku u integraciji regije u EU, mogućnostima ubrzanja procesa proširenja EU, posljedicama ruske agresije protiv Ukrajine na europski kontinent te s time povezanim geostrateškim pitanjima. Također su razmijenjena mišljenja o izravnim posljedicama ruske agresije na Ukrajinu u samoj regiji te je razmotren napredak u vezi s ključnim ulaganjima u okviru Gospodarskog i investicijskog plana za zapadni Balkan. Sastanak je ujedno bio prilika za poruku o usklađivanju s vrijednostima EU i njegovom zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom.

Rasprava o mogućnosti ubrzanja procesa proširenja EU odnosila se na zapadni Balkan, s naglaskom na očekivane pomake prema EU za Sjevernu Makedoniju, Albaniju, Bosnu i Hercegovinu te Kosovo.

Predsjednik Vlade RH Plenković je govorio o razvoju politike proširenja od Zagrebačkog sastanka na vrhu 2000. godine preko sastanka na vrhu u Solunu 2003., velike pauze od 15 godina do sastanka u Sofiji 2018. pa sve do ponovnog zamaha pokrenutog 2020. na Zagrebačkom sastanku na vrhu (održanog u formatu video-konferencije) tijekom HR PRES, koji je nastavljen na sastanku na vrhu u Brdu 2021. godine tijekom SI PRES. Založio se za daljnje jačanje i ubrzanje politike proširenja EU u novim geopolitičkim okolnostima, a posebice za što žurnije otvaranje pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom koje predugo čekaju, viznu liberalizaciju za Kosovo, a naročito za status kandidatkinje za BiH, uz nastavak provedbe svih potrebnih reformi u svim zemljama zB. Pozdravio je nastavak snažnog zalaganja FR PRES i pEV Michela u 2022. za zB, što je pokazano i ovim sastankom s čelnicima zB te recentnim posjetima regiji pEV Michela. Pojačani i redovni dijalog sa zemljama regije, kao i daljnji vidljivi napredak u procesu proširenja, je sada ključan (usporedio je koliko godina zemlje zB čekaju na pomake u svom statusu); inače previše prostora ostavljamo drugim igračima u regiji. Posebice je važno poslati snažne poruke potpore ovoj regiji sada kada na stolu imamo zahtjeve triju novih država (Ukrajina Moldova, Gruzija).

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 23. I 24. LIPNJA 2022.

Na poziv predsjednika Europskog vijeća (EV) Charlesa Michela, čelnici Europske unije okupili su se na redovnom sastanku EV, kako bi raspravili sljedeće teme: šira Europa, Ukrajina, zahtjevi Ukrajine, Moldove i Gruzije za članstvo u EU, zapadni Balkan, gospodarska pitanja, Konferencija o budućnosti Europe, vanjski odnosi (Istočno Sredozemlje; Bjelarus).

Republiku Hrvatsku na sastanku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Sastanak Europskog vijeća bio je obilježen temom proširenja EU, ponajprije u kontekstu zahtjeva za članstvo Ukrajine (UA), Moldove (MD) i Gruzije (GE), ali i perspektive članstva zapadnog Balkana u EU. U kontekstu nastavka ruske agresije na Ukrajinu, ponovno su oslovljene teme solidarnosti s Ukrajinom, sankcije prema Rusiji te rastući globalni izazov sigurnosti opskrbe hranom. Čelnici su održali stratešku raspravu o „široj Europi“, odnosno o prijedlozima osnivanja tzv. europske političke zajednice. Razmotrili su gospodarsku situaciju u Europi i preporuke za pojedine zemlje u okviru europskog semestra 2022. te primili na znanje prijedloge navedene u završnom izvješću Konferencije o budućnosti Europe. U okviru vanjskih odnosa, oslovljena je situacija u istočnom Sredozemlju slijedom najnovijih turskih provokacija te je odaslana poruka podrške građanima Bjelarusu za održavanje novih, slobodnih i poštenih izbora.

Sastanak Europskog vijeća započeo je uobičajenim **obraćanjem predsjednice Europskog parlamenta**. Predsjednica EP (pEP) Roberta Metsola osvrnula se na teške protekle mjesece u

svjetlu ruske agresije i njezinih posljedica. Snažno je podržala davanje kandidatskog statusa Ukrajini i Moldovi te jasne europske perspektive Gruziji. Upozorila je na opasnost od pojave zamora građana uslijed ekonomskih posljedica rata u Ukrajini te podcrtala važnost suzbijanja netočnog ruskog narativa o poveznici između sankcija EU i negativnih ekonomskih učinaka (inflacija, rast cijena energenata, itd.). PEP Metsola je također upozorila da se u sadašnjoj situaciji ne smije zanemariti ispunjavanje ciljeva zelene tranzicije i borbe protiv klimatskih promjena. Pozvala je da kratkoročne mjere (nužne radi trenutne situacije) ne postanu novo normalno u tom kontekstu. U svjetlu rastuće inflacije i ekonomskih turbulencija, Metsola je pozvala na hrabriji pristup proračunu EU i razmatranje funkcioniranja Višegodišnjeg financijskog okvira. Vezano uz pomoć Ukrajini, Metsola smatra da treba ubrzati dostavu vojne, humanitarne i financijske pomoći. Ujedno treba nastaviti raspravu o sankcijama – započeti razgovor o novom krugu, zatvoriti moguće pravne rupe u postojećima te ih po potrebi proširiti. Na temu sigurnosti opskrbe hranom, Metsola poziva na borbu protiv ruske propagande koja za krizu s hranom pokušava okriviti Ukrajinu ili sankcije EU. Pohvalila je napore EK i država članica vezano uz koridore solidarnosti, s porukom za jačanje doprinosa u oslovljavanju logističkih uskih grla i mogućim posljedicama za južno susjedstvo EU, pogotovo kada se radi o vrlo vjerojatnim rastućim migrantskim tokovima. U kontekstu budućnosti Europe, Metsola smatra da trebamo biti ambiciozni te poboljšati sposobnost EU da djeluje u ključno važnim područjima poput zdravstva, energetike, obrane i temeljnih vrijednosti. Podcrtala je spremnost Europskog parlamenta da djeluje, uključujući i kroz ono što je nazvala „prirodnim sljedećim korakom“ – održavanjem konvencije (o mogućim izmjenama temeljnih ugovora).

Tijekom razmjene mišljenja s pEP Metsolom, čelnici su istaknuli pitanja teške ekonomske situacije u Europi, energetske krize, proruskog narativa koji preuzima medijski prostor (pogotovo u Africi), zapadnog Balkana i procesa proširenja, pogotovo u svjetlu neostvarenog pomaka oko početka pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom, a za koja smatraju da bi EP mogao više doprinijeti.

Predsjednik Vlade Plenković zahvalio je pEP Metsoli na izlaganju, podršci Ukrajini, Moldovi i Gruziji, te europskom putu država jugoistočne Europe. Također je zahvalio na pozivu za sudjelovanje na plenarnoj sjednici Europskoga parlamenta tijekom koje se 22. lipnja obratio zastupnicima, u sklopu rasprave na temu „Ovo je Europa“. Predsjednik Vlade RH Plenković je na plenarnoj sjednici EP sudjelovao treći put u proteklih šest godina, izrazivši zadovoljstvo što to može ponovo učiniti, kao prijatelj i bivši kolega koji je u EP bio između 2013.-2016. Ovoga je puta govorio o stubokom promijenjenoj globalnoj situaciji i ključnim izazovima koje ona donosi – agresiji Rusije na Ukrajinu i svim posljedicama toga rata (političkim, sigurnosnim, humanitarnim, ekonomskim); izazovnoj gospodarskoj situaciji s kojom su suočene sve europske zemlje – uključujući energetska krizu i inflaciju koje utječu na ekonomsku dobrobit naših građana; strateškim ciljevima i prioritetima RH – uključujući ulazak u eurozonu i schengensko područje; te o bliskom europskom i hrvatskom susjedstvu - regiji zapadnog Balkana, s naglaskom na Bosnu i Hercegovinu.

Članovi EV održali su stratešku raspravu o „široj Europi“ u vezi s odnosima EU s partnerima u Europi. U tom su kontekstu čelnici raspravljali i o prijedlogu za pokretanje

europske političke zajednice (*European Political Community*). Rasprava je vođena nastavno na non-paper francuskog predsjedanja Vijećem EU o europskoj političkoj zajednici, ideji koju je predsjednik Macron prvi puta spomenuo u svom govoru u Strasbourgu 9. svibnja 2022., u sklopu završne svečanosti Konferencije o budućnosti Europe.

Razmjena mišljenja bila je strukturirana oko 3 postavljena pitanja – što, kako i tko? Cilj je bio održati početnu raspravu čelnika te identificirati eventualne osjetljivosti država članica oko postavljenih pitanja.

Francuska je predstavila ideju za stvaranje nove strukture za politički dijalog i suradnju na europskom kontinentu, uz naglasak da nije namjera stvoriti zamjenu za proširenje EU. Francuski predsjednik Macron pojasnio je kako bi zajednica trebala obuhvatiti države na europskom kontinentu te da je cilj stvoriti forum u sklopu kojega bi sudionici raspravljali na jednakoj osnovi, razmjenjujući mišljenja o mnogim temama od zajedničkog interesa, poput energetike, zdravlja, migracija, prometa, itd. Namjera je započeti s neformalnim sastancima, sastajući se dva puta godišnje, a zatim razmisliti da li i kako proširiti funkcioniranje ovog foruma.

Čelnici su razmotrili novu inicijativu kao dobru i zanimljivu ideju. Većina čelnika je naglasila korist i važnost razmjene mišljenja s europskim partnerima na jednakoj osnovi. Okupljanje partnera na europskom kontinentu oko zajedničkih interesa je korisno, a složili su se i kako ovaj koncept nikako ne smije biti zamjena za proces proširenja EU. Istaknuto je da su države zapadnog Balkana također zainteresirane za ideju pokretanja ovakvog novog foruma, što je bilo vidljivo i tijekom jutarnjeg sastanka sa čelnicima zB. Također je kao važno istaknuto da nova struktura ne smije biti konkurencija postojećima te kako ne smije biti preklapanja sa, na primjer, organizacijama poput Sjevernoatlantskog saveza, Vijeća Europe, OECD-a, OESS-a. Većina čelnika slaže se da u ovoj fazi treba biti riječi o čim jednostavnijoj strukturi, koja bi se sastajala dva puta godišnje, uz naglasak na jednakost sudionika. Cilj je „šire Europe” zemljama u Europi s kojima EU ima bliske odnose ponuditi platformu za političku koordinaciju. To će pomoći u poticanju suradnje i rješavanju pitanja od zajedničkog interesa radi jačanja sigurnosti, stabilnosti i blagostanja u Europi.

Dogovoreno je da se prvi sastanak ove inicijative održi tijekom predsjedanja Češke Vijećem EU (u drugoj polovici ove godine), u okviru neformalnog sastanka na vrhu koji će se održati u Pragu. Europsko vijeće zadužilo je predsjednika EV-a Michela i predsjedništvo Vijećem EU da razrade detalje i započnu s pripremama.

Predsjednik Vlade RH Plenković je istaknuo da je promjena geopolitičkog krajolika neminovno dovela do potrebe šireg promišljanja europske arhitekture, a Hrvatska je mišljenja da moramo više ulagati u jačanje same Unije kako bi ona bila otpornija i sposobnija odgovoriti na sadašnje i buduće izazove. Zahvalio je Francuskoj na prijedlogu, dodavši da u svakoj raspravi o mogućim novim strukturama treba poći od analize njihove dodane vrijednosti i izbjegavati dupliciranje postojećih mehanizama. Hrvatska pri tome smatra da ovakve inicijative ne smiju biti supstitut za proces proširenja EU.

Čelnici su raspravljali o svim aspektima **ruske agresije protiv Ukrajine**. Europsko vijeće ponovno je istaknulo da čvrsto stoji uz Ukrajinu i da će EU nastaviti pružati snažnu potporu

sveukupnoj gospodarskoj, vojnoj, socijalnoj i financijskoj otpornosti Ukrajine, među ostalim u obliku humanitarne pomoći.

Čelnici su snažno osudili ruske napade na civile i civilnu infrastrukturu te pozvali Rusiju da odmah i bezuvjetno povuče sve svoje postrojbe i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine u njezinim međunarodno priznatim granicama. Naglasili su da se međunarodno humanitarno pravo mora poštovati, kao i da će svi odgovorni za ratne zločine i druga najteža kaznena djela snositi posljedice u skladu s međunarodnim pravom.

Europsko vijeće naznačilo je da će se nastaviti rad na sankcijama, među ostalim kako bi se ojačala njihova provedba i spriječilo njihovo zaobilaženje. EU će se po pitanju nastavka rada na sankcijama koordinirati i sa skupinom G7 (ista je o toj temi raspravljana na svom sastanku od 26-28. lipnja u organizaciji zemlje predsjedateljice, Njemačke). Europsko vijeće pozvalo je sve zemlje da se usklade s mjerama ograničenja EU, a osobito države kandidatkinje. Tijekom radne večere dogovoren je *roll-over* sankcija prema Rusiji (ekonomske sankcije usvojene slijedom EU reakcije na nelegalnu aneksiju Krima 2014.), na redovnih 6 mjeseci.

Europsko vijeće potvrdilo je da Europska unija ostaje čvrsto predana pružanju dodatne vojne potpore Ukrajini, kako bi toj zemlji pomogla da ostvari pravo na samoobranu te obrani svoju teritorijalnu cjelovitost i suverenitet. EV je također najavilo da će Europska komisija uskoro predstaviti prijedlog da se Ukrajini odobri nova izvanredna makrofinancijska pomoć u iznosu do 9 milijardi EUR.

Europsko vijeće jasno je ponovilo da je za globalnu **krizu povezanu sa sigurnošću opskrbe hranom** odgovorna Rusija, koja se hranom služi kao oružjem u ratu protiv Ukrajine, a ne sankcije EU protiv Rusije (koje dopuštaju slobodan protok poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te isporuku humanitarne pomoći). Ponovljen je poziv Rusiji da prestane ciljati poljoprivredne objekte i oduzimati žitarice te da okonča blokadu Crnog mora, posebno luke Odese, kako bi se omogućili izvoz žitarica i aktivnosti komercijalnog broskog prijevoza. Europsko vijeće nastavlja snažno podupirati napore povezane s koridorima solidarnosti za olakšavanje izvoza hrane iz Ukrajine različitim kopnenim rutama i preko luka u EU.

Pitanje obnove Ukrajine također ostaje visoko na agendi EU, stoga su čelnici pozvali EK da ubrzo predstavi svoje prijedloge o potpori EU u tom smislu, uz savjetovanje s međunarodnim partnerima, organizacijama i stručnjacima.

Predsjednik Vlade Plenković je pozdravio nastavak pružanja svekolike pomoći Ukrajini, kako bismo joj pomogli da se odupre ruskim napadima, ali i da čim uspješnije rješava sve posljedice. Hrvatska je spremna pružiti svoje iskustvo o post-konfliktnom oporavku i rehabilitaciji, uključujući razminiranje, mirnu reintegraciju okupiranih područja i skrb za veterane. Predsjednik Vlade je ponovio uvjerenje da jedinstvo EU i koordinacija bez presedana ostaju naše najveće bogatstvo u vremenu koje dolazi te bismo trebali učiniti sve što možemo kako bismo ga sačuvali. Naši građani pokazali su zadivljujuću razinu solidarnosti i potpore Ukrajini, posebno u svjetlu višestrukih izazova, uključujući krizu troškova života i rastuću inflaciju. U tom smislu, put naprijed je čim brže postizanje otpornosti i diverzifikacije opskrbe energentima, uz dodatnu pomoć zemljama koje prihvaćaju izbjeglice i nova partnerstva u lancima opskrbe, posebno u pogledu ključnih sirovina za naša gospodarstva.

Uključivanje zemalja partnera u EU planove energetske diverzifikacije također nudi vidljive ekonomske koristi za obje strane. Posebno pozdravljamo planove za razvoj partnerstva za LNG i vodik, gdje Hrvatska može značajno doprinijeti svojim LNG terminalom na Krku. Dodatne globalne posljedice rata u Ukrajini su iznimno zabrinjavajuće, poput krize opskrbe hranom, koja u nekim regijama (posebno Africi i MENA regiji) prijeti katastrofalnim razmjerima. U tom je smislu nastavak djelovanja na osiguravanju alternativnih ruta za dopremanje ukrajinskih žitarica jasna potvrda naše opredijeljenosti da pomognemo partnerima.

Sastanak EV je započeo temom **zahtjeva Ukrajine, Republike Moldove i Gruzije za članstvo u EU**. EK je predstavila glavne elemente objavljenih mišljenja² o zahtjevima za članstvo koje su podnijele Ukrajina, Moldova i Gruzija, a koja se temelje na ocjeni EK u pogledu tri skupa kriterija za pristupanje – političkim kriterijima, gospodarskim kriterijima i ocjeni sposobnosti ovih zemalja da preuzmu obveze koje proizlaze iz članstva u EU.

Slijedom navedenog, EK je preporučila Europskom vijeću davanje europske perspektive svim trima zemljama, odnosno pruži mogućnost da postanu članice EU. Za Ukrajinu i Moldovu EK je predložila istovremeno dodjeljivanje statusa zemalja kandidatkinja, uz razumijevanje da ove zemlje moraju poduzeti određeni broj identificiranih koraka u nizu područja. EK je preporučila da se Gruziji dodijeli status kandidatkinje, ali nakon razmatranja niza prioriteta koje je potrebno (prethodno) ispuniti.

EV je prepoznalo i potvrdilo europsku perspektivu Ukrajine, Moldove i Gruzije te je ponovno istaknulo da je budućnost tih zemalja i njihovih građana u EU. Slijedeći preporuke EK, čelnici su Ukrajini i Moldovi odobrili status zemalja kandidatkinja. U tom su kontekstu pozvali EK da, u okviru svojeg redovnog godišnjeg izvještavanja kroz paket za proširenje (prva se izvješća o napretku očekuju u paketu za 2023.), izvijesti Vijeće o ispunjavanju uvjeta navedenih u mišljenjima Komisije o zahtjevima za članstvo. Vijeće će odlučiti o daljnjim koracima nakon što se u potpunosti ispune svi navedeni uvjeti. Čelnici su se složili kako je rat u Ukrajini promijenio način rada te je dodjela kandidatskog statusa pravovremeni signal za Ukrajinu i Moldovu. Europsko vijeće također je spremno Gruziji dodijeliti status zemlje kandidatkinje, nakon što se uvažavaju prioriteta navedeni u mišljenju EK o zahtjevu Gruzije za članstvo. U raspravi je naglašeno kako će napredak svake zemlje ovisiti o vlastitim postignućima u ispunjavanju kopenhagenskih kriterija, uzimajući u obzir i sposobnosti EU da prihvati i integrira nove članice.

Rasprava je bila isprepletena i očekivanjima za zemlje zapadnog Balkana. Više je čelnika, uključujući Hrvatsku, naglasilo kako EU zemljama u regiji ne smije zatvarati vrata, jer time ostavljamo previše prostora za utjecaj Kine, Rusije i drugih.

Iste je večeri predsjednik EV Michel putem videokonferencije izvijestio predsjednika Ukrajine Zelenskog o odluci o dodjeli statusa zemlje kandidatkinje Ukrajini. Predsjednik Zelenski je s oduševljenjem primio vijesti, osvrćući se na komplicirani proces kroz koji je Ukrajina prošla u protekla 3 mjeseca. S obzirom na pozitivnu odluku EU, u svom je obraćanju članovima EV sa zadovoljstvom konstatirao kako Europa nije razjedinjena. Zahvalio je na podršci svakom čelniku ponaosob, kao i pEP Metsoli i cijelom Europskom parlamentu.

---

² Mišljenja Europske komisije objavljena su 17. lipnja.

Posebno je zahvalio pEK von der Leyen i pEV Michelu na njihovom vodstvu i potpori. Zaključio je svoje obraćanje pozivom na daljnju pomoć u obrani Ukrajine.

Čelnicima su se putem video-veze obratile predsjednica Moldove Maia Sandu i predsjednica Gruzije Salome Zourabichvili. Sandu je zahvalila čelnicima DČ EU te EU institucija na dobrim vijestima. Istaknula je kako Moldova i njeni građani žele biti dio slobodnog svijeta, dio EU, dijeliti njegove vrijednosti demokracije i slobode. Zahvalila se na iskazanoj podršci koja će ohrabriti građane Moldove da nastave s provedbom značajnih reformi. Zourabichvili je prenijela kako u zemlji postoji određena razina razočaranja jer Gruziji nije dodijeljen status države kandidatkinje, no ovo je bitan napredak, jer je Gruzija dugo čekala dobiti europsku perspektivu. Svjesna je izazova koje predstavlja reformska agenda u ispunjavanju kriterija za dodjeljivanje statusa kandidatkinje, no Gruzija i njezini građani spremni su prihvatiti ovaj izazov.

Predsjednik Vlade RH Plenković je pozdravio potvrdu europske perspektive za tri države i davanje kandidatskog statusa Ukrajini i Moldovi, radi se o povijesno važnom koraku. Hrvatska je oduvijek bila pobornik europskih aspiracija i perspektive, prvenstveno zemalja jugoistočne Europe, ali i zemalja Istočnog partnerstva. Imamo iskustvo iz prve ruke o važnosti i transformativnoj prirodi i snazi procesa europskih integracija. Naročito podupiremo kandidatski status Ukrajine, uzevši u obzir posebne okolnosti. Ovo je važna politička poruka i simbolična gesta EU, radi se o ispravnoj i moralnoj stvari koju treba učiniti. Kao posljednja država članica koja je pristupila EU, Hrvatska je spremna nastaviti dijeliti svoje iskustvo i stručnost sa sve tri zemlje. Istovremeno, EU treba biti pažljiva da ne zaboravi na zemlje koje su već u različitim fazama pristupanja, radi se o nama najbližem susjedstvu i izuzetno važnoj regiji jugoistočne Europe. U Europi se događaju tektonske promjene i ne smijemo ostati statični vezano uz ove zemlje. U regiji postoji visoka razina frustracije činjenicom da proces ide izuzetno sporo, a svakom prolazećom godinom bez većeg napretka dolazi do dodatne štete percepciji EU u ovim državama. Glede BiH, predsjednik Vlade RH Plenković je podsjetio da je RH pomogla BiH pri predaji zahtjeva za članstvo 2016. godine, prije šest i pol godina. Hrvatska već duže vrijeme zagovara davanje statusa kandidata Bosni i Hercegovini, a predsjednik Vlade se i na ovom sastanku EV založio da se BiH taj status i dodijeli, uz nužnost provedbe ustavne i izborne reforme. Predsjednik Vlade je zahvalio predsjedniku EV Michelu na svom uloženom trudu i razgovorima sa i u BiH, uključujući promicanje pravičnijeg izbornog procesa. Ponovio je da će, ukoliko EV i EU ne djeluju odmah, EU izgubiti utjecaj u zemljama zapadnog Balkana, te time omogućiti drugima da iskoriste taj prostor - a to ne bismo smjeli dopustiti.

Europsko vijeće je u zaključcima potvrdilo da EU izražava svoju **potpunu i nedvosmisleno predanost perspektivi članstva zapadnog Balkana u EU** i da poziva na ubrzanje procesa pristupanja. Pozvalo je EK, visokog predstavnika i Vijeće da na temelju revidirane metodologije dodatno unaprijede postupnu integraciju između EU i zapadnog Balkana već tijekom samog procesa proširenja, na temelju vlastitih zasluga, uz mogućnost reverzibilnosti procesa. EV je podsjetilo na važnost reformi, posebno u području vladavine prava, a prije svega onih koje se odnose na neovisnost i funkcioniranje pravosuđa te borbu protiv korupcije.

Ujedno je pozvalo partnere da zajamče prava pripadnika manjina i jednako postupanje prema njima.

Čelnici su, između ostaloga, obaviješteni o najnovijim događajima u pogledu razgovora između Bugarske i Sjeverne Makedonije te je EV u zaključcima pozvalo na brzo rješavanje posljednjih preostalih pitanja kako bi pregovori o pristupanju Sjeverne Makedonije mogli započeti bez odgode. Pitanje početka pristupnih pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom raspravljeno je i u kontekstu kompromisnog prijedloga Francuske za deblokadu u razgovorima s Bugarskom. Potonji je u trenutku održavanja EV bio predmetom glasovanja u bugarskom parlamentu.³

Europsko vijeće raspravilo je normalizaciju odnosa Srbije i Kosova te vizne liberalizacije za Kosovo. U zaključcima je EV potvrdilo da je žurno potrebno postići konkretan napredak u rješavanju otvorenih bilateralnih i regionalnih sporova, osobito putem dijaloga Beograda i Prištine o normalizaciji odnosa Srbije i Kosova. Neke države članice su u raspravi izrazile očekivanja za dodjelom vizne liberalizacije za Kosovo, što je snažno podržao i predsjednik Vlade RH Plenković, no u ovom trenutku za to nije bilo suglasja.

Tijekom razmjene mišljenja o zapadnom Balkanu, na inicijativu Hrvatske i nekolicine drugih država članica, poseban naglasak u raspravi stavljen je na pitanje statusa kandidata i daljnjeg napretka Bosne i Hercegovine prema EU. Ta je rasprava najduže trajala, razmatrajući ovo pitanje u kontekstu novih geopolitičkih okolnosti, uzimajući u obzir postojeću metodologiju, ali i s uzimanjem u obzir nove situacije nakon davanja europske perspektive dodatnim trima državama izvan regije zapadnog Balkana. Austrija i Slovenija su kratko predstavile svoje dosadašnje inicijative, dok je Hrvatska preuzela vođenje rasprave, uz podršku pEV i dodatne intervencije pojedinih država članica, koje su se složile s potrebom upućivanja znatno pozitivnijeg i snažnijeg signala BiH uz isticanje podrške na njezinom putu prema EU.

Predsjednik Vlade RH Plenković je snažno istaknuo nove okolnosti u Europi koje traže odgovarajući odgovor EU kada je riječ o BiH. Nakon važnih odluka o Ukrajini i Moldovi, koje Hrvatska u potpunosti podržava, predsjednik Vlade je naglasio da kontinuirano otvara pitanje BiH, situacije u zemlji, ključnog značaja žurne izborne (i ustavne) reforme kako bi se osigurala legitimnost izbornih rezultata, ravnopravnost konstitutivnih naroda i ostalih, kao i formirale funkcionalne institucije u BiH bez kojih zemlja ne može nastaviti put prema EU, odnosno ispunjavanju svih ključnih reformi koje su nužne za otvaranje pristupnih pregovora. Predsjednik Vlade Plenković se snažno založio za pozitivnu odluku o kandidatskom statusu za BiH, uz potrebu provedbe izborne reforme te uz nastavak provedbe ključnih prioriteta iz Mišljenja EK i političkog dogovora čelnika BiH od 12. lipnja 2022.

U konačnom tekstu zaključaka EV-a o BiH, na inicijativu predsjednika Vlade RH Plenkovića se po prvi puta ističe spremnost EU da se BiH odobri status zemlje kandidatkinje. U tu su

---

³ S obzirom na pozitivnu odluku Bugarske o spomenutom prijedlogu 24. lipnja (uz amandman bugarskog parlamenta na francuski kompromisni prijedlog, koji traži prilagodbu ustava, odnosno spominjanje Bugara ne samo u preambuli, već i u drugim odredbama u ustavu koje se odnose na narode), očekuje se odluka Sj. Makedonije o predloženom paketu, koji bi, uz potpisivanje bilateralnog protokola MK i BG, omogućio deblokadu pregovora o članstvu u EU.

svrhu zaključci pozvali EK da bez odgode izvijesti⁴ Vijeće o provedbi 14 ključnih prioriteta utvrđenih u njezinu mišljenju (o zahtjevu BiH za članstvo u EU), uz posvećivanje posebne pozornosti onim prioritetima koji se odnose na važan skup reformi, a kako bi EV moglo ponovno razmotriti odluku o ovom pitanju.

Zaključci EV-a su također pozdravili politički dogovor koji su čelnici BiH postigli 12. lipnja 2022. u Bruxellesu, uz poziv svim političkim čelnicima u BiH da brzo provedu obveze koje su preuzete tim dogovorom, gdje je, na prijedlog Hrvatske, snažan naglasak stavljen na žurno dovršenje ustavne i izborne reforme, a kako bi ta zemlja mogla napredovati na svojem putu prema EU, u skladu s prioritetima navedenima u mišljenju Komisije. Pitanju daljnjeg napretka BiH istaknuta je široka podrška čelnika, uz naglasak poštovanja procesa i provedbu reformi u zemlji.

Članovi EV raspravljali su i o **gospodarskoj situaciji i preporukama za pojedine države članice u okviru europskog semestra 2022.** U raspravi o aktualnoj gospodarskoj situaciji, izražena je zabrinutost rastom inflacije slijedom ruske agresije na Ukrajinu, što je doprinijelo porastu cijena energije, hrane i sirovina, s izravnim učinkom na građane i poduzeća. Nastavno na izvješće predsjednice Europske središnje banke Lagarde, čelnici su potvrdili ujedinjeni stav i postigli dogovor da će pomno koordinirati svoje odgovore u području gospodarske politike.

Dio rasprave EV o gospodarskim pitanjima te nakon toga održan Euro summit bili su ujedno prilika da čelnici ponovno rasprave napredak koji je potrebno ostvariti na razini EU u vezi s **energetskim pitanjima**, s jasnom porukom da se nastave ulagati napori u koordinaciju djelovanja u tom važnom području, uzimajući pritom u obzir rad Europske komisije (o čemu je govorila i predsjednica EK von der Leyen, fokusirajući se na instrument *REPowerEU*, te financiranje u okviru instrumenta *NextGenEU* i Višegodišnjeg financijskog okvira). Predsjednica EK i pojedini čelnici država članica izložili su svoje viđenje osiguravanja nabave energenata po pristupačnim cijenama, kao i viđenje razvoja energetske politike EU u budućnosti, uzimajući u obzir novu geopolitičku situaciju u Europi i poteze Rusije, kao i „zelene ciljeve“ EU. Slijedom rasprave, čelnici su dogovorili određene dodatke i pojačanja teksta zaključaka EV-a u pogledu energetike. Europsko vijeće pozvalo je EK da s međunarodnim partnerima dodatno istraži načine za ograničavanje rasta cijena energije. U svjetlu ruskog korištenja plina kao oružja, EV je pozvalo EK da žurno nastavi ulagati napore kako bi se osigurala opskrba energijom po pristupačnim cijenama. EV je također pozvalo Vijeće EU da, zajedno s Komisijom, poduzme sve odgovarajuće mjere kako bi se u području energetike osigurala bolja koordinacija među državama članicama EU.

Predsjednik Vlade RH Plenković predstavio je Hrvatsku kao moguće novo regionalno energetske čvorište (*hub*), koje bi moglo osigurati dodatne količine nafte i plina pojedinim državama članicama, uz odgovarajuće dodatno pojačavanje infrastrukturnih kapaciteta (naftovodi, plinovodi).

Za Hrvatsku je u sklopu ove točke dnevnog reda posebno bilo važno da je Europsko vijeće pozdravilo činjenicu da je Hrvatska ispunila sve konvergencijske kriterije kako su navedeni u

---

⁴ EK je naknadno najavila da isto planira učiniti prilikom izrade paketa za proširenje za 2022. godinu.

temeljnem Ugovoru. **Europsko vijeće podržalo je prijedlog Europske komisije da Hrvatska 1. siječnja 2023. uvede euro** i pozvalo Vijeće da brzo donese relevantne prijedloge Komisije. EV je ovakvu odluku donijelo nastavno na preporuku država članice europodručja od 16. lipnja, kojom su preporučile da Hrvatska postane 20. članica europodručja. Preporuku je donijelo Vijeće EU (u formatu ECOFIN, ministara financija) 17. lipnja, uputivši i pismo predsjednika Vijeća Europskome vijeću. Postupak će završiti kada Vijeće (nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Europskom središnjom bankom) donese tri pravna akta potrebna kako bi se Hrvatskoj omogućilo uvođenje eura 1. siječnja 2023. Donošenje tih akata očekuje se u srpnju.

Predsjednik Vlade RH Plenković zahvalio je na kontinuiranoj podršci koju su institucije EU i države članice pružale i pružaju Hrvatskoj u procesu ulaska u europodručje. Zahvalio je na potvrdi da je Hrvatska ispunila sve potrebne kriterije za pristupanje europodručju, kao i na stavu Europskog vijeća da podrži prijedlog da Hrvatska postane članicom europodručja s 1. siječnja 2023. godine. Radi se o ispunjavanju jednog od dva strateška cilja dublje integracije Hrvatske u EU (drugi je ulazak u Schengen, gdje smo također ispunili sve kriterije), a na čijem ostvarenju Hrvatska već dugo predano radi i zadovoljni smo da su sva postignuća vrednovana. Predsjednik Vlade je istaknuo kako snažna opredijeljenost Hrvatske za članstvom u europodručju proizlazi iz činjenice da je hrvatsko gospodarstvo snažno integrirano u europske trgovinske i financijske tokove. Vlada RH je od početka strukturirano pristupala procesu pristupanja: izgradnjom konsenzusa s dionicima, kao i podizanjem svijesti o dobicima i rješavanjem mogućih zabrinutosti članstva u europodručju. Svi segmenti društva dobro su pripremljeni za promjenu valute, koja će se dogoditi za manje od 6 mjeseci. Članstvo u europodručju pozitivno će se odraziti na ukupnu reputaciju i rejting Hrvatske, prije svega u ekonomskim i financijskim krugovima, porastom kreditnog rejtinga i privlačnijim investicijskim rejtingom. Naša otpornost kao države, društva, gospodarstva i građana na sve moguće krize bit će snažnija članstvom u eurozoni.

Tekst zaključaka o **Konferenciji o budućnosti Europe** odobren je bez rasprave.

Čelnici i čelnice EU primili su na znanje prijedloge navedene u završnom izvješću Konferencije o budućnosti Europe, koje je na svečanosti zatvaranja 9. svibnja 2022. podneseno trima supredsjednicima Konferencije.

Naznačeno je da je Konferencija bila jedinstvena prilika za suradnju s europskim građanima i građankama, a institucije EU trebale bi, svaka u okviru svojih nadležnosti i u skladu s Ugovorima, osigurati učinkovito daljnje postupanje na temelju završnog izvješća.

Europsko vijeće primilo je na znanje informaciju da je rad u tom pogledu već započeo i podsjetilo da je važno osigurati da građani budu obaviješteni o daljnjem postupanju u vezi s izvješćem.

Tijekom rasprave o **vanjskim odnosima**, grčki premijer izvijestio je o trenutnom stanju i izrazio zabrinutost slijedom nedavnih opetovanih izjava i postupaka **Turske**. Europsko vijeće izrazilo je duboku zabrinutost zbog nedavnih postupaka i izjava Turske, zaključivši da Turska mora poštovati suverenitet i teritorijalnu cjelovitost svih država članica EU. Podsjećajući na svoje prethodne zaključke i izjavu od 25. ožujka 2021., EV očekuje da Turska u potpunosti

poštuje međunarodno pravo, smiri napetosti u interesu regionalne stabilnosti u istočnom Sredozemlju i na održiv način promiče dobrosusjedske odnose.

Vezano uz situaciju u **Bjelarus**, lideri su ponovili da tamošnje stanovništvo ima demokratsko pravo na održavanje novih, slobodnih i poštenih izbora. U tom su pogledu čelnici i čelnice EU naglasili važnost poštivanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Europsko vijeće ponovno je pozvalo da se obustavi represija i politički zatvorenici puste na slobodu.

Na večeri je, na inicijativu Litve, oslovljeno i pitanje **Kalinjingrada**.

SASTANAK NA VRHU DRŽAVA EUROPODRUČJA U UKLJUČIVOM SASTAVU, BRUXELLES, 24. LIPNJA 2022.

24. lipnja 2022. održan je sastanak na vrhu država europodručja u uključivom sastavu (na kojemu je sudjelovala i Republika Hrvatska). Republiku Hrvatsku na sastanku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Na sastanku su raspravljene gospodarska situacija (posebno rast cijena energenata, hrane i dobara) te financijska arhitektura EU, stanje Europske monetarne unije, uključujući teme utjecaja rata Rusije protiv Ukrajine na gospodarsku situaciju, bankovnu uniju i uniju tržišta kapitala.

Čelnici su zaključili da agresivni **rat Rusije protiv Ukrajine** uzrokuje visoke svjetske cijene energije, sirovina i hrane te povećanu nesigurnost, što usporava rast i jača inflacijske pritiske na globalnoj razini. Međutim, zaključili su i da su gospodarstva država članica EU u suštini i dalje snažna zahvaljujući opsežnim mjerama politike na razini EU i europodručja te na nacionalnoj razini.

Čelnici su potvrdili da je snažan **europski financijski sustav** od presudne važnosti za privlačenje održivih ulaganja, podupiranje inovacija, jačanje otpornosti i podupiranje snažnog rasta. U skladu s navedenim su pozdravili izjavu Euroskupine o budućnosti bankovne unije, u kojoj se navodi da bi se rad na bankovnoj uniji smjesta trebao usmjeriti na jačanje zajedničkog okvira za krizno upravljanje bankama i nacionalnih sustava osiguranja depozita. Pozvali su Europsku komisiju da podnese zakonodavne prijedloge kako bi se jačanje tog okvira dovršilo do kraja aktualnog institucijskog ciklusa. Čelnici su također pozdravili predanost Euroskupine u uključivom sastavu da naknadno i na sporazumnoj osnovi utvrdi moguće daljnje mjere u pogledu drugih neriješenih elemenata potrebnih za jačanje i **dovršetak bankovne unije**.

Čelnici su pozvali na povećanje napora u produbljivanju **unije tržišta kapitala**, kao i očekivani istek okvira pojačanog nadzora za Grčku, što se smatra važnom prekretnicom za održivi rast, financijsku stabilnost i kontinuiranu proračunsku odgovornost Grčke.

SASTANAK EUROPSKE POLITIČKE ZAJEDNICE, PRAG, 6. LISTOPADA 2022.

Čelnici država članica Europske unije okupili su se u Pragu, u okviru češkog predsjedanja Vijećem Europske unije. Tom su prigodom održana dva sastanka. Prvog dana, 6. listopada, održan je prvi sastanak Europske političke zajednice s partnerima trećih europskih država. Drugog dana, 7. listopada, održan je neformalni sastanak šefova država ili vlada članica EU.

Republiku Hrvatsku je na oba sastanka predstavljao predsjednik Vlade Andrej Plenković.

Na inauguralnom sastanku Europske političke zajednice sudjelovali su čelnici 44 europske države – država članica EU, država Europskog gospodarskog prostora (Island, Lihtenštajn, Norveška), država zapadnog Balkana (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Sjeverna Makedonija, Srbija), država Istočnog partnerstva (Armenija, Azerbajdžan, Gruzija, Moldova, Ukrajina) te Ujedinjene Kraljevine, Švicarske i Turske. Na sastanku su sudjelovali i čelnici institucija EU - predsjednik Europskog vijeća (EV) te predsjednica Europske komisije (EK).

Radi se o novom formatu sastanka europskih čelnika, kojemu je svrha potaknuti politički dijalog i suradnju na ravnopravnoj osnovi, radi rasprave o pitanjima od zajedničkog interesa te jačanja sigurnosti, stabilnosti i blagostanja europskog kontinenta. Ova platforma za političku koordinaciju ne zamjenjuje nijednu postojeću organizaciju, strukturu ili proces, već pruža novi okvir za neformalnu raspravu i promišljanje koordiniranog odgovora i rješenja za zajedničke aktualne izazove.

Sudionici su na prvom sastanku ove inicijative raspravljali o miru i sigurnosti te o gospodarskoj situaciji u Europi. U fokusu rasprava bila su dva pitanja – rat u Ukrajini i njegove posljedice te gospodarska situacija, s naglaskom na energetske krizu. Obje su teme generatori ključnih izazova i mogućih prijetnji prosperitetu i blagostanju svim europskim državama.

Uvodne govore su održali predsjednici vlada Češke (Fiala), Albanije (Rama), Norveške (Store) i UK (Truss). Čelnicima se u uvodnome dijelu video-vezom uživo obratio i **predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski**, koji je čestitao na uspostavi Europske političke zajednice, zahvalio EU na potpori Ukrajini i pozvao na daljnje napore u zaustavljanju ruske agresije koja ugrožava mir i mogućnost suradnje i napretka u svijetu.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković pozdravio je ideju Europske političke zajednice, kao novi format koji omogućuje raspravu većeg broja europskih čelnika i država na ravnopravnoj osnovi o aktualnoj sigurnosnoj, političkoj i gospodarskoj situaciji u Europi. To je korisno i za Europsku uniju i za sve zemlje koje imaju aspiracije na svom putu prema članstvu u EU, te za sve ostale europske zemlje partnere. Važno je da su se čelnici našli u najširem mogućem formatu svih zemalja Europe koje dijele zajedničke vrijednosti u trenutku ruske agresije na Ukrajinu, kako bi raspravili kako mogu osigurati poštovanje međunarodnoga prava i funkcioniranje međunarodnoga sustava, brinuti o energetske sigurnosti i gospodarskoj situaciji i napraviti iskorake koji će sve skupa učiniti sigurnijima, a gospodarski i energetske snažnijima.

Nakon kratkog uvodnog plenarnog dijela, čelnici i čelnice glavninu su sastanka nastavili u formatu tematskih okruglih stolova. **Predsjednik Vlade RH Plenković** sudjelovao je na okruglom stolu na temu "Mir i stabilnost na europskom kontinentu", na kojemu su čelnici raspravljali o tome kako zajednički unaprijediti sigurnost i stabilnost na europskom kontinentu, kako ojačati suradnju u pružanju održive potpore Ukrajini i kolektivno djelovati u smjeru privođenja rata kraju, te kako osigurati konvergenciju i koordinaciju djelovanja u multilateralnim organizacijama. Pitanja mira, stabilnosti i sigurnosti ubrzano su dobila na važnosti u kontekstu rata u Ukrajini i prouzročenih geopolitičkih promjena koje sežu i u sferu gospodarske stabilnosti i održivosti te ukupne otpornosti. Stoga je ključno da sve zemlje europskog kontinenta koje dijele iste zabrinutosti i vrijednosti, zajednički rade na borbi s ovim izazovima. Predsjednik Vlade je upozorio na sve jasnije podjele između demokratskih modela vlasti i autokratskih režima, odnosno između onih država koje žele surađivati i onih koje zauzimaju konfliktan pristup uz kršenje međunarodnog prava, vrijednosti i standarda. Potrebno je stoga paziti na ugroze mira i sigurnosti, snažne društvene podjele i gospodarske učinke ovih podjela, pri čemu EU treba zadržati jedinstvo, pomoći regiji zB i drugim europskim susjedima, nastaviti zalagati se za politiku proširenja, a kroz Europsku političku zajednicu nastaviti promicati zajedničke vrijednosti i suradnju.

Predsjednik Vlade Plenković je na marginama sastanka Europske političke zajednice održao i niz bilateralnih susreta.

Dogovoreno je da će se sljedeći sastanci Europske političke zajednice održati u Moldovi, Španjolskoj i Ujedinjenoj Kraljevini, pri čemu će se sastanci održavati svakih šest mjeseci.

Sastanak Europske političke zajednice bio je neformalne prirode, stoga nije usvajana zajednička izjava.

NEFORMALNI SASTANAK ŠEFOVA DRŽAVA ILI VLADA ČLANICA EU, PRAG, 7. LISTOPADA 2022.

U Pragu je 7. listopada održan i neformalni sastanak šefova država ili vlada članica EU, čiji je domaćin bilo češko predsjedništvo Vijećem EU.

Članovi Europskog vijeća raspravljali su o ruskoj agresiji na Ukrajinu i njezinom utjecaju na energetska situaciju u Europi, kao i njezinim širim gospodarskim posljedicama. Ova je, neformalnija, rasprava čelnika bila priprema i uvod u raspravu na temelju koje su čelnici na redovnom sastanku Europskog vijeća 20. i 21. listopada donijeli konkretne odluke o navedenim temama.

Europski su čelnici raspravljali o odgovoru EU na najnoviju **eskalaciju Rusije**, među ostalim o odluci o jačanju sankcija odnosno o osmom paketu sankcija koji je donesen 6. listopada 2022. kao odgovor na lažne prisilne „referendume” Rusije i nezakonito pripajanje ukrajinskih teritorija. Paket obuhvaća i gospodarske i pojedinačne sankcije, uključujući gornju granicu cijene nafte, zabranu uvoza i izvoza čelika i strojeva, dodatna ograničenja trgovine s Rusijom i pružanja usluga Rusiji te sankcije za dodatne pojedince i subjekte.

U kontekstu tekućih zbivanja, ovaj je neformalni sastanak članova Europskog vijeća bio izrazito usredotočen na **situaciju u Ukrajini**, kojoj je ponovno izražena solidarnost i potpora te iskazana namjera da se nastavi s pružanjem različitih oblika pomoći EU – od političkih napora do financijske, ekonomske, humanitarne i vojne pomoći.

Ruska agresija na Ukrajinu ima goleme posljedice koje se osjećaju i izvan Europe, među ostalim u pogledu globalne krize kojom je ugrožena sigurnost opskrbe hranom. U tom kontekstu čelnici i čelnice EU naglasili su važnost uspostave kontakata s trećim zemljama kako bi se suprotstavili ruskom diskursu te su izrazili odlučnost u tome da svoje partnere diljem svijeta podupru u rješavanju pitanja sigurnosti opskrbe hranom.

Ruska agresija na Ukrajinu i dalje dramatično utječe na **energetsku situaciju** u Europi, što uključuje rast cijena energije i popratne negativne učinke na gospodarstvo EU i njezinih država članica. U tom kontekstu, čelnici i čelnice EU usredotočili su se na tri smjera djelovanja koja smatraju ključnima za rješavanje energetske krize: smanjiti potražnju za električnom energijom, povećati sigurnost opskrbe te jamčiti pristupačne cijene energije za kućanstva i poduzeća. Čelnici i čelnice EU naglasili su da je važno osigurati da zalihe plina budu popunjene u najvećoj mogućoj mjeri i u vezi s tim su raspravljali o uspostavi zajedničke platforme za nabavu energije.

Predsjednik Vlade RH Plenković je u svojim obraćanjima na sastanku dotaknuo nekoliko tema. Iskoristio je priliku da prisutne ukratko upozna s dvama ključnim strateškim ciljevima Hrvatske, ulaskom u europodručje i u Schengensko područje od 1. siječnja 2023. Vežano uz ulazak u europodručje, sve se aktivnosti provode sukladno zacrtanom rasporedu te će 1. siječnja 2023. euro postati službena valuta u Hrvatskoj. Predsjednik Vlade Plenković kolege je upoznao i s aktivnostima koje Hrvatska poduzima u okviru konačnih priprema za ulazak u Schengensko područje, za što je Hrvatska u potpunosti spremna. Naglasio je da će se u sljedećih nekoliko tjedana održati rasprava na nadležnom odboru Europskoga parlamenta (EP), a potom i usvajanje dotičnog mišljenja na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u studenom, nakon čega će Vijeće EU donijeti odluku o punoj primjeni schengenske pravne stečevine u Hrvatskoj, koju će u konačnici prihvatiti Europsko vijeće. Predsjednik Vlade je u svojoj intervenciji također kazao da Hrvatska podržava ulazak Bugarske i Rumunjske u Schengensko područje.

Predsjednik Vlade je izrazio postojanu podršku Hrvatske Ukrajini, osvrnuvši se na sve oblike pomoći koje je Hrvatska do sada pružila i koje namjerava i dalje pružati. Nastavak europske solidarnosti, kao i ujedinjene političke, ekonomske, humanitarne i vojne podrške Europske unije Ukrajini ostaju važnima. Kao dodatnu bitnu političku poruku podrške izdvojio je održavanje prvog parlamentarnog sastanka na vrhu Krimске platforme u Zagrebu 24. i 25. listopada 2022.

Osvrnuvši se na gospodarsku situaciju, predsjednik Vlade je ukratko izvijestio o paketu mjera koji je Vlada usvojila kako bi pomogla građanima i gospodarstvu da prebrode aktualne teškoće. U vezi s energetskom situacijom, predsjednik Vlade je izrazio zadovoljstvo Hrvatske činjenicom da je EK početnim prijedlozima reagirala na zajednički apel 15 ministara energetike EU koji su u ime svojih država članica izrazili zabrinutost situacijom na tržištu

plina (posebno nekontroliranim rastom cijena). Naglasio je da države članice EU moraju djelovati zajedno radi sprječavanja ozbiljnijih posljedica energetske krize na gospodarstvo. Prijedlozi o ograničenjima cijena i zajedničkoj nabavi plina te zelena tranzicija kao dugoročno rješenje dobra su podloga za raspravu i posljedično osiguravanje energetske sigurnosti država članica. Predsjednik Vlade je naglasio da je za Hrvatsku ključan pronalazak zajedničkog europskog odgovora na rastuće cijene plina, i to ograničenjem cijena radi sprječavanja spekulativnih aktivnosti i volatilnosti u rastu cijena.

Predsjednik Vlade Plenković je također upoznao svoje kolege sa svime što Hrvatska poduzima radi postizanja energetske neovisnosti, odnosno osiguranja energetske potreba Hrvatske, ali i djelovanja Hrvatske kao regionalnog energetskeg čvorišta, sposobnog da uz određena ulaganja zadovolji i dio potreba za energentima susjednih zemalja (primarno ukapljenim plinom, kroz proširene kapacitete LNG terminala na Krku).

Kolege u Europskom vijeću upoznao je i s mjerama hrvatske Vlade – prvim paketom iz proljeća 2022. vrijednim 5 milijardi kuna te drugim, jesenskim paketom vrijednim 21 milijardu kuna. Namjera je hrvatske Vlade da se izbjegne društveni rascjep, i u tu svrhu se poduzimaju ciljne mjere kako bi se građanima osigurao što normalniji život, a poduzećima što normalniji uvjeti poslovanja. Hrvatska je dosad odgovorno upravljala javnim financijama te uživa kredibilitet na međunarodnim financijskim tržištima. No, EU svejedno mora zajednički raditi na rješavanju pitanja koja zabrinjavaju sva europska gospodarstva, jer se moraju izbjeći razlike među državama članicama u njihovoj spremnosti za suočavanjem s krizom, kao i u njihovoj sposobnosti interveniranja.

Osvrnuvši se na Bosnu i Hercegovinu, predsjednik Vlade Plenković još je jednom pozdravio intervenciju Visokog predstavnika Christiana Schmidta o ograničenim promjenama Ustava Federacije i izbornog zakona, kojom je stabilizirana post-izborna politička situacija u Federaciji BiH. Izrazio je očekivanje da će EU Visokom predstavniku Schmidtu iskazati daljnju i jasnu potporu u njegovom radu. Ponovio je kako je po četvrti put Hrvatima u BiH uskraćeno pravo legitimnog predstavljanja u Predsjedništvu BiH, uslijed još jedne evidentno nepravedne izborne prakse koja je omogućila da nominalno hrvatski predstavnik bude izabran većinskim bošnjačkim glasovima i to, da paradoks bude veći, uglavnom iz krajeva gdje živi mali broj Hrvata. Hrvatska nastavlja zagovarati europski put BiH i podržava dodjelu kandidatskog statusa za članstvo u EU, uz podršku Europskoj komisiji da žurna provedba cjelovite ustavne i izborne reforme bude ključan preduvjet među prioritetima koje je EK naznačila. Hrvatska bi stoga željela da intervencija Visokog predstavnika bude prvi korak u daljnjim razgovorima o izornoj reformi koja će osigurati stvarnu ravnopravnost Hrvata u BiH, kao jednog od tri konstitutivna naroda.

Predsjednik Vlade Plenković se osvrnuo na javne istupe dužnosnika Srbije u vezi s provedbom sankcija EU protiv Rusije u dijelu koji se odnosi na provoz energenata kroz teritorij EU (u ovom slučaju, provoz ruske nafte putem JANAF-a). Naglasio je da se Srbija nije uskladila ni s jednim paketom sankcija EU spram Rusije, unatoč tome što istodobno želi slijediti put europske integracije. Hrvatska djeluje konstruktivno, nema govora ni dokaza o ugrozi energetske sigurnosti Srbije, već se radi o provedbi sankcija koje je EU usvojila i treba ih provoditi. Srbija je stoga slobodna preko teritorija EU uvoziti i provoziti bilo koju naftu

osim ruske. Radi se o politizaciji i neprimjerenom napadanju Hrvatske, koje je predsjednik Vlade odlučno odbacio.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 20. I 21. LISTOPADA 2022.

Teme redovnog listopadskog sastanka Europskog vijeća bile su: energetska kriza i njezin utjecaj na gospodarstvo Unije, ruska agresija na Ukrajinu; sadašnji geopolitički kontekst, s naglaskom na odnose EU i Kine. EV je na temelju održane rasprave usvojilo zaključke koji se nalaze u prilogu ovog izvješća. Republiku Hrvatsku je predstavljao predsjednik Vlade Andrej Plenković.

Sastanak je tradicionalno započeo **obraćanjem predsjednice Europskog parlamenta (EP)** Roberte Metsole. U skladu s dnevnim redom sastanka, ona je poseban naglasak stavila na pitanja koje se odnose na energetiku i na europski odgovor na problem rastućih cijena, te s time povezano pitanje inflacije. Založila se za zajednički odgovor EU u duhu solidarnosti te podržala dosadašnje prijedloge Europske komisije vezane za energetska krizu. Kazala je da je potrebno činiti više te potvrdila spremnost EP na brzo djelovanje, kao što je to bio slučaj s planom *REPowerEU*. Govorila je o utjecaju energetske krize na gospodarstvo Unije, koje se još oporavlja od pandemije te se založila za uspostavu uvjeta za jačanje investicija kako bi se vratilo na put rasta. Ocijenila je da za sve predložene mjere EU treba odgovarajuća sredstva te se osvrnula na proračun EU. Njezina je poruka bila da je tekući Višegodišnji financijski okvir već pod pritiscima različitih izazova te da se treba prilagoditi novim vremenima. Ocjenjujući da u Vijeću postoji određen oprez prema napretku u tom smjeru, pozvala je države članice na veću fleksibilnost i upozorila da izvanproračunska rješenja nisu uvijek najbolja ni dovoljna. Dugo se osvrnula na stanje u Ukrajini te pozvala na odlučno djelovanje Unije u vezi s jačanjem sankcija, pružanjem veće vojne pomoći te jačanjem napora u odgovoru na ratne zločine počinjene u Ukrajini. Založila se za jedinstvo te brz i snažan odgovor Unije. U svom je govoru izdvojila i Moldaviju, za koju je rekla da treba odgovarajuću pažnju i pomoć Unije.

Tijekom razmjene mišljenja s predsjednicom EP Metsolom, **predsjednik Vlade Plenković** osvrnuo se na mišljenje koje Europski parlament priprema nastavno na Nacrt odluke Vijeća o punoj primjeni schengenske pravne stečevine u Hrvatskoj, što je ključni korak prije konačne odluke Vijeća. Ujedno je spomenuo rezoluciju Europskog parlamenta kojom se izražava podrška ulasku u Schengensko područje Bugarske i Rumunjske, što je pozdravio i bugarski predsjednik.

Čelnicima se **video-vezom obratio predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski**. Izrazio je zahvalnost na prilici da se ponovno obrati čelnicima Unije te istaknuo zadovoljstvo djelomičnim neuspjehom Rusije u svojoj namjeri da energetiku iskoristi kao oružje. Pozdravio je napore europskih čelnika u traženju rješenja za nastalu energetska situaciju, kazavši da se nada da će ona biti socijalno poštena. Informirao je da je jedna trećina energetske infrastrukture u Ukrajini uništena, što dovodi do velikih problema sa strujom i grijanjem. Upozorio je da bi moglo doći do novih migracijskih pritisaka na Europsku uniju.

Kazao je da je Rusija „očajna“, te da pokušava izazvati sve jače napetosti. Naglasio je da Ukrajina treba više opreme za protuzračnu obranu, pri čemu je posebno pohvalio isporuku Njemačke. Međutim, istaknuo je da Ukrajini treba još takve opreme. Pozvao je europske čelnike na dodatne sankcije kako prema Rusiji tako i prema Iranu, ističući važnost da Unija pošalje jasne poruke terorističkim državama da "stiže račun" svima onima koji pomažu Rusiji. Istaknuo je da se teritorij Bjelorusije koristi za ispaljivanje projektila na Ukrajinu te zatražio jačanje sankcija. Pozvao je UN na slanje promatrača koji bi nadzirali ukrajinsku granicu. Upozorio je na informacije kojima raspolaže prema kojima je Rusija minirala najveću hidroelektranu u Ukrajini, čije bi uništenje moglo imati katastrofalne posljedice na jugu Ukrajine, ali i na nuklearnu elektranu Zaporozje. Najavio je da se mogu očekivati i lažne ruske optužbe za takav teroristički čin. Ujedno je govorio o obnovi i gospodarskom oporavku zemlje, za što je kazao da je u interesu i EU te je pozvao na dogovor o daljnjim tranšama makrofinancijske pomoći.

Rasprava o **energetici** nadovezala se na raspravu čelnika održanu na neformalnom sastanku u Pragu te na nekoliko sastanaka Vijeća u formatu ministara zaduženih za energetiku. Ton je rasprave odredio sveobuhvatni energetska paket koji je Europska komisija objavila 18. listopada u pod nazivom „*Energetsko izvanredno stanje – priprema, kupnja i zajednička zaštita EU*“. Glavna su se pitanja odnosila na zajedničku nabavu plina, na mjere protiv visokih cijena energije, na ublažavanje utjecaja visokih cijena plina na građane i gospodarstvo te na zaštitu kritične energetske infrastrukture. Komunikacija Europske komisije obuhvatila je i planove za dugoročnu reformu tržišta električne energije kako bi se osigurala sigurna, pristupačna i čišća energija. Ujedno je istaknula važnost proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te obuhvatila akcijski plan za digitalizaciju energetske sustava. Ključan dio paketa je i *Uredba o jačanju solidarnosti kroz bolju koordinaciju nabave plina prekograničnu razmjenu plina i pouzdanih referentnih vrijednosti cijena*, čiji je pravni temelj u članku 122. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, koji omogućuje donošenje žurnih mjera u području energetike.

U uvodnom izlaganju, predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen, istaknula je da je dotok ruskog plina prema Europskoj uniji smanjen za dvije trećine te da je „praznina“ koja je zbog toga nastala popunjena putem ukapljenog plina (LNG). Posebno je govorila o volatilnosti cijena, na što utječu ruske manipulacije, ali je ukazala na određeno smirivanje tržišta nakon najava intervencija na tržištu te činjenice da su popunjeni skladišni kapaciteti. Upozorila je na to da se Unija mora pripremiti za moguće sabotaze, da su potrošači i dalje u riziku te da je ugrožena ukupna konkurentnost Unije. Zbog toga je Europska komisija predložila navedeni paket, za koji smatra da nudi odgovarajuća rješenja za što bolje nošenje s nastalom krizom, posebno u pogledu zaštite građana i poduzeća od visokih cijena energenata.

Nakon njezina uvoda uslijedila je dugačka i složena rasprava. Oko prijedloga zajedničke nabave nije bilo većih nesuglasica, premda je nekoliko država članica tražilo da bude istaknut element dobrovoljnosti u tom procesu, što je u konačnici uvaženo. Dogovoreno je da zajednička nabava bude otvorena i državama zapadnog Balkana, kao i prema trima pridruženim državama Istočnog partnerstva – Ukrajini, Moldovi i Gruziji. U vezi s ograničavanjem cijene plina, bilo je različitih pristupa u raspravi prije Europskog vijeća, ali i

na samom sastanku. Veći dio država članica tražio je da se ograniče cijene plina na veleprodajnim tržištima, dok je manji dio bio protiv toga, ističući bojazan da bi to moglo utjecati na sigurnost nabave plina, ali i na potrošnju plina. U raspravi su mnoge države članice isticale svoje nacionalne specifičnosti i njima karakteristične energetske mikseve te iznosile pojedinosti o mjerama koje su uvele na nacionalnoj razini. Zaključeno je da je radi postizanja najboljih rezultata potrebno mobilizirati relevantne alate na nacionalnoj razini i na razini EU, te je istaknuta važnost bliske koordinacije država članica i korist zajedničkih rješenja.

Bila je vidljiva i posebna zabrinutost zbog velike fluktuacije i volatilnosti cijena na tržištu, te je u konačnici postignut dogovor o privremenom okviru EU za ograničavanjem cijena plina u proizvodnji električne energije, što uključuje prvo izradu analize troškova i koristi tog modela. Dogovoren je i privremeni dinamičan cjenovni raspon za transakcije prirodnog plina kako bi se odmah ograničili slučajevi prekomjernih cijena plina, te je odlučeno da se pristupi izradi nove dopunske referentne vrijednosti do početka 2023. godine koja bi bila reprezentativnija i koja bi točnije odražavala uvjete na tržištu plina u odnosu na postojeću glavnu europsku burzu plina (*TTF – Transfer Title facility*), koja situaciju na tržištu ne odražava na pravi način. Svrha je time djelotvornije izbjeći prekomjerne cijene plina nego što je to sada slučaj preko postojeće burze plina. Važnim je ocjenjeno odvajanje cijene plina od cijene struje kako plin ne bi određivao cijenu električne energije. Ključna poruka čelnika bila je i da se predloženim mjerama mora očuvati integritet jedinstvenog tržišta Unije te njezina globalna konkurentnost.

U raspravi je bilo riječi o solidarnosti između država članica, pri čemu je predsjednica Europske komisije naglasila da je dosad zaključeno samo šest sporazuma o solidarnosti. Čelnici su se složili oko mjera za energetske solidarnost u slučaju da dođe do poremećaja u opskrbi plinom na nacionalnoj ili regionalnoj razini ili na razini Unije, osobito kada ne postoje bilateralni sporazumi o solidarnosti. Istodobno, potiče se brže sklapanje takvih bilateralnih sporazuma.

Neki su čelnici u raspravi isticali pitanje štednje energenata i smanjenja potražnje, kao i pitanje energetske učinkovitosti. Zaključeno je da je potrebno povećati ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti, kao i u energetske infrastrukture prilagođenu budućim potrebama, uključujući i na području obnovljivih izvora. Naglašeno je značenje sigurnosti opskrbe, pri čemu su neki isticali važnost rada s kredibilnim partnerima u svijetu.

Unatoč složenosti i duljini rasprave, prepoznata je ozbiljnost situacije i postojala je jasna volja da se postigne dogovor, što se u konačnici i ostvarilo. O pojedinim elementima zaključaka vodila se vrlo detaljna rasprava. Važan dio rasprave posvećen je preciznijem razjašnjavanju svih elemenata paketa koji je predstavila Europska komisija. Drugi važan element u raspravi bilo je pitanje odlučivanja kvalificiranom većinom sukladno Članku 122. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Dotaknuto je i pitanje rada nadležnog Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (format energetika), koje se do sada pokazalo učinkovito i sposobno u postizanju rezultata i brzog dogovora. Vijeće je dobilo zadatak da nastavi raditi na ovim pitanjima.

Potvrđeno je jedinstvo Unije u pristupu ovim pitanjima te je dogovoreno da će Europsko vijeće nastaviti pomno pratiti gospodarsku situaciju i da ostaje predano daljem jačanju

koordinacije država članica, kako bi se dao odlučan i agilan politički odgovor. S obzirom na pitanje korištenja odlučivanja kvalificiranom većinom, predsjedništvo je potvrdilo da će se u daljnjem radu uzeti u obzir nacionalni interesi i osjetljivosti.

Europsko vijeće je pozvalo Europsku komisiju da ubrza rad na strukturnoj reformi tržišta električne energije, uključujući i na procjeni učinka, te ju je pozvalo na daljnji napredak prema ostvarenju potpune energetske unije koja treba služiti dvostrukom cilju: ostvarenju europske energetske suverenosti i klimatske neutralnosti.

Čelnici su u konačnici postigli dogovor o smjeru u kojemu će se dalje raditi na zaštiti građana i poduzeća od visokih cijena energenata. Postignut je i dogovor o ulaganjima u obnovljive izvore energije, o jačanju energetske učinkovitosti i o prilagodbi energetske infrastrukture budućim potrebama, u čemu važnu ulogu ima i hrvatski terminal za ukapljeni plin (LNG). Cilj i daje ostaje oslobađanje od ovisnosti o ruskim energentima, uz zadržavanje odgovornosti prema zaštiti okoliša i vodeći brigu o klimatskim promjenama. Gospodarska pitanja nisu u konačnici zasebno raspravljana nego su bila dijelom rasprave o energetici, jednako kao i dio relevantnih zaključaka.

Predsjednik Vlade Plenković je ocijenio važnim da Europsko vijeće građanima s ovog sastanka pošalje poruku jedinstva, podržavši zajednička rješenja. Založio se za mjere koje zadržavaju društvenu koheziju i sprječavaju društveni rascjep. Ruska agresija na Ukrajinu izazvala je tektonske geopolitičke i gospodarske poremećaje, osobito na tržištu energije, što pogađa sve države članice. Naglasio je da je za Hrvatsku ključno pitanje ograničavanje cijena plina, radi čega se Hrvatska prethodno priključila inicijativi 15 država članica s istovjetnim stavovima. Potrebno je na razini EU pronaći rješenje za rastuće cijene plina već za ovu zimu, nije uputno odgađati problem. U tom su pogledu prijedlozi Europske komisije dobra polazišna točka. Uspostava posebnog mehanizma, tzv. Privremenog dinamičkog raspona za ograničavanje rasta cijena plina bitna je poruka, i Hrvatska smatra da politička volja i zajedničko djelovanje mogu pozitivno utjecati na situaciju na tržištu. Ograničavanjem cijena plina ujedno se onemogućavaju špekulativne aktivnosti.

Predsjednik Vlade Plenković podržao je izgradnju energetske infrastrukture radi boljeg međusobnog povezivanja i zajednička ulaganja u ukapljeni plin i plinovode. Podsjetio je još jednom na to da Hrvatska ulaže u proširenje svojih kapaciteta transporta plina te da može vrlo brzo postati regionalno energetske čvorište, i da je spremna surađivati sa susjednim državama srednje i zapadne Europe. To će pridonijeti diversifikaciji opskrbnih pravaca plinom. Osim alternativnih mehanizama i poteza usmjerenih na osiguravanje energetske neovisnosti, tj. smanjenja ovisnosti o energentima koji dolaze iz Rusije, Hrvatska, kao i ostale države članice EU, nastavljaju raditi i na zelenoj tranziciji.

Čelnici su raspravljali o **svim aspektima ruske agresije na Ukrajinu** te najoštrije osudili ruske napade na civile i civilnu infrastrukturu u Kijevu i diljem Ukrajine. Ponovili su potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine te zaključili da Rusija snosi isključivu odgovornost za trenutačnu energetske i gospodarsku krizu.

Poručili su da Ukrajina ima pravo osloboditi okupirana područja unutar svojih međunarodno priznatih granica i ponovno uspostaviti potpunu kontrolu nad njima. Usto, njihova je poruka

bila da Rusija i svi počinitelji ratnih zločina trebaju odgovarati za svoja zlodjela te su uputili potporu istragama tužitelja Međunarodnog kaznenog suda.

Konstatirali su da je EU pooštrila mjere ograničavanja odnosno sankcije protiv Rusije te su izrazili spremnost na poduzimanje novih mjera. To su učinili i u slučaju Bjelorusije, ne bude li poštovala svoje obaveze u skladu s međunarodnim pravom. Pozvali su bjeloruske vlasti da prestanu omogućavati agresiju Rusije pružanjem potpore ruskoj vojsci i dopuštanjem ruskim oružanim snagama da se služe bjeloruskim teritorijem. Osvrnuli su se na usvojene sankcije spram Irana i osudili njegovu vojnu potporu ruskoj agresiji.

Čelnici su izrazili spremnost za daljnjim pružanjem pomoći Ukrajini – politički, vojno i financijski – i najavili da će pojačati svoj humanitarni odgovor, posebice pred nadolazeću zimu. Pozvali su na pravodobno osiguranje preostalih tri milijarde eura makrofinancijske pomoći i naglasili da treba iskoristiti puni potencijal Sporazuma o pridruživanju i Sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini s Ukrajinom kako bi joj se olakšao pristup jedinstvenom tržištu. Ujedno su potvrdili i odlučnost u nastavku pružanja pomoći Ukrajini radi njezinog oporavka i obnove, zajedno s međunarodnim partnerima i financijskim institucijama.

Neki su čelnici otvorili pitanje izdavanje viza ruskim državljanima, pri čemu je zaključeno da je važno imati ujednačenu praksu u tom pogledu.

Čelnici su istaknuli da je Vijeće donijelo odluku o provođenju misije EU za vojnu pomoć za potporu Ukrajini te odluku o daljnjem povećanju mjera pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći za potporu ukrajinskim oružanim snagama.

Posebno je bilo riječi o sigurnosti opskrbe hranom. Zaključeno je da se Rusija služi hranom kao oružjem u ratu protiv Ukrajine i da je jedina odgovorna za nastalu globalnu krizu hrane. Ruska agresija dovela je do poremećaja u poljoprivrednoj proizvodnji, lancima opskrbe i trgovini zbog čega su svjetske cijene hrane i gnojiva dosegnule dosad nezabilježene razine. U tom su kontekstu spomenuti koridori solidarnosti između Europske unije i Ukrajine kojima je moguće izvoziti ukrajinski usjev, poljoprivredne proizvode i gnojiva u zemlje kojima je pomoć najpotrebnija. Najavljeno je da će EU nastaviti poboljšavati učinkovitost svih koridora solidarnosti. Posebno je naglašeno da se sankcijama EU protiv Rusije ne zabranjuje se izvoz poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda između trećih zemalja i Rusije.

Čelnici su izrazili zabrinutosti i osudili činove sabotaze usmjerene na kritičnu infrastrukturu, poput onih kojima su pogođeni plinovodi Sjeverni tok, te je poručeno da će EU odlučno i jedinstveno odgovoriti na svako namjerno narušavanje kritične infrastrukture ili druga hibridna djelovanja.

Predsjednik Vlade Plenković naglasio je da Hrvatska vrlo dobro može razumjeti ono što danas prolazi Ukrajina, jer je i Hrvatska, ne tako davno, i sama bila žrtva agresije. To je dodatni razlog zbog kojega je hrvatska politička, diplomatska, ekonomska, financijska, humanitarna i vojna potpora Ukrajini kontinuirana, snažna i solidarna. Situacija u kojoj ruski režim punih devet mjeseci svakodnevno razara ukrajinske gradove i sela, ubija i protjeruje ljude, okupira teritorij i organizira lažne referendume, napada kritično važnu infrastrukturu,

takva je da Hrvatska, kao ni bilo koja druga zemlja, ne smije biti neutralna. Ne biti uz Ukrajinu bila bi izdaja svih načela na kojima se temelji demokratski svijet i EU. To je važna poruka koju zajedno moramo odaslati Ukrajini i svijetu, da ćemo nastaviti podržavati međunarodni poredak utemeljen na međunarodnom pravu i demokratskim vrijednostima. Predsjednik Vlade je naglasio da su svi ukrajinski privremeno okupirani teritoriji sastavni dijelovi Ukrajine i da vjeruje da će dugoročno, uz borbu Ukrajinaca i potporu međunarodne zajednice, i Ukrajina ostvariti svoj teritorijalni integritet. Kao dodatni iskaz potpore Hrvatske, predsjednik Vlade je kolege u Europskom vijeću podsjetio da se u Zagrebu, 24. i 25. listopada 2022. održava prvi sastanak na vrhu parlamentarne dimenzije Krimске platforme.

U okviru rasprave o **vanjskim odnosima**, čelnici su raspravljali o odnosima EU s Kinom, o pripremama za sastanak na vrhu EU-ASEAN, o pripremama za sastanak stranaka Konvencije UN-a o klimatskim promjenama (COP 27), o 15. konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti te o situaciji u Iranu.

S obzirom na osjetljivost teme, rasprava o Kini odvila se u povjerljivom okruženju, bez izvješćivanja.

SASTANAK NA VRHU EU I ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA, TIRANA, 6. PROSINCA 2022.

Sastanak predstavlja kontinuitet sastanaka na vrhu između EU i zapadnog Balkana (zB) nakon sastanaka na vrhu u Sofiji 2018. godine, u Zagrebu u svibnju 2020. godine i u Sloveniji (Brdo) u listopadu 2021. godine, kojima je poslana snažna politička potpora regiji.

Deklaracijama usvojenima na sastancima u Zagrebu i Brdu čelnici su izrazili spremnost osnažiti politički dijalog sa zemljama zapadnog Balkana, uključujući kroz redovne sastanke na vrhu između EU i zapadnog Balkana. Taj dijalog je od osobite važnosti u sadašnjem geopolitičkom trenutku, u svjetlu suočavanja s posljedicama ruske agresije na Ukrajinu, o čemu je bilo riječi i na sastanku lidera EU i zapadnog Balkana na marginama Europskog vijeća 23. lipnja 2022. godine, prvog sastanka s čelnicima zapadnog Balkana od početka ruske agresije na Ukrajinu.

U cilju potvrde i jačanja strateškog partnerstva između EU i zapadnog Balkana, po prvi puta se ovakav sastanak održao u jednoj od država zapadnog Balkana. Sastanak je rezultirao Deklaracijom iz Tirane. Republiku Hrvatsku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Glavne teme sastanka i zajedničke Deklaracije bile su zajedničko hvatanje ukoštac s posljedicama ruske agresije na Ukrajinu i stvaranje čvrstih gospodarskih temelja za daljnji razvoj, intenziviranje političkog angažmana i sektorskog (*policy*) angažmana EU na zapadnom Balkanu, jačanje sigurnosti i izgradnja otpornosti na strane utjecaje, suočavanje s izazovima koje donose migracije, te borba protiv terorizma i organiziranog kriminala.

Predsjednik Vlade RH Plenković izrazio je zadovoljstvo održavanjem kontinuiteta sastanaka na razini čelnika EU i zapadnog Balkana te mogućnošću da se na taj način nastavi slati poruka državama zapadnog Balkana o njihovom europskom putu. Ocijenio je dobrim što se dinamika susreta na najvišoj razini intenzivirala zadnjih godina, jer se na taj način može ubrzati proces približavanja naših susjeda Europskoj uniji. Izrazio je zadovoljstvo usvajanjem zajedničke Deklaracije, koja potvrđuje perspektivu članstva u Europskoj uniji svih zemalja regije. Podsjetivši na prvi sastanak između članica EU i zemalja zapadnog Balkana u Zagrebu 2000. godine, predsjednik Vlade Plenković je istaknuo da se ovakvi sastanci održavaju na inicijativu Hrvatske, koja godinama promovira temu proširenja u okviru Europskoga vijeća. Sastanak u Tirani bio je prigoda da se potvrdi potpora perspektivi članstva zemalja zapadnog Balkana u EU te istovremeno izrazi jasno očekivanje od država zapadnog Balkana da ispune utvrđene kriterije i reforme, pokažu predanost europskim vrijednostima i načelima, da se usklade s politikama i odlukama EU te jasno osude rusku agresiju na Ukrajinu. Ovaj sastanak je također prigoda da se podcrta daljnje jačanje angažmana EU na zapadnom Balkanu, osobito u svjetlu ruske agresije na Ukrajinu. Predsjednik Vlade je ponovio spremnost Hrvatske da i dalje pomaže svojim susjedima, kao država koja ulazi u desetu godinu članstva u Europskoj uniji, u sklopu kojega zaokružujemo dublju integraciju kroz pristupanje schengenskom području i europodručju. Podržao je davanje statusa države kandidatkinje Bosni i Hercegovini na sljedećem sastanku Europskog vijeća te pozdravio viznu liberalizaciju za Kosovo. Značajnim je ocijenio potpisivanje sporazuma o *roamingu* između

mobilnih operatera EU i zapadnog Balkana te u kontekstu energetske paketa koji je usvojila EK istaknuo da je Hrvatska kao regionalno energetska čvorište spremna pomagati zemljama srednje i istočne te jugoistočne Europe.

SASTANAK NA VRHU EU-ASEAN, BRUXELLES, 14. PROSINCA 2022.

Sastankom na vrhu čelnika i čelnica država članica EU i ASEAN-a, koji je prvi put održan na toj razini, obilježeno je 45 godina diplomatskih odnosa. EU i ASEAN postali su strateški partneri 2020. Sastankom su supredsjedali predsjednik Europskog vijeća Charles Michel i premijer Kambodže Hun Sen, koji je obnašao dužnost predsjedavajućeg ASEAN-a u 2022. Čelnici i čelnice objavili su na kraju sastanka zajedničku Izjavu.

Na sastanku na vrhu čelnici EU i ASEAN-a ponovno su potvrdili svoje strateško partnerstvo na temelju zajedničkih vrijednosti i načela, kao što su međunarodni poredak utemeljen na pravilima, poštovanje teritorijalne cjelovitosti te učinkovit i održiv multilateralizam.

Čelnici i čelnice raspravljali su o prošlim postignućima i budućem djelovanju u širokom rasponu područja u okviru strateškog partnerstva, među kojima su: mir i sigurnost, povezivost i digitalna tranzicija, čista i pravedna energetska tranzicija, gospodarska suradnja i trgovina, održivi razvoj, klimatske promjene i energija, pandemija bolesti COVID-19, te regionalna i međunarodna pitanja.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković ovaj je sastanak označio kao iznimno važan u kontekstu rastuće globalne nestabilnosti i geopolitičkog preslagivanja. EU i ASEAN imaju glavne uloge u kreiranju stabilnosti, sigurnosti i prosperiteta u svojim regijama. EU cijeni i uzima u obzir raznolikost regije ASEAN-a, pokazujući osjetljivost za političke, gospodarske, kulturne i vrijednosne specifičnosti u jugoistočnoj Aziji. Međutim, rat u Ukrajini ima uistinu globalne posljedice. Upravo je iz tog razloga izrazito važno da se razgranati odnosi dviju organizacija održavaju i kroz redovne sastanke na vrhu. Svi naponi usmjereni na produbljivanje i jačanje odnosa između dviju najnaprednijih regionalnih integracija u svijetu, pri čemu su obje predane održavanju međunarodnog poretka temeljenog na pravilima, donijet će samo dobrobit našim građanima i ojačati sigurnost i stabilnost, ne samo u našim regijama već i na globalnoj razini.

SASTANAK EUROPSKOG VIJEĆA, BRUXELLES, 15. PROSINCA 2022.

Teme redovnog prosinačkog sastanka Europskog vijeća (EV) bile su: Ukrajina/Rusija; energetika i gospodarstvo; sigurnost i obrana; južno susjedstvo; transatlantski odnosi. EV je pozdravilo ulazak Hrvatske u schengensko područje, složilo se s dodjelom kandidatskog statusa BiH te se osvrnulo na situaciju u Iranu. Republiku Hrvatsku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Sastanak je tradicionalno započeo **obraćanjem predsjednice Europskog parlamenta (pEP) Roberte Metsola**. Ona se uvodno osvrnula na slučaj korupcije u EP te pohvalila suradnju s

belgijskim vlastima u njegovu otkrivanju. Najavila je posljedice za sve uključene u slučaj i puno poštivanje vladavine prava te dodatne reforme u pogledu jačanja transparentnosti. Posebno se osvrnula na izostanak pozitivne odluke o ulasku u Schengen Bugarske i Rumunjske, a što je EP podržao, kao i u slučaju Hrvatske čije je pristupanje Schengenu pozdravila. Oko američkog Zakona o smanjenju inflacije (*IRA - Inflation Reduction Act*), kazala je da je to pokušaj pomirbe između ciljeva energetske tranzicije i energetske sigurnosti, s jedne strane te protekcionizma s druge, međutim, navedeno ima diskriminatorni učinak na europske proizvode. Taj zakon usložnjava transatlantsku suradnju, posebno u području rijetkih sirovina i baterija. Metsola je pozvala na napuštanje protekcionizma i stvaranje zajedničke platforme između EU i SAD-a u području klimatskih promjena i energetske sigurnosti. Ukazala je na potrebu povećanja javnih investicija u Europi te pretvaranje Europskog zelenog plana u pravu strategiju rasta. Poručila je da je potrebna reforma energetske tržišta, kako bi ono bolje odgovorilo izazovima budućnosti, te prenijela podršku EP-a zajedničkom punjenju skladišta plina, zajedničkoj nabavi i svim akcijama u smjeru diverzifikacije izvora energenata. Potvrdila je spremnost EP da zajedno s drugim institucijama dalje gradi europsku energetske otpornost. Drži da je europski gospodarski okvir potrebno reformirati, te izbjegavati fiskalne politike koje hrane inflaciju. Oko Ukrajine, Metsola je ponovila jaku podršku EP, uključivo oko sankcija i popunjavanja praznina u njihovoj provedbi.

Mnogi su čelnici u raspravi istaknuli osobnu odgovornost nekoliko uključenih osoba u slučaj korupcije i potrebu izbjegavanja dojma da se radi o cijelom Europskom parlamentu, a jednako tako i dojma da se korupcija prelijeva na druge europske institucije.

Predsjednik Vlade Plenković ukazao je na važnost borbe protiv korupcije i zaštite integriteta europskih institucija, posebice EP gdje se zastupnici izravno biraju. Pozdravio je dodjelu Nagrade Saharov ukrajinskom narodu. Svima je zahvalio na podršci Hrvatskoj za ulazak u Schengen i europodručje, uključivo Europskom parlamentu. Ovime je Hrvatska ispunila važne strateške ciljeve te se sada nalazi među 15 država koje su u NATO, EU, europodručju i Schengenskom području.

Čelnicima se **video-vezom obratio predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski**. Podsjetio je da će uskoro biti šest mjeseci od dodjele kandidatskog statusa Ukrajini, na čemu je ponovo zahvalio. Kazao je da su u tom razdoblju provedene važne političke reforme, te da Ukrajina nastavlja braniti zajedničke vrijednosti. Pozvao je čelnike da odluče i o otvaranju pristupnih pregovora Ukrajine s EU. Govorio je o ukrajinskim pobjedama i stanju na terenu, za koje je istaknuo da pokazuju snagu ukrajinske obrane. Podršku europskih čelnika je ocijenio vrijednom i prenio zahvalnost za svu pomoć koju njegova država dobiva, posebice 18 milijardi eura koje je EV odobrilo za 2023. godinu. Posebno je istaknuo važnost mikro-financijske pomoći, te iskazao nadu da će prva tranša stići u siječnju. Zahvalio je i na inicijativi izvoza žita. Kazao je da vlasti Ukrajine rade na sprečavanju masovnih migracijskih kretanja. Poručio je da EU treba pokazati otpornost u energetskej krizi, nastaviti raditi na energetskej suverenitetu i punoj energetskej nezavisnosti. Ukrajina je spremna isporučivati obnovljivu energiju Europi u budućnosti, ali sada treba pomoć EU kako bi preživjela zimu. Ovo se posebno odnosi na energetskej infrastrukturu. Ukrajina treba i više oružja. Zelenski je

poručio da Rusija širi teror kako bi izazvala humanitarnu krizu i da krajnji ruski cilj prelazi granice Ukrajine.

EV je ponovilo svoju oštru osudu **agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine**. Potvrdilo je punu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine te predanost Unije u pružanju političke i vojne potpore. Tu su posebno istaknuti Europski instrument mirovne pomoći i misija EU za vojnu pomoć za potporu Ukrajini (EUMAM), kao i jačanje bilateralnog pružanja potpore, osobito kapaciteta protuzračne obrane i pomoći u razminiranju. Potvrđeno je daljnje pružanje humanitarne pomoći i pomoći u području civilne zaštite, kao i angažman u obnovi ključne infrastrukture. Kako bi se Ukrajini pomoglo da prezimi, pomoći će joj se opskrbom opremom, kao što su mobilne postaje za grijanje, agregati za proizvodnju električne energije, energetske transformatori te visokonaponska i rasvjetna oprema. Potvrđena je daljnja potpora raseljenim osobama te financijska pomoć kroz dogovor da se Ukrajini u 2023. osigura 18 milijardi eura. Upućena je poruka Rusiji da zaustavi djelovanja kojima se ugrožava sigurnost i zaštita civilnih nuklearnih postrojenja.

Čelnici su potaknuli daljnje napore prema osiguranju da odgovorni za ratne zločine i druge najteže zločine povezane s ruskom agresijom na Ukrajinu u potpunosti odgovaraju za njih. Istaknuli su potporu istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda. EV je razmotrilo i opcije da se zamrznuta imovina upotrijebi za potporu obnovi Ukrajine i u svrhu odštete, te su čelnici pozvali EK, Vijeće i visokog predstavnika da nastave s radom u vezi s time, u skladu s pravom EU i međunarodnim pravom. U raspravi su neki čelnici tražili da se holodomor/gladomor kvalificira kao genocid, no zaključeno je da je o tom pitanju potrebna bolja priprema, s obzirom na različita pravna stajališta.

Čelnici su pozdravili jačanje mjera ograničavanja protiv Rusije, među ostalim, putem devetog paketa sankcija i uvođenjem međunarodne gornje granice cijene nafte, osiguravajući pritom jednake uvjete na globalnoj razini, te su izrazili spremnost na daljnje akcije u ovom pogledu. Ponovljen je poziv svim državama da se usklade sa sankcijama EU. EV je istaknulo važnost koridora solidarnosti i UN-ove crnomorske inicijative za žitarice i programa „Žitarice iz Ukrajine“. Potvrdilo je da će pružati potporu Moldovi u suočavanju s posljedicama ruske agresije na Ukrajinu, posebno u pogledu energetike, te osudilo vojnu potporu koju iranske vlasti pružaju agresivnom ratu Rusije.

Predsjednik Vlade Plenković rekao je da ostaje iznimno važno da EU održi jedinstvo i političku odlučnost te da nastavi Ukrajinu opskrbljivati vojnom, gospodarskom i humanitarnom pomoći. Hrvatska pozdravlja politički dogovor o financijskoj održivosti Europskog instrumenta mirovne pomoći (*European Peace Facility* - EPF) jer to smatramo snažnim signalom Ukrajini i drugim partnerima. Vezano uz misiju EU za vojnu pomoć za potporu Ukrajini (EUMAM), Vlada RH je podržala misiju i njene ciljeve. Vlada će nastaviti podupirati Ukrajinu bilateralno u svim područjima. U tom kontekstu je predsjednik Vlade izrazio posebno zadovoljstvo što je Hrvatska bila domaćinom prvog parlamentarnog summita Međunarodne krimske platforme (24.-25. listopada 2022.). Predsjednik Vlade je rekao da Hrvatska pozdravlja sporazum o instrumentu makrofinancijske pomoći (MFA+) i dodjelu 18 milijardi eura zajmova Ukrajini za 2023., za oporavak kritične infrastrukture koju je uništila Rusija. U kontekstu poslijeratne obnove, napori Hrvatske su u ovom trenutku usmjereni na

protuminsko djelovanje, u čemu smo stekli jedinstveno iskustvo kroz vlastiti poslijeratni proces oporavka. Predsjednik Vlade je kazao da će Hrvatska nastaviti pozivati na procesuiranje svih međunarodnih zločina. Posebno podupiremo tekući rad i napore Međunarodnog kaznenog suda u vezi s ratnom situacijom u Ukrajini. Također smo predani pružanju potpore Ukrajini u njezinim postupcima pred Međunarodnim sudom i Europskim sudom za ljudska prava.

EV se i na svom sastanku u prosincu vratilo na temu **energetike i utjecaja energetske situacije na gospodarstvo** EU. Preispitalo je napredak u provedbi zaključaka od svog zadnjeg sastanka. U raspravi je posebno je istaknuta važnost sveobuhvatne i bliske koordinacije država članica oko brojnih energetske pitanja te pronalaženja zajedničkih rješenja.

Istaknuto je značenje koordinacije na punjenju skladišta plina za sljedeću sezonu, te daljnji rad na operacionalizaciji mehanizma zajedničke kupnje putem platforme EU. Potvrđena je važnost rada s pouzdanim partnerima kako bi se na vrijeme osigurala opskrba plinom, poduzimanja mjera za smanjenje potražnje i uštede, kao i priprema planova za nepredvidive situacije za sljedeću zimu. Čelnici su pozvali na brz dovršetak rasprave o Direktivi o energiji iz obnovljivih izvora, Direktivi o energetske učinkovitosti i Direktivi o energetske svojstvima zgrada. Istaknuta je važnost povećanja ulaganja u inovacije, infrastrukturu i međupovezanost, skladištenje, obnovljivu energiju i projekte u području energetske učinkovitosti kako bi se postupno ukinula ovisnost Unije o ruskim fosilnim gorivima, ubrzala zelena tranzicija i osigurala sigurnost opskrbe.

Istovremeno su mnogi prepoznali važnost strukturne reforme tržišta električne energije, u vezi čega će EK pripremiti procjenu učinka i prijedlog mjera (početkom 2023.), kako bi se tržište u potpunosti prilagodilo dekarboniziranom energetske sustavu i povećala stopa upotrebe energije iz obnovljivih izvora.

EV je posebno naglasilo važnost očuvanja jednakih uvjeta poslovanja na globalnoj razini, te jačanja europske industrijske politike kako bi europsko gospodarstvo bilo spremno za zelenu i digitalnu tranziciju, te se smanjile strateške ovisnosti, osobito u najosjetljivijim područjima. U tom je kontekstu istaknuta važnost europske otpornosti i povećanja globalne konkurentnosti. EV je pozvalo EK da analizira i predloži poboljšanja okvirnih uvjeta za ulaganja. Vezano uz dugoročne izazove, EV je pozvalo EK da početkom 2023. predstavi strategiju za poticanje konkurentnosti i produktivnosti.

Oko niza prijedloga o kojima se raspravlja već niz mjeseci, čelnici su pozvali ministre da na sastanku krajem prosinca dovrše rad na (i) Prijedlogu uredbe Vijeća o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji kupnje plina, posebno putem platforme EU za kupnju energije, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena, (ii) Prijedlogu uredbe Vijeća o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora i (iii) Prijedlogu uredbe Vijeća o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena. U raspravi je bilo razvidno da države članice u duhu kompromisa približavaju stajališta oko ograničavanja cijena plina, a što su mnogi ocijenili kao ključan korak za obuzdavanje špekulativnih akcija i smanjenje inflacije.

Ministri su dogovor postigli na sastanku 19. prosinca i cijenu plina ograničili na gornju granicu od 180 eura. Ministri su postigli dogovor i oko druge dvije uredbe, te su na taj način države članice pokazale odlučnost u zajedničkom djelovanju oko niza elemenata energetske krize, na dobrobit građana i poduzeća na unutarnjem tržištu EU.

Predsjednik Vlade RH Plenković je naglasio da je ključno stvoriti okvir koji će osigurati otpornost EU u suočavanju s trenutnom energetsom krizom. Hrvatska snažno podržava zajedničko i solidarno djelovanje na razini EU. Dogovor o mehanizmima ograničavanja cijena plina je ključan, time bi se utjecalo na ukupnu ekonomsku i financijsku situaciju u Europi i olakšalo državama članicama da svojim intervencijama pomognu građanima i gospodarstvu pri iznalaženju sredstava za snošenje troškova energenata, zaštitilo građane i gospodarstvo od previsokih cijena te osiguralo stabilan dotok energenata krajnjim korisnicima. Složio se s većinom čelnika o potrebi da se odluka donese na razini Vijeća ministara za energetiku, zalažući se za brzinu odlučivanja, kako ne bismo u novu godinu ušli bez dogovora i time omogućili dodatno špekulativno djelovanje. Predsjednik Vlade također je istaknuo da Hrvatska, u skladu s Planom *REPowerEU*, radi na razvoju nove energetske infrastrukture s ciljem izgradnje i poboljšanja međusobne povezanosti europske energetske infrastrukture, što je posebno važno za plinsku infrastrukturu.

Nije bilo duže rasprave o temi **sigurnosti i obrane**, a u svojim zaključcima EV je potvrdilo nastavak preuzimanja odgovornosti EU za vlastitu sigurnost i povećanje sposobnosti samostalnog djelovanja. Tim ciljevima će doprinijeti jačanje industrijske i tehnološke baze europskog obrambenog sektora, te niz mjera koje je EV identificiralo za sljedeće razdoblje: donošenje Akta o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave; koordinacija zajedničke nabave i obnove zaliha; europski program ulaganja u obranu kako bi se ojačali kapaciteti i otpornost europskog obrambenog tehnološkog i industrijskog sektora; ubrzanje provedbe projekata u vezi s infrastrukturom za vojnu mobilnost; ulaganja u sposobnosti za provedbu misija i operacija; ulaganja u strateške pospješitelje, kao što su kibernetička sigurnost i svemirska povezivost, te u otpornost ključne infrastrukture; osnaživanje kibernetičke obrane, provedba paketa instrumenata protiv hibridnih prijetnji.

EV je potvrdilo važnost podupiranja partnera u području sigurnosti i obrane, osobito putem instrumenata kao što je Europski instrument mirovne pomoći te misijâ i operacijâ u okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike. Naglasilo je globalnu dimenziju Europskog instrumenta mirovne pomoći i pozdravilo dogovor u Vijeću kojim se osigurava njegova financijska održivost.

Glavna je poruka u raspravi o **južnom susjedstvu** bila je da EU s državama južnog susjedstva dijeli mnoge izazove, te da postoji veći prostor za suradnju. Mnogi su poručili da se odnosima EU s ovom regijom mora dati veći prioritet. U tom se prostoru ne smije ostaviti diplomatski vakuum, a koji bi onda mogli iskoristiti Rusija i Kina. Treba nastaviti razvijati pozitivan program suradnje i poticati gospodarske planove za strateška ulaganja. Dobar je okvir inicijativa „*Global Gateway*“. Čule su se poruke kako treba razvijati strukturni pristup, jačati veze i širiti potencijal svekolike suradnje s ovom regijom, te na nju gledati kroz brojne prilike, a ne samo kroz probleme koje donose nezakonite migracije ili opasnosti od terorizma. Ove

države i same su suočene s velikim migracijskim problemima i energetske izazovima. S njima treba graditi istinsko partnerstvo jer postoje brojna područja za bolju suradnju, a među njima je svakako i energetika. EU ne smije ostaviti dojam da je ovu regiju zaboravila. To je regija u kojoj ima puno političkih kriza koje mogu krenuti u smjeru internacionalizacije, te području sigurnosti mora biti posvećena odgovarajuća pažnja.

Posebno se razvila rasprava o povećanom migracijskom pritisku prema EU, što je identificirano kao rastući problem. Neki su čelnici isticali da se u tom smislu ne smije ponoviti 2015. i 2016. godina. Mnogi su pozvali na bolji rad u upravljanju vanjskim granicama, te istaknuli da posebnu pažnju treba posvetiti vanjskoj dimenziji migracija i više raditi s državama porijekla i tranzita. Istaknuti su veliki klimatski izazovi u ovoj regiji, te potreba da se oslove na odgovarajući način. Neke su države raspravu iskoristile kako bi ukazale na rastući broj zahtjeva za azil s kojim su u zadnje vrijeme suočene, pri čemu su isticali da je važno osigurati odgovarajuće aranžmane za zakonite ulaske, ali i naći rješenje za one koji na teritorij EU ulaze na nezakonit način. EU je i dalje atraktivna za brojne migrante; potrebno je prepoznati one koji žele doći iz gospodarskih razloga od ostalih. Mnogi su isticali da je važno ojačati kapacitete na vanjskim granicama, za što postoje odgovarajuća financijska sredstva na razini Unije, a istaknuta je i važna uloga FRONTEX-a. Povećan broj zahtjeva za azil ne odnosi se samo na države južnog susjedstva, već tom trendu pridonosi liberalni vizni režim nekih država u susjedstvu. Neki su se osvrnuli na aranžman EU i Turske, za koji su kazali da ne djeluje na odgovarajući način. Istaknuto je da je potreban zajednički pristup migracijama i politički dogovor o svim povezanim pitanjima. Mnogi su pozvali na posebnu raspravu o vanjskim aspektima migracija na sljedećem izvanrednom sastanku EV u veljači 2023.

Pozdravljeni su planovi nadolazećeg španjolskog predsjedanja Vijećem EU (druga polovica 2023.).

Predsjednik Vlade RH Plenković je podržao stav da se EU treba usredotočiti na projiciranje sigurnosti i stabilnosti na ovo strateški važno zemljopisno područje. Sastanak na vrhu u Valenciji 2023. bit će važna prilika za značajniji iskorak prema našim južnim susjedima, u duhu istinskog partnerstva. Ovaj sastanak će državama članicama EU omogućiti da dodatno ojačaju angažman s južnim partnerima, uz vidljive i konkretne rezultate. Poboljšanje političkog, sigurnosnog i gospodarskog dijaloga s južnim partnerima najbolji je način da vidimo stabilniji Mediteran u budućnosti. S obzirom da su južni i istočni Mediteran sve više na meti trećih aktera, trebali bismo pronaći načine za obnovu prisutnosti i važnosti EU u ovom dijelu svijeta.

Rasprava o **transatlantskim odnosima** je bila usmjerena na gospodarsku dimenziju transatlantskih odnosa, a u kontekstu utjecaja Zakona o smanjenju inflacije na EU i mogućí europski odgovor.

Čelnici su pozitivnim ocijenili što SAD konačno prepoznaje problem klimatskih promjena i poduzima određene mjere, međutim drže da to čini na zabrinjavajući način. Poruka je bila da mjere koje su SAD uvele predstavljaju prijatnu tržišnom natjecanju i da krše pravila WTO-a,

na štetu industrije EU. Naglašeno je da je to protekcionizam i predstavlja povredu jednakih mogućnosti na tržištu koja zahtijeva odgovor EU. U raspravi je upozoreno je kako postoje veliki rizici za konkurentnost EU, te da je primjetno da neke kompanije odlaze iz EU zbog povoljnijih uvjeta u SAD-u. Postojalo je široko razumijevanje da je potrebno žurno djelovati. Ipak, neki su čelnici pozvali na oprez kazavši kako ne bi smjeli brzati s odlukama koje će imati znatnog utjecaja na budućnost.

Predsjednica EK je kazala kako bi se rad na razini EU trebao nastaviti u tri smjera: (i) razgovori sa SAD-om na tumačenju pojedinih odredbi Zakona i to prije kraja 2022. godine s obzirom da stupa na snagu 1. siječnja; (ii) razmatranje i reforma europskog sustava državnih potpora, kako bi uzele u obzir tržišno natjecanje na globalnoj razini i (iii) razvijanje program ulaganja za industriju čiste tehnologije.

U raspravi su mnogi čelnici isticali kako se u rješavanju ove situacije EU mora angažirati odmah, kako bi se dogovorilo izuzeće, kao što je slučaj s Meksikom i Kanadom, iako je tu jasno da postoje ograničenja budući da EU sa SAD-om nema ugovor o slobodnoj trgovini.

Kad je riječ o sustavu državnih potpora, neki su čelnici bili mišljenja kako bi trebali promijeniti pristup državnim potporama, te ih gledati u smislu globalnog natjecanja, a ne s aspekta unutarnjeg tržišta. Neki su pozvali na veću fleksibilnost pravila, a neki isticali prijedloge da se poticaji unutar EU urede na razini onih u SAD-u. Bilo je i poziva na oprez, uz zagovaranje prednosti tržišnog natjecanja koje se treba temeljiti na zaslugama, a ne na potporama. Pozvali su na ukupno sagledavanje sustava potpora na način da one osiguraju veću predvidljivost za EU kompanije i smanje administrativno postupanje, posebice jer je proces odobravanja potpora u SAD-u vrlo kratak. Neki su pozvali na više zajedničkog pristupa na europskoj razini kako bi izbjegli međusobno natjecanje.

Kad je riječ o mobilizaciji financijskih sredstava, neki su bili oprezniji pozivajući na korištenje postojećih financijskih instrumenata, dok su drugi bili ambiciozniji predlažući mobilizaciju novih EU sredstava, jer drže da postojeća sredstava nisu dovoljna. Neki su mišljenja da bi se sredstva trebala mobilizirati ciljano, samo za određene ključne sektore. Istaknuta je razlika između fondova koji su kreirani za hitne situacije u odnosu na one kojima je namjena dugoročno ulaganje.

U raspravi su mnogi istaknuli kako treba u potpunosti iskoristiti prednosti jedinstvenog tržišta, te da se mora raditi na reformi energetske tržišta, što je ključno za konkurentnost europske industrije, kao i nastaviti smanjivati ovisnosti o fosilnim gorivima. Dodatno, potrebno je osigurati povoljniju ulagačku klimu u EU, te nastaviti graditi izvrsnost obrazovnog sustava.

Glede **ostalih tema**, u raspravi je dotaknuto **pitanje pristupanja Hrvatske, Bugarske i Rumunjske Schengenskom području**. Neke su države ponovile svoju podršku za pristupanje sve tri države, ističući da bi se zajednički problemi bolje rješavali ukoliko bi sve tri države bile u Schengenskom području. EK je ponovila pozitivne ocjene spremnosti sve tri države. Više je država istaknulo očekivanje da se Bugarska i Rumunjska pridruže Schengenskom području sljedeće godine. U zaključke je uvrštena rečenica kojom **EV pozdravlja ulazak Hrvatske u Schengensko područje 1. siječnja 2023**. Predsjednik Vlade RH Plenković je zahvalio na potpori hrvatskom ulasku u europodručje i Schengenski prostor.

Ujedno je informirao članove EV o **političkoj situaciji u Bosni i Hercegovini**, te kazao da dogovor o formiranju vlasti na državnoj razini pokazuje da su predstavnici političkih stranaka u BiH razumjeli poruke lipanjskog EV. Hrvatska je kontinuirano i konzistentno podržavala BiH na njenom europskom putu. Predsjednik Vlade je stoga izrazio zadovoljstvo da je ove godine, nakon izbora u BiH i u izvješću Europske komisije bila izražena vrlo jasna potpora da se BiH dodijeli status države kandidatkinje za članstvo u EU. Činjenica da je Europsko vijeće dodijelilo status kandidata Bosni i Hercegovini, nakon više od šest i pol godina od trenutka podnošenja zahtjeva za članstvo, veoma je važna poruka i poticaj toj zemlji i Hrvatska u potpunosti podržava takav smjer. Funkcionalnost i ambicija za reformama koja je vidljiva u BiH uspostavom vlasti na državnoj razini omogućit će BiH da brže napreduje prema EU, a Hrvatska će joj, kao prijateljska i susjedna zemlja, iskreno na tom putu nastaviti pomagati.

Visoki predstavnik Borrell je informirao o neprihvatljivoj situaciji u **Iranu**, te ukazao na mogućnost uvođenja novih sankcija.

Europsko vijeće

Bruxelles, 24. veljače 2022.
(OR. en)

EUCO 18/22

CO EUR 16
CONCL 3

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (24. veljače 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

**Zaključci Europskog vijeća
o ničim izazvanoj i neopravdanoj agresiji Rusije na Ukrajinu**

1. Europsko vijeće najoštrije osuđuje ničim izazvanu i neopravdanu vojnu agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu. Svojim nezakonitim vojnim djelovanjem Rusija teško krši međunarodno pravo i načela Povelje UN-a te ugrožava europsku i globalnu sigurnost i stabilnost. Europsko vijeće naglašava da to uključuje pravo Ukrajine da odabere vlastitu sudbinu. Rusija snosi punu odgovornost za taj čin agresije i sva uništavanja i stradanja koji će on prouzročiti. Za svoja djelovanja morat će odgovarati.
2. Europsko vijeće zahtijeva da Rusija odmah prekine svoja vojna djelovanja, bezuvjetno povuče sve snage i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine i u potpunosti poštuje teritorijalnu cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Europsko vijeće poziva Rusiju i oružane skupine koje ona podupire da poštuju međunarodno humanitarno pravo i zaustave svoju kampanju dezinformiranja i kibernetičke napade.
3. Europsko vijeće izrazito žali zbog tragičnog gubitka ljudskih života i patnje prouzročene ruskom agresijom. Izražava solidarnost sa ženama, muškarcima i djecom čiji su životi pogođeni tim napadom za koji ne postoji opravdanje niti se ono može pronaći. Poziva Rusiju i oružane skupine koje ona podupire da svim osobama kojima je potrebna pomoć omogućе siguran i neometan pristup humanitarnoj pomoći.
4. Europsko vijeće također snažno osuđuje sudjelovanje Bjelarusu u toj agresiji na Ukrajinu i poziva ga da se suzdrži od takvog djelovanja i da se pridržava svojih međunarodnih obveza.

5. EU je kao odgovor na Rusijino priznanje samoproglašanih separatističkih entiteta Ukrajine i razmještanje oružanih snaga brzo i odlučno reagirao donošenjem mjera ograničavanja. Europsko vijeće danas će se, u bliskoj suradnji s našim partnerima i saveznicima, usuglasiti o daljnjim mjerama ograničavanja koje će imati goleme i ozbiljne posljedice za Rusiju zbog njezina djelovanja. Te sankcije obuhvaćaju financijski sektor, energetska i prometna sektor, robu s dvojnog namjenom te kontrolu izvoza i financiranje izvoza, viznu politiku, dodatna uvrštenja na popis ruskih pojedinaca i nove kriterije za uvrštavanje na popis. Vijeće će bez odgode donijeti prijedloge koje su pripremili Komisija i visoki predstavnik.
6. Europsko vijeće poziva na hitnu pripremu i donošenje dodatnog paketa pojedinačnih i ekonomskih sankcija kojim će se obuhvatiti i Bjelorus.
7. Europsko vijeće ponovno izražava nepokolebljivu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Poziva sve zemlje da ne priznaju dva samoproglašena separatistička entiteta i da im ne pomažu na bilo koji način.
8. EU je ujedinjen u solidarnosti s Ukrajinom i nastavit će podržavati Ukrajinu i njezino stanovništvo zajedno sa svojim međunarodnim partnerima, među ostalim putem dodatne političke, financijske, humanitarne i logističke potpore te međunarodne donatorske konferencije. Slijedom odluke šefova država ili vlada EU-a iz prosinca 2016. Europsko vijeće priznaje europske težnje i europski izbor Ukrajine, kako je navedeno u Sporazumu o pridruživanju.
9. Europsko vijeće čvrsto vjeruje da u 21. stoljeću nema mjesta uporabi sile i prisile kako bi se mijenjale granice. Napetosti i sukobi trebali bi se rješavati isključivo dijalogom i diplomacijom. EU će nastaviti blisko surađivati sa susjedima i ponovno izražava nepokolebljivu potporu i predanost suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Gruzije i Republike Moldove. Nastavit će snažnu koordinaciju s partnerima i saveznicima u okviru UN-a, OESS-a, NATO-a i skupine G-7.

10. Europsko vijeće poziva na nastavak rada na pripravnosti i spremnosti na svim razinama te posebno poziva Komisiju da predloži izvanredne mjere, među ostalim u pogledu energije.
  11. Europsko vijeće nastavit će se baviti tim pitanjem.
-

Neformalni sastanak šefova država ili vlada

Izjava iz Versaillesa

10. i 11. ožujka 2022.

1. Rusija je prije dva tjedna vratila rat u Europu. Ničim izazvanom i neopravdanom vojnom agresijom Rusije na Ukrajinu teško se krše međunarodno pravo i načela Povelje UN-a te ugrožavaju europska i svjetska sigurnost i stabilnost. Njome se ukrajinskom stanovništvu nanosi neopisiva patnja. Rusija i njezin supočinitelj Bjelarus snose punu odgovornost za ovu ratnu agresiju, a svi odgovorni snosit će posljedice za svoje zločine, među ostalim za neselektivne napade na civile i civilne objekte. U tom pogledu pozdravljamo odluku tužitelja Međunarodnog kaznenog suda o pokretanju istrage. Pozivamo da se uz pomoć Međunarodne agencije za atomsku energiju hitno zajamče zaštita i sigurnost nuklearnih postrojenja u Ukrajini. Zahtijevamo da Rusija odmah i bezuvjetno prekine svoja vojna djelovanja i povuče sve snage i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine te da u potpunosti poštuje teritorijalnu cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

2. Odajemo priznanje stanovnicima Ukrajine za njihovu hrabrost u obrani svoje zemlje te naših zajedničkih vrijednosti slobode i demokracije. Nećemo ih napustiti. EU i njegove države članice nastavit će pružati koordiniranu političku, financijsku, materijalnu i humanitarnu potporu. Predani smo pružanju potpore obnovi demokratske Ukrajine nakon završetka silovitog ruskog napada. Odlučni smo dodatno povećati pritisak na Rusiju i Bjelarus. Donijeli smo znatne sankcije i spremni smo brzo donijeti daljnje sankcije.
3. Brojne osobe bježe od rata u Ukrajini. Nudimo privremenu zaštitu svim ratnim izbjeglicama iz Ukrajine. Pohvaljujemo europske zemlje, posebno one koje graniče s Ukrajinom, zbog iskazivanja goleme solidarnosti primanjem ukrajinskih ratnih izbjeglica. EU i njegove države članice nastavit će iskazivati solidarnost i pružati humanitarnu, medicinsku i financijsku pomoć svim izbjeglicama i zemljama koje su ih primile. Pozivamo na to da se sredstva hitno stave na raspolaganje brzim donošenjem prijedloga djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi (CARE) i u okviru ReactEU-a. Pozivamo Rusiju da se u potpunosti pridržava svojih obveza u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom. Mora osigurati siguran i neometan humanitarni pristup žrtvama i interno raseljenim osobama u Ukrajini te omogućiti siguran prolaz civilima koji žele otići.
4. Europsko vijeće priznalo je europske težnje i europski izbor Ukrajine, kako je navedeno u Sporazumu o pridruživanju. Ostvarivši pravo Ukrajine da odabere vlastitu sudbinu, predsjednik Ukrajine 28. veljače 2022. podnio je zahtjev Ukrajine za članstvo u Europskoj uniji. Vijeće je brzo djelovalo i pozvalo Komisiju da podnese mišljenje o zahtjevu u skladu s odgovarajućim odredbama Ugovorâ. U očekivanju tog mišljenja bez odgode ćemo dodatno ojačati naše veze i produbiti naše partnerstvo kako bismo pružili potporu Ukrajini na njezinu europskom putu. Ukrajina pripada našoj europskoj obitelji.
5. Vijeće je pozvalo Komisiju da podnese mišljenja o zahtjevima Republike Moldove i Gruzije.

*

*

*

6. Ruska ratna agresija tektonska je promjena u europskoj povijesti. Na sastanku u Versaillesu raspravljali smo o tome kako EU može ispuniti svoje odgovornosti u toj novoj stvarnosti, štiteći naše građane, vrijednosti, demokracije i naš europski model.
7. Suočeni sa sve većom nestabilnošću, strateškim tržišnim natjecanjem i sigurnosnim prijetnjama odlučili smo preuzeti više odgovornosti za našu sigurnost i poduzeti daljnje odlučne korake prema izgradnji europskog suvereniteta, smanjenju naših ovisnosti i osmišljavanju novog modela rasta i ulaganja za 2030.

U tom kontekstu danas smo razmotrili tri ključne dimenzije:

- a) jačanje naših obrambenih sposobnosti;
- b) smanjenje naših energetske ovisnosti i
- c) izgradnju robusnije gospodarske osnove.

I. JAČANJE NAŠIH OBRAMBENIH SPOSOBNOSTI

8. U prosincu 2021. odlučili smo da će Europska unija preuzeti veću odgovornost za vlastitu sigurnost te u području obrane slijediti strateški plan djelovanja i povećati svoju sposobnost samostalnog djelovanja. Transatlantski odnosi te suradnja EU-a i NATO-a, uz potpuno poštovanje načela utvrđenih u Ugovorima i načela koja je dogovorilo Europsko vijeće, uključujući načela uključivosti, reciprociteta i autonomije EU-a u donošenju odluka, ključni su za našu cjelokupnu sigurnost. Snažniji i sposobniji EU u području sigurnosti i obrane pozitivno će doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane svojih članica. Solidarnost među državama članicama odražava se u članku 42. stavku 7. UEU-a. U širem smislu, EU ponovno potvrđuje svoju namjeru da pojača potporu globalnom poretku utemeljenom na pravilima, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi.

9. S obzirom na izazove s kojima se suočavamo i radi bolje zaštite naših građana, uz uvažavanje posebne prirode sigurnosne i obrambene politike određenih država članica, moramo odlučno povećati i poboljšati ulaganja u obrambene sposobnosti i inovativne tehnologije. Stoga smo se dogovorili da ćemo:
- a) znatno povećati rashode za obranu, izdvajajući znatan udio za ulaganja, s naglaskom na utvrđenim strateškim nedostacima, i razvijajući obrambene sposobnosti na temelju suradnje unutar Europske unije;
  - b) razviti daljnje poticaje za promicanje suradničkih ulaganja država članica u zajedničke projekte i zajedničku nabavu obrambenih sposobnosti;
  - c) dodatno ulagati u sposobnosti potrebne za provedbu cijelog raspona misija i operacija, među ostalim ulaganjem u strateške pospješitelje kao što su kibersigurnost i svemirska povezivost;
  - d) poticati sinergiju između civilnog, obrambenog te svemirskog istraživanja i inovacija, kao i ulagati u ključne tehnologije i tehnologije u nastajanju te inovacije za sigurnost i obranu;
  - e) poduzeti mjere za jačanje i razvoj naše obrambene industrije, među ostalim MSP-ova.
10. Ujedno se trebamo pripremiti najbolje što možemo za izazove koji se naglo pojavljuju, i to na sljedeće načine:
- a) štiteći se od sve prisutnijeg hibridnog ratovanja, jačajući našu kiberotpornost, štiteći našu infrastrukturu, osobito našu kritičnu infrastrukturu, i suzbijajući dezinformacije;
  - b) jačajući sigurnosnu i obrambenu dimenziju svemirske industrije i svemirskih aktivnosti;
  - c) ubrzavajući tekuće napore za poboljšanje vojne mobilnosti diljem EU-a.

11. Pozivamo Komisiju da do sredine svibnja predstavi analizu nedostatnih ulaganja u obranu i predloži daljnje inicijative potrebne za jačanje europske obrambene industrijske i tehnološke baze.
12. Usporedo s tim naporima podupirat ćemo svoje partnere svim dostupnim instrumentima, među ostalim povećanom primjenom Europskog instrumenta mirovne pomoći.
13. Predstojeći Strateški kompas pružit će smjernice za djelovanje u svim tim sigurnosnim i obrambenim dimenzijama kako bi Europska unija postala snažniji i sposobniji pružatelj sigurnosti.

II. SMANJENJE NAŠIH ENERGETSKIH OVISNOSTI

14. U proteklih nekoliko godina Europska unija postavila je ambiciozne ciljeve za postizanje cilja klimatske neutralnosti do 2050.
15. Budući da EU radi na postizanju tog cilja, trenutačna situacija iziskuje temeljitu ponovnu procjenu načina na koje osiguravamo sigurnost naše opskrbe energijom.
16. U tom smo se pogledu dogovorili da ćemo postupno i što prije ukinuti našu ovisnost o uvozu plina, nafte i ugljena iz Rusije, posebno:
  - a) ubrzavanjem smanjenja naše ukupne ovisnosti o fosilnim gorivima, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti i odabire država članica u pogledu kombinacija izvora energije;
  - b) diversifikacijom naše opskrbe i pravaca, među ostalim upotrebom ukapljenog prirodnog plina i razvojem bioplina;
  - c) daljnjim razvojem tržišta vodika za Europu;

- d) ubrzavanjem razvoja obnovljivih izvora energije i proizvodnje njihovih ključnih sastavnica, kao i pojednostavnjenjem postupaka za ubrzavanje energetske projekata;
- e) dovršavanjem i poboljšanjem međupovezanosti europskih plinskih i električnih mreža i potpunim sinkroniziranjem naših elektroenergetskih mreža u cijelom EU-u;
- f) jačanjem EU-ova planiranja za nepredvidive situacije u pogledu sigurnosti opskrbe;
- g) poboljšanjem energetske učinkovitosti i upravljanjem potrošnjom energije te promicanjem kružnijeg pristupa obrascima proizvodnje i potrošnje.

Pozivamo Komisiju da u tu svrhu do kraja svibnja predloži plan REPowerEU.

17. Osim toga, nastaviti ćemo raditi na sljedećim područjima:

- a) osiguravanju dostatnih razina uskladištenog plina i uvođenju koordiniranih postupaka ponovnog punjenja;
- b) praćenju i optimizaciji funkcioniranja tržišta električne energije;
- c) usmjeravanju koordiniranih ulaganja u energetske sustave, što uključuje osiguravanje infrastrukture za UPP;
- d) jačanju povezanosti s našim neposrednim susjedstvom.

18. Pozivamo Komisiju da do kraja ožujka predstavi plan za jamčenje sigurnosti opskrbe i pristupačnih cijena energije u sljedećoj zimskoj sezoni.
19. Na temelju komunikacije Komisije od 8. ožujka 2022. istodobno ćemo hitno obuhvatiti i razmotriti konkretne mogućnosti za suočavanje s utjecajem viših cijena energije na naše građane i poduzeća, posebno na naše ranjive građane i MSP-ove, među ostalim i na sljedećem sastanku Europskog vijeća 24. i 25. ožujka 2022.

III. IZGRADNJA ROBUSNIJE GOSPODARSKE OSNOVE

20. Oslanjajući se na prednosti jedinstvenog tržišta, koje ćemo i dalje dovršavati, učinit ćemo europsku gospodarsku osnovu otpornijom, konkurentnijom i prikladnijom za zelenu i digitalnu tranziciju, te nećemo zapostaviti nikoga.

Smanjenje naših strateških ovisnosti

21. Sljedeći su sektori ključni za rješavanje naših strateških ovisnosti u budućnosti, osobito u najosjetljivijim područjima:

Kritične sirovine

Osigurat ćemo opskrbu EU-a putem strateških partnerstava, razmatranja stvaranja strateških zaliha i promicanja kružnog gospodarstva i učinkovitosti resursa.

Poluvodiči

Diversificirat ćemo opskrbne lance vrijednosti, zadržati vodeći tehnološki položaj i dodatno razviti proizvodni kapacitet EU-a kako bismo na temelju Europskog akta o čipovima do 2030. ostvarili 20 % udjela na svjetskom tržištu.

Zdravstvo

Usredotočit ćemo se na podupiranje inovacija i održive europske proizvodnje cjenovno pristupačnih lijekova, ubrzavanje registracije europskih dobavljača, financiranje istraživanja i razvoja te izgradnju proizvodnih kapaciteta za ključne proizvode kako bi se odgovorilo na zdravstvene krize, među ostalim putem HERA-e, te na to da Europa postane predvodnik u području biomedicine.

Digitalizacija

Ulagat ćemo u digitalne tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, tehnologiju oblaka i uvođenje 5G tehnologije u Europi i inozemstvu. Razmotrit ćemo izvedivost stvaranja digitalnih partnerstava, ojačati normativni okvir EU-a brzim donošenjem zakonodavnih akata koji su u postupku (posebno Akta o podacima, Akta o digitalnim uslugama, Akta o digitalnim tržištima i Akta o umjetnoj inteligenciji) te doprinijeti standardizaciji nekih ključnih tehnologija, uključujući buduće 6G tehnologije.

Hrana

Poboljšat ćemo sigurnost opskrbe hranom smanjenjem naše ovisnosti o ključnim uvezenim poljoprivrednim proizvodima i sirovinama, osobito povećanjem proizvodnje bjelančevina biljnog podrijetla u EU-u.

Pozivamo Komisiju da što prije predstavi mogućnosti za odgovor na porast cijena hrane i rješavanje pitanja globalne sigurnosti opskrbe hranom.

Djelovanje na razini EU-a i šire

22. Na razini EU-a osigurat ćemo suradnju poticanjem industrijskih inicijativa, među ostalim putem važnih projekata od zajedničkog europskog interesa (IPCEI-ovi) i industrijskih saveza. Osim toga, ojačat ćemo istraživačke i inovacijske sposobnosti EU-a.

23. Na globalnoj razini nastaviti ćemo provoditi ambicioznu i robusnu trgovinsku politiku, multilateralno i putem trgovinskih sporazuma, te promicati naše standarde, pristup tržištu, održive lance vrijednosti i povezivost. U potpunosti ćemo naš instrumentarij trgovinske politike i politike tržišnog natjecanja instrumentima za otklanjanje štetnih učinaka stranih subvencija na jedinstveno tržište, zaštitu od prisilnih mjera trećih zemalja i osiguravanje reciprociteta u otvaranju javne nabave s trgovinskim partnerima. Proces koji vodi do trgovinskih sporazuma trebao bi biti transparentan i uključiv kako bi se osigurali uspješni ishodi.

IV. POTICANJE ULAGANJA

24. Stvorit ćemo okružje koje olakšava i privlači privatna ulaganja:
- a) drastičnom reformom, pojednostavnjenjem i ubrzavanjem administrativnih postupaka za odobravanje investicijskih projekata u EU-u;
  - b) stvaranjem jednostavnog i predvidljivog regulatornog okruženja, posebno za MSP-ove;
  - c) promicanjem vještina kako bi se zadovoljile promjenjive potrebe tržišta rada i osigurala kvalitetna radna mjesta;
  - d) daljnjim promicanjem socijalne kohezije i očuvanjem našeg socijalnog modela;
  - e) dovršenjem našeg jedinstvenog tržišta u svim njegovim dimenzijama, posebno u digitalnom području i uslugama;
  - f) stvaranjem integriranijih, privlačnijih i konkurentnijih europskih financijskih tržišta, koja omogućuju financiranje inovacija i zaštitu financijske stabilnosti, produbljivanjem unije tržišta kapitala i dovršenjem bankovne unije.

25. Mobilizirat ćemo potrebna europska i nacionalna javna sredstva kako bismo poboljšali pristup rizičnom kapitalu, prevladali nefunkcioniranje tržišta te potaknuli privatna ulaganja i inovativne projekte. Iskoristit ćemo sredstva EU-a na najbolji mogući način. Iskoristit ćemo proračun i potencijal Grupe EIB-a za poticanje ulaganja, uključujući pojačano rizično financiranje za poduzetništvo i inovacije.
26. Naše nacionalne fiskalne politike morat će uzeti u obzir ukupne potrebe za ulaganjima i odražavati novu geopolitičku situaciju. Provodit ćemo zdrave fiskalne politike kojima se osigurava održivost duga za svaku državu članicu, među ostalim poticanjem ulaganja kojima se potiče rast i koja su ključna za naše zelene i digitalne ciljeve. Istodobno ćemo poboljšati reforme kojima će se povećati konkurentnost, poticati otvaranje radnih mjesta i razvijati potencijal rasta u Europskoj uniji.

V. DALJNI KORACI

27. Nastavit ćemo s tim programom i kao pojedinačne države članice i zajednički. Pozivamo institucije da ubrzaju rad na svim pitanjima o kojima smo raspravljali. Mi, kao čelnici, tom ćemo se programu vratiti na predstojećim sastancima Europskog vijeća.
-

Europsko vijeće

Bruxelles, 25. ožujka 2022.
(OR. en)

EUCO 1/22

CO EUR 1
CONCL 1

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Sastanak Europskog vijeća (24. i 25. ožujka 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja s predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država o transatlantskoj suradnji u kontekstu ruske vojne agresije na Ukrajinu.

*

* *

I. RUSKA VOJNA AGRESIJA NA UKRAJINU

1. Rusija svojom ratnom agresijom na Ukrajinu grubo krši međunarodno pravo te je odgovorna za ranjavanje velikog broja civila i gubitak brojnih života. Usmjerava napade na civilno stanovništvo i cilja civilne objekte, uključujući bolnice, zdravstvene ustanove, škole i skloništa. Ti ratni zločini moraju odmah prestati. Odgovorne osobe i njihovi pomagači snosit će posljedice u skladu s međunarodnim pravom. Opsada Mariupolja i drugih ukrajinskih gradova te uskraćivanje pristupa humanitarnoj pomoći od strane ruskih vojnih snaga neprihvatljivi su. Ruske snage moraju smjesta omogućiti sigurne prolaze do drugih dijelova Ukrajine te dostavu humanitarne pomoći Mariupolju i drugim gradovima pod opsadom.
2. Europsko vijeće snažno poziva Rusiju da hitno zajamči siguran prolaz do željenog odredišta civilima koji su se zatekli u svim drugim ratnim zonama, odmah pusti na slobodu sve taoce, osigura neprekinut pristup humanitarnoj pomoći i uspostavi humanitarne koridore. Snažno je poziva i da u potpunosti poštuje svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom, uključujući međunarodno humanitarno pravo, i ispuni nedavni nalog Međunarodnog suda.
3. Europsko vijeće zahtijeva da Rusija odmah zaustavi svoju vojnu agresiju na državnom području Ukrajine, bezuvjetno i bez odgode povuče sve snage i vojnu opremu s njezina cijelog državnog područja te u potpunosti poštuje teritorijalnu cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

4. Europska unija podupire Ukrajinu i njezine stanovnike, a Europsko vijeće ponovno potvrđuje Izjavu iz Versaillesa, čime uvažava europske težnje Ukrajine i njezino europsko opredjeljenje, kako je navedeno u Sporazumu o pridruživanju. Europsko vijeće ponovno poziva Komisiju da podnese svoje mišljenje u skladu s relevantnim odredbama Ugovorâ. Europska unija nastavit će pružati koordiniranu političku, financijsku, materijalnu i humanitarnu potporu. Europska unija dosad je uvela opsežne sankcije koje imaju snažne posljedice na Rusiju i Bjelarus te ostaje spremna djelovati protiv njihovih stvarnih i mogućih zaobilaženja, ukloniti praznine u propisima te brzo provesti daljnje koordinirane snažne sankcije protiv Rusije i Bjelarusa kako bi učinkovito onemogućila sposobnost Rusije da nastavi s agresijom. Europsko vijeće poziva sve zemlje da se pridruže tim sankcijama. Svi pokušaji da se sankcije zaobiđu ili Rusiji pomogne drugim sredstvima moraju se zaustaviti.
5. Ruska vojna agresija na Ukrajinu prisilila je milijune ljudi da napuste svoje domove. Uz pomoć mehanizma privremene zaštite mnogi od njih pronašli su utočište i sigurnost u Europskoj uniji. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti potrebama najranjivijih osoba i mjerama za sprečavanje i otkrivanje trgovine ljudima. Europsko vijeće odaje počast svim građanima, organizacijama i vladama u Europi koji su pokazali solidarnost s onima koji bježe od ovog užasnog rata.
6. Ova kriza znatan je izazov za infrastrukturu i javne službe država domaćina, posebno na granicama s Ukrajinom. Europsko vijeće prepoznaje sve napore koji su već uloženi u prihvat izbjeglica koje bježe od rata u Ukrajini te poziva sve države članice da pojačaju svoje napore u trajnom duhu jedinstva i solidarnosti, a Komisiju da poduzme sve potrebne inicijative kako bi se ti napori olakšali. Ono poziva i na hitan dovršetak rada na nedavnim prijedlozima Komisije za potporu državama članicama kako bi se osiguralo da se sredstva EU-a namijenjena izbjeglicama i njihovim domaćinima mogu brzo mobilizirati i poziva Komisiju da izradi dodatne prijedloge za jačanje potpore EU-a u tom pogledu. Europsko vijeće poziva države članice da uz potporu Komisije izrade planove za nepredviđene situacije kako bi se ujedno uzele u obzir srednjoročne i dugoročne potrebe.

7. Europska unija predana je osiguravanju kontinuiranih i neprekinutih tokova električne energije i plina prema Ukrajini. Nedavna sinkronizacija ukrajinske i moldavske elektroenergetske mreže s mrežama EU-a iznimno je postignuće. To pokazuje međusobnu povezanost naše budućnosti. Potrebno je osigurati sigurnost ukrajinskih nuklearnih postrojenja, između ostalog uz potporu Međunarodne agencije za atomsku energiju.
8. Imajući na umu razaranja i goleme gubitke koje je Ukrajina pretrpjela zbog ruske vojne agresije, Europska unija predana je pružanju potpore ukrajinskoj vladi za njezine neposredne potrebe, a nakon što završi siloviti ruski napad, i za obnovu demokratske Ukrajine. U tu je svrhu Europsko vijeće suglasno uspostaviti uzajamni fond solidarnosti za Ukrajinu te svoje međunarodne partnere poziva da u tome sudjeluju, kao i da se bez odgode započne s pripremama. Poziva Komisiju da nastavi pružati tehničku pomoć kako bi se Ukrajini pomoglo da provede potrebne reforme.
9. Europsko vijeće poziva da se pravodobno organizira međunarodna konferencija kako bi se prikupila sredstva u okviru uzajamnog fonda solidarnosti za Ukrajinu.
10. Europsko vijeće također potvrđuje svoju predanost potpori Republici Moldovi i njezinim stanovnicima.

II. SIGURNOST I OBRANA

11. Podsjećajući na agendu iz Versaillesa, Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o sigurnosti i obrani, uzimajući u obzir novo sigurnosno stanje u Europi, koje predstavlja veliku promjenu u njezinu strateškom okruženju.
12. Europsko vijeće podržava Strateški kompas, kojim se pružaju strateške smjernice za sljedeće desetljeće i utvrđuju dosljedan skup djelovanja, načini, sredstva i jasni ciljevi potrebni za taj novi poticaj, i to:
  - a) omogućavanjem bržeg i odlučnijeg djelovanja Europske unije u slučaju krize;

- b) osiguravanjem naših interesa i zaštitom naših građana jačanjem sposobnosti Europske unije za predviđanje i ublažavanje prijetnji;
- c) poticanjem ulaganja i inovacija radi zajedničkog razvoja potrebnih sposobnosti i tehnologija;
- d) produbljivanjem suradnje s partnerima kako bi se postigli zajednički ciljevi.

Ono poziva Vijeće da odmah nastavi s radom na provedbi Strateškog kompasa prema u njemu utvrđenom rasporedu.

13. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje analizu nedostatnih ulaganja u obranu koju Komisija treba izraditi do sredine svibnja u koordinaciji s Europskom obrambenom agencijom te prijedloge za sve daljnje inicijative potrebne za jačanje europske obrambene industrijske i tehnološke baze. To će doprinijeti naporima za jačanje otpornosti Europske unije i povećanje njezinih sigurnosnih i obrambenih kapaciteta s pomoću većih i boljih ulaganja, s naglaskom na utvrđenim strateškim nedostacima. Poziva Vijeće da ostvari napredak u radu na nedavnim prijedlozima Komisije.
14. Kako bi se ojačale obrambene sposobnosti Europske unije i država članica, trebalo bi iskoristiti puni potencijal instrumenata i inicijativa Europske unije za financiranje, osobito Europskog fonda za obranu i stalne strukturirane suradnje, plana za razvoj sposobnosti i koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane. Osim toga, do kraja 2022. trebalo bi poduzeti mjere za promicanje i olakšavanje pristupa privatnom financiranju za obrambenu industriju, među ostalim optimalnim iskorištavanjem mogućnosti koje nudi Europska investicijska banka. Europsko vijeće redovito će procjenjivati provedbu Strateškog kompasa i napredak u području sigurnosti i obrane. Po potrebi će pružiti dodatne smjernice.

III. ENERGETIKA

15. Europska unija postupno će i čim prije ukinuti svoju ovisnost o uvozu ruskog plina, nafte i ugljena, kako je navedeno u Izjavi iz Versaillesa. Europsko vijeće stoga sa zanimanjem očekuje sveobuhvatan i ambiciozan plan, izrađen u bliskoj koordinaciji s državama članicama, koji će Komisija u tu svrhu podnijeti do kraja svibnja 2022. U obzir će se uzeti nacionalne okolnosti i kombinacija izvora energije država članica.
16. Cijene energije koje su i dalje visoke sve negativnije utječu na građane i poduzeća, što dodatno pogoršava ruska vojna agresija na Ukrajinu. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako pružiti dodatnu pomoć najranjivijim potrošačima i kratkoročno poduprijeti europska poduzeća.

Europsko vijeće:

- a) poziva države članice i Komisiju da nastave na najbolji mogući način iskorištavati paket mjera, uključujući novi privremeni krizni okvir za državnu potporu, kao vremenski ograničen odmak od statusa quo. Kao što je predložila Komisija, privremeno oporezivanje ili reguliranje neočekivane dobiti može biti koristan izvor nacionalnog financiranja;
- b) nalaže Vijeću i Komisiji da hitno stupe u kontakt s dionicima u području energetike te da raspravljaju o tome bi li, i na koji način, kratkoročne opcije koje je predstavila Komisija (izravna potpora potrošačima u obliku vaučera, poreznih olakšica ili „modela agregatora / jednog kupca”, državne potpore, oporezivanje (trošarine i PDV), gornje granice cijena, regulatorne mjere kao što su ugovori za razliku) doprinijele smanjenju cijene plina i suzbile njezin efekt prelijevanja na tržišta električne energije, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti;

- c) poziva Komisiju da podnese prijedloge za djelotvorno suzbijanje problema prekomjernih cijena električne energije uz istodobno očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta, zadržavanje poticaja za zelenu tranziciju, očuvanje sigurnosti opskrbe i izbjegavanje nerazmjernih proračunskih troškova.

U trenutačnom kontekstu vrlo visokih cijena električne energije Komisija je spremna hitno procijeniti usklađenost hitnih privremenih mjera na tržištu električne energije koje su prijavile države članice, među ostalim radi ublažavanja učinka cijena fosilnih goriva na proizvodnju električne energije, s odredbama Ugovorâ i Uredbe 2019/943.

Pri procjeni takve usklađenosti Komisija će putem ubrzanog postupka osigurati i da su ispunjeni sljedeći uvjeti: mjerama se smanjuju cijene električne energije na promptnom tržištu za poduzeća i potrošače te one ne utječu na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Pri izradi te procjene uzet će se u obzir privremena priroda mjera i razina elektroenergetske međupovezivosti s jedinstvenim tržištem električne energije.

- 17. Europsko vijeće preispitalo je neposrednu pripremljenost EU-a i zadužilo Vijeće da ispita prijedloge Komisije o politici EU-a za skladištenje plina uzimajući u obzir i uvažavajući interese država članica sa znatnim skladišnim kapacitetom kako bi se osigurala pravedna ravnoteža. Trebalo bi čim prije započeti s ponovnim punjenjem skladišta plina u cijeloj Uniji, u potpunosti uzimajući u obzir nacionalne mjere pripravnosti. Imajući u vidu sljedeću zimu, države članice i Komisija hitno će:
  - a) uspostaviti potrebne mehanizme solidarnosti i kompenzacije;

- b) surađivati na dobrovoljnoj zajedničkoj nabavi plina, ukapljenog prirodnog plina i vodika, uz optimalno iskorištavanje zajedničke političke i tržišne snage Europske unije i njezinih država članica kako bi smanjile cijene u pregovorima. Platforma za zajedničku nabavu bit će otvorena i za zemlje zapadnog Balkana i tri pridružena istočna partnera;
  - c) dovršiti i poboljšati našu plinsku i elektroenergetsku međupovezanost diljem Europske unije, uključujući potpunu sinkronizaciju elektroenergetskih mreža;
  - d) raditi na osiguravanju sigurnosti opskrbe za sve države članice.
18. Energetska sigurnost i klimatska neutralnost mogu se postići samo ako se Europska unija oslanja na snažno i potpuno međusobno povezano unutarnje tržište električne energije i na tržište ugljika koje dobro funkcionira. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako nastaviti s radom na praćenju i optimizaciji njihova funkcioniranja. Poziva Komisiju da poduzme sve potrebne inicijative do svibnja 2022., uzimajući u obzir i završna izvješća ACER-a i ESMA-e.
19. Europska unija nastavit će se koordinirati s međunarodnim partnerima kako bi osigurala dostatnu opskrbu te ublažila povećanje cijena energije.

IV. GOSPODARSKA PITANJA

20. Europsko vijeće poziva na nastavak rada na provedbi Izjave iz Versaillesa o izgradnji otvorenije i robusnije gospodarske osnove, posebice smanjenjem naših strateških ovisnosti u najosjetljivijim područjima, kao što su kritične sirovine, poluvodiči, zdravlje, digitalizacija i hrana, te provedbom ambiciozne i snažne trgovinske politike, kao i poticanjem ulaganja.

21. Trideset godina od njegove uspostave jedinstveno tržište i dalje je jedno od glavnih sredstava Europske unije za održivi rast i otvaranje radnih mjesta te je ključno za ubrzavanje njezine zelene i digitalne tranzicije te jačanje otpornosti naših gospodarstava. Potrebno je osigurati funkcioniranje jedinstvenog tržišta i u kriznim vremenima. Kako bi jedinstveno tržište ostvarilo svoj puni potencijal u korist europskih potrošača i doprinijelo poticanju produktivnosti i povećanju konkurentnosti europskih poduzeća, Europsko vijeće poziva na:
- a) strogu provedbu i izvršenje pravila jedinstvenog tržišta i osiguravanje da sva poduzeća poštuju usklađene standarde EU-a i pravila tržišnog natjecanja;
  - b) provedbu industrijske strategije i strategije za MSP-ove;
  - c) dovršenje jedinstvenog tržišta, posebno u pogledu digitalizacije i usluga;
  - d) pomno praćenje i sprečavanje uskih grla i uklanjanje preostalih neopravdanih prepreka i administrativnih opterećenja te na izbjegavanje novih;
  - e) bolju međupovezanost ekosustava u državama članicama, uz osiguravanje i diversifikaciju lanaca opskrbe;
  - f) zadržavanje sposobnosti Europske unije da postavlja međunarodne standarde.
22. Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja o nedavnim gospodarskim kretanjima. Podržava prioritete politika iz Godišnjeg pregleda održivog rasta i poziva države članice da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim programima reformi i programima stabilnosti ili konvergencije. Potvrđuje i Nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.

23. Europsko vijeće poziva Vijeće da, uzimajući u obzir specifične situacije svih država članica, nastavi s radom na komunikaciji Komisije o porastu cijena hrane i globalnoj sigurnosti opskrbe hranom, u kojoj se utvrđuju kratkoročne mjere za rješavanje pitanja cjenovne pristupačnosti hrane u Europskoj uniji i pomoć poljoprivrednicima koji se suočavaju s visokim ulaznim troškovima te srednjoročne mjere za potporu prijelazu na održiv prehrambeni sustav.
24. Europsko vijeće poziva Komisiju da u koordinaciji s međunarodnim partnerima prednost da radu na globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i njezinoj cjenovnoj pristupačnosti, osobito podupiranjem sigurnosti opskrbe hranom i poljoprivrede u Ukrajini i najranjivijim i najizloženijim trećim zemljama. To će biti glavni cilj inicijative FARM (Misija za otpornost hrane i poljoprivrede). Tim multilateralnim radom trebalo bi osigurati učinkovito funkcioniranje tržišta i poticati lokalnu proizvodnju kako bi se smanjio rizik od nesigurnosti opskrbe hranom. Trebalo bi očuvati cjelovitost lanaca opskrbe hranom.

V. COVID-19

25. Europsko vijeće preispitalo je koordinaciju odgovora na pandemiju bolesti COVID-19.
26. Razmotrilo je napredak u okviru uspostave međunarodne suradnje u području upravljanja zdravljem na globalnoj razini i solidarnosti, među ostalim učinkovitijim uvođenjem cjepiva i radom pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene organizacije na budućem instrumentu za bolje sprečavanje pandemija te pripravnost i odgovor na njih. Također pozdravlja napredak postignut u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u pogledu pravâ intelektualnog vlasništva.

VI. VANJSKI ODNOSI

27. Europsko vijeće pripremlilo je sastanak na vrhu EU-a i Kine koji se treba održati 1. travnja 2022. Razmijenilo je mišljenja o odnosima s Kinom u novom globalnom kontekstu, osobito kad je riječ o ruskoj vojnoj agresiji na Ukrajinu.
28. Europsko vijeće raspravljalo je o produljenoj političkoj krizi u Bosni i Hercegovini. Europska unija ponovno ističe svoju predanost europskoj perspektivi Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkana. Čelnici i čelnice u Bosni i Hercegovini moraju pokazati snažnu predanost brzom dovršetku ustavne i izborne reforme, što je ključno za stabilnost i potpunu funkcionalnost zemlje, te poduprijeti sve druge prioritetne reforme utvrđene u mišljenju Komisije kako bi Bosna i Hercegovina dobila status zemlje kandidatkinje. Europska unija spremna je nastaviti svoj angažman na visokoj razini u tom pogledu.

VII. SLJEDEĆI KORACI

29. Europsko vijeće ponovno će razmotriti sva ta pitanja na izvanrednom sastanku.

VIII. DRUGE STAVKE

30. Europsko vijeće ponovno je izabralo g. Charlesa MICHELA za predsjednika Europskog vijeća za razdoblje od 1. lipnja 2022. do 30. studenoga 2024.
31. Europsko vijeće primilo je na znanje odluku šefova država ili vlada ugovornih stranaka Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji čija je valuta euro o ponovnom imenovanju g. Charlesa MICHELA predsjednikom sastanka na vrhu država europodručja za razdoblje od 1. lipnja 2022. do 30. studenoga 2024.

Europsko vijeće

Bruxelles, 31. svibnja 2022.
(OR. en)

EUCO 21/22

CO EUR 19
CONCL 4

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (30. i 31. svibnja 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine. Poziva Rusiju da smjesta prestane s neselektivnim napadima na civile i civilnu infrastrukturu te da odmah i bezuvjetno povuče sve svoje postrojbe i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Zločini ruskih snaga i prouzročena patnja i uništenje neizrecivi su. Europsko vijeće poziva Rusiju da hitno omogući pristup humanitarne pomoći i siguran prolaz za sve ugrožene civile. Europsko vijeće očekuje potpuno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava, među ostalim Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima. Ujedno poziva Rusiju da smjesta omogući siguran povratak Ukrajinaca koji su prisilno odvedeni u Rusiju.
2. Europsko vijeće pozdravlja hrabrost i odlučnost koje su ukrajinsko stanovništvo i vodstvo pokazali u borbi za obranu suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti i slobode svoje zemlje. Europska unija nepokolebljiva je u svojoj predanosti da Ukrajini pomogne u ostvarivanju njezina neotuđivog prava na samoobranu od ruske agresije te u izgradnji mirne, demokratske i prosperitetne budućnosti. U tom pogledu nastavit će blisko surađivati s međunarodnim partnerima.

Međunarodno pravosuđe

3. Europsko vijeće pohvaljuje sve one koji pomažu u prikupljanju dokaza i istraživanju ratnih zločina i drugih najtežih kaznenih djela te u tom pogledu podupire intenzivan rad tužitelja Međunarodnog kaznenog suda. Također pozdravlja rad ukrajinske glavne tužiteljice, kojem Europska unija i njezine države članice pružaju financijsku potporu i potporu u pogledu izgradnje kapaciteta. Pozdravlja osnivanje zajedničkog istražnog tima koji koordinira Eurojust, čija je uloga ojačana, i tekuću operativnu potporu koju pruža Europol. Rusija, Bjelarus i sve odgovorne osobe snosit će posljedice za svoja djela u skladu s međunarodnim pravom.

Sankcije

4. Europsko vijeće predano je jačanju pritiska na Rusiju i Bjelarus kako bi se osujetio ruski rat protiv Ukrajine. Europsko vijeće poziva sve zemlje da se usklade sa sankcijama EU-a. Svi pokušaji da se sankcije zaobiđu ili Rusiji pomogne drugim sredstvima moraju se zaustaviti.
5. Europsko vijeće slaže se da će šesti paket sankcija protiv Rusije obuhvaćati sirovu naftu, kao i naftne derivate, isporučene iz Rusije u države članice, uz privremenu iznimku sirove nafte koja se isporučuje naftovodima.
6. Europsko vijeće stoga poziva Vijeće da taj paket bez odgode dovrši i donese, uz istodobno osiguravanje jedinstvenog tržišta EU-a koje dobro funkcionira, poštenog tržišnog natjecanja, solidarnosti među državama članicama i jednakih uvjeta, također u pogledu postupnog ukidanja naše ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima. U slučaju iznenadnih prekida opskrbe, uvest će se hitne mjere kako bi se osigurala sigurnost opskrbe. Komisija će u tom pogledu pratiti i redovito izvješćivati Vijeće o provedbi tih mjera kako bi se osigurali jednaki uvjeti na jedinstvenom tržištu EU-a i sigurnost opskrbe.
7. Europsko vijeće u najkraćem će mogućem roku ponovno razmotriti pitanje privremene iznimke za sirovu naftu koja se isporučuje naftovodima.

Humanitarna i financijska potpora

8. Europska unija nastavit će pružati potporu Ukrajini kako bi se ispunile humanitarne potrebe, potrebe za likvidnošću i potrebe povezane s obnovom.
9. Od početka ruske agresije Europska unija pojačala je potporu sveukupnoj gospodarskoj, socijalnoj i financijskoj otpornosti Ukrajine, među ostalim pružanjem humanitarne pomoći. Europsko vijeće u tom pogledu pohvaljuje rezultate međunarodne donatorske konferencije na visokoj razini koju su zajednički organizirale Poljska i Švedska.

10. Europska unija i njezine države članice zaštitile su milijune izbjeglica koji bježe od rata u Ukrajini te su i dalje odlučne prihvatiti ih i pružiti im sigurnost, među ostalim pružanjem pomoći susjednim zemljama. Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi nove inicijative za potporu tim naporima u okviru višegodišnjeg financijskog okvira.
11. Europska unija zajedno s partnerima iz skupine G-7 nastavit će podupirati ukrajinsku vladu u suočavanju s hitnim potrebama za likvidnošću. Potvrđuje potporu najavljenju u kontekstu skupine G-7. Europska unija spremna je u 2022. Ukrajini odobriti novu izvanrednu makrofinancijsku pomoć u iznosu do 9 milijardi EUR. U tom kontekstu Europsko vijeće poziva na razmatranje prijedloga Komisije čim bude predstavljen.
12. Obnova Ukrajine iziskivat će sveobuhvatnu potporu za njezinu ponovnu izgradnju za budućnost. Europska unija i njezine države članice spremne su imati važnu ulogu u tom pogledu. Stoga bi trebalo razmotriti uspostavu platforme za obnovu Ukrajine. U njoj bi trebali sudjelovati ukrajinska vlada, Europska unija i njezine države članice, Europska investicijska banka te međunarodni partneri, financijske institucije, organizacije, stručnjaci i zainteresirane strane. Potpora EU-a za obnovu bit će povezana s provedbom reformi i antikorupcijskih mjera u skladu s europskim putem te zemlje. Europsko vijeće poziva Komisiju da na temelju toga iznese prijedloge.
13. Europsko vijeće pozdravlja napore koje su države članice uložile kako bi u svojem nacionalnom pravu predvidjele odgovarajuće mjere oduzimanja imovine i poziva Vijeće da brzo razmotri nedavni prijedlog Komisije o mjerama kaznenog prava u slučaju kršenja sankcija EU-a. Europsko vijeće podupire aktivno razmatranje dodatnih mogućnosti u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, uključujući mogućnosti da se zamrznuta ruska imovina upotrijebi u svrhu podupiranja obnove Ukrajine.

Vojna potpora

14. Europska unija ujedno je i dalje predana jačanju sposobnosti Ukrajine da brani svoju teritorijalnu cjelovitost i suverenitet. Europsko vijeće u tom pogledu pozdravlja nedavno donošenje odluke Vijeća o povećanju vojne potpore Ukrajini u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći.

Gospodarska potpora

15. Europsko vijeće pozdravlja donošenje odluke o suspenziji uvoznih carina na sav ukrajinski izvoz u Europsku uniju na godinu dana.

Politička potpora

16. Europsko vijeće prima na znanje pripremu mišljenja Komisije o zahtjevu Ukrajine za članstvo u EU-u, kao i o zahtjevima Republike Moldove i Gruzije, te će ponovno razmotriti to pitanje na sastanku u lipnju.
17. Europska unija i njezine države članice pojačat će napore usmjerene na mobilizaciju trećih zemalja kako bi se Ukrajini pružila potpora u svim navedenim aspektima i suzbile neistinite tvrdnje Rusije i manipulacija informacijama koju ona provodi te spriječilo izbjegavanje i zaobilaženje sankcija.

Utjecaj na susjedne zemlje

18. Europsko vijeće pomno prati utjecaj ruskog rata protiv Ukrajine na susjedne zemlje i zapadni Balkan. Naglašava potrebu za pružanjem sve relevantne potpore Republici Moldovi koja je suočena s međusobno povezanom energetsom i gospodarskom krizom te migracijskim pritiskom koji proizlaze iz rata. Europsko vijeće ponovno poziva na okončanje represije u Bjelarusu i podsjeća na demokratsko pravo bjeloruskog naroda na nove, slobodne i poštene izbore.

II. SIGURNOST OPSKRBE HRANOM

19. Europsko vijeće snažno osuđuje rusko uništavanje i nezakonito prisvajanje poljoprivredne proizvodnje u Ukrajini. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine izravno utječe na globalnu sigurnost opskrbe hranom i cjenovnu pristupačnost hrane. Europsko vijeće poziva Rusiju da prekine napade na prometnu infrastrukturu u Ukrajini, okonča blokadu ukrajinskih crnomorskih luka i dopusti izvoz hrane, osobito iz Odese. Europska unija poduzima aktivne mjere za olakšavanje izvoza poljoprivrednih proizvoda iz Ukrajine i potporu ukrajinskom poljoprivrednom sektoru s obzirom na sezonu 2022. U tom pogledu Europsko vijeće poziva države članice da ubrzaju rad u vezi s „rutama solidarnosti” koje je predložila Komisija te da olakšaju izvoz hrane iz Ukrajine različitim kopnenim rutama i preko luka EU-a.

20. Europsko vijeće poziva na učinkovitu međunarodnu koordinaciju kako bi se osigurao sveobuhvatan globalni odgovor za sigurnost opskrbe hranom. U tom pogledu pozdravlja Misiju za otpornost opskrbe hranom i poljoprivrede (FARM), koja se temelji na trima stupovima: trgovini, solidarnosti i proizvodnji, a čiji je cilj ublažiti posljedice za razine cijena, proizvodnju i pristup žitaricama te opskrbu žitaricama. Također podupire UN-ovu Skupinu za odgovor na globalne krize, predstojeću inicijativu skupine G-7 za uspostavu globalnog saveza za sigurnost opskrbe hranom (GAFS) te druge multilateralne mjere i inicijative, kao i mjere i inicijative EU-a. Ponovno ističe svoju predanost tome da se globalna trgovina prehrambenim proizvodima zaštiti od neopravdanih prepreka, da se poveća solidarnost s najugroženijim zemljama i poveća lokalna održiva proizvodnja hrane kako bi se smanjila strukturna ovisnost. Europsko vijeće poziva Komisiju da istraži mogućnost mobiliziranja pričuva iz Europskog razvojnog fonda kako bi se pružila potpora najpogođenijim partnerskim zemljama. Europska unija pozdravlja predanost i potporu svojih partnera i međunarodnih organizacija.

21. Europsko vijeće naglašava važnost zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) u doprinosu EU-a sigurnosti opskrbe hranom i poziva na brzo donošenje strateških planova u okviru ZPP-a.
22. S obzirom na aktualnu nestašicu gnojiva na globalnom tržištu Europsko vijeće poziva na usklađenje napora u suradnji s međunarodnim partnerima na promicanju učinkovitije uporabe gnojiva i alternativa gnojivima.

III. SIGURNOST I OBRANA

23. Zbog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine došlo je velike promjene u strateškom okružju Europske unije te se pokazala potreba za snažnijom i sposobnijom Europskom unijom u području sigurnosti i obrane. U tom novom kontekstu, podsjećajući na Izjavu iz Versaillesa i zaključke Europskog vijeća od 24. i 25. ožujka 2022., Europska unija odlučno će provesti Strateški kompas, ojačati svoja partnerstva, povećati svoju otpornost te sigurnosne i obrambene kapacitete s pomoću brojnijih i boljih ulaganja, s naglaskom na utvrđenim strateškim nedostacima. Transatlantski odnosi te suradnja EU-a i NATO-a, uz potpuno poštovanje načela utvrđenih u Ugovorima i načela koja je dogovorilo Europsko vijeće, uključujući načela uključivosti, reciprociteta i autonomije Europske unije u donošenju odluka, ključni su za našu cjelokupnu sigurnost. Snažnija i sposobnija Europska unija u području sigurnosti i obrane pozitivno će doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane svojih članica. Solidarnost među državama članicama odražava se u članku 42. stavku 7. UEU-a. U širem smislu Europska unija ponovno potvrđuje svoju namjeru da pojača potporu globalnom poretku utemeljenom na pravilima, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi.

24. S obzirom na analizu nedostatnih ulaganja u obranu koju su Komisija i visoki predstavnik pripremili u suradnji s Europskom obrambenom agencijom i na razne preporuke izdane za jačanje europske industrijske i tehnološke baze, Europsko vijeće poziva Vijeće da, u skladu s odgovarajućim nadležnostima dodijeljenima Ugovorima, razmotri sljedeća pitanja:
- a) kao hitno pitanje, mjere za koordinaciju vrlo kratkoročnih potreba nabave u području obrane radi potpore zajedničkoj nabavi za obnovu zaliha, pogotovo s obzirom na potporu koja se pruža Ukrajini, kao i kratkoročan instrument za jačanje sposobnosti europske obrambene industrije putem dobrovoljne zajedničke nabave,
  - b) razvoj sposobnosti EU-a za strateško programiranje, nabavu i koordinaciju u području obrane, uz komplementarnost s NATO-om,
  - c) daljnje mjere za mapiranje postojećih i potrebnih dodatnih proizvodnih kapaciteta te za jačanje kapaciteta i otpornosti europskog obrambenog tehnološkog i industrijskog sektora, uključujući MSP-ove,
  - d) ubrzanu provedbu projekata u vezi s infrastrukturom za vojnu mobilnost,
  - e) pojačanu ulogu Europske investicijske banke u pružanju potpore europskoj sigurnosti i obrani, u skladu s njezinom najnovijom strateškom inicijativom za europsku sigurnost.
25. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje predstavljanje mogućeg zajedničkog europskog programa ulaganja u obranu, uključujući razmatranje instrumenta za izuzeće od poreza na dodanu vrijednost i za europske obrambene projekte od velikog zajedničkog interesa.
26. Europsko vijeće ponovno će razmotriti to pitanje na jednom od predstojećih sastanaka.

IV. ENERGIJA

27. Podsjećajući na Izjavu iz Versaillesa i svoje zaključke od 21. i 22. listopada 2021. te one od 24. i 25. ožujka 2022., među ostalim u pogledu različitih kombinacija izvora energije, uvjeta i nacionalnih okolnosti, Europsko vijeće preispitalo je napredak u postupnom ukidanju ovisnosti Europske unije o uvozu ruskog plina, nafte i ugljena u što kraćem roku. Nakon ranijih odluka o zabrani uvoza iz Rusije i predstavljanja plana REPowerEU kako bi se brzo smanjila ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ubrzala energetska tranzicija te postigao otporniji energetski sustav i dobro povezana energetska unija, poziva na:

- a) kao kratkoročni prioritet, daljnju diversifikaciju izvora i pravaca opskrbe te osiguravanje opskrbe energijom po pristupačnim cijenama;
  - Europsko vijeće potiče na brzu upotrebu platforme EU-a za kupnju energije, otvorene i za zapadni Balkan i tri pridružena istočna partnera, i to prije sljedeće zime.
  - Europsko vijeće poziva Komisiju da zajedno s našim međunarodnim partnerima istraži i načine za ograničavanje rasta cijena energije, što uključuje, prema potrebi, izvedivost uvođenja privremenih gornjih granica cijena uvoza.
  - Europsko vijeće poziva Vijeće da nastavi s radom na strategiji EU-a za vanjski angažman u području energetike.
  - Europsko vijeće napominje da su za sigurnost opskrbe važni domaći izvori energije.

- b) ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije;
    - Ubrzano uvođenje obnovljivih izvora energije zahtijevat će neposredno ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije i treba ga poduprijeti industrijskim klasterom usmjerenim na poboljšanje inovacija, kapaciteta, vještina i lanaca opskrbe za solarnu energiju i energiju vjetra, vodik, bioenergiju, toplinske crpke i sirovine.
  - c) daljnje poboljšanje energetske učinkovitosti kad god je to moguće i promicanje ušteda energije, uzimajući posebno u obzir otočni karakter određenih država članica;
  - d) dovršetak i poboljšanje međupovezanosti europskih plinskih i elektroenergetskih mreža ulaganjima u infrastrukturu i dovršavanjem infrastrukture za postojeće i nove projekte, uključujući ukapljeni prirodni plin te elektroenergetsku međupovezanost i plinsku međupovezanost prilagođenu vodiku, koje su otporne na buduće promjene, u cijeloj Europskoj uniji, uključujući otočne države članice, te u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, na temelju predstojeće analize regulatora i trenutnog geopolitičkog konteksta, iskorištavajući pritom potencijal Pirenejskog poluotoka da doprinese sigurnosti opskrbe Europske unije.
28. Europsko vijeće poziva Vijeće da brzo ispita prijedloge Komisije za ostvarivanje ciljeva plana REPowerEU.
29. U duhu europske solidarnosti trebalo bi poboljšati pripravnost na moguće velike poremećaje u opskrbi i otpornost tržišta plina EU-a, osobito brzim postizanjem dogovora o bilateralnim sporazumima o solidarnosti i koordiniranom europskom planu za nepredvidive situacije, kojima bi se trebalo osigurati ublažavanje velikih poremećaja u opskrbi. Trebalo bi ubrzati punjenje skladišta prije sljedeće zime. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja dogovor o skladištenju plina te poziva na njegovu brzu provedbu.

30. Europsko vijeće prima na znanje izvješće Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER) i poziva Komisiju da brzo nastavi s radom na optimizaciji funkcioniranja europskog tržišta električne energije, što uključuje učinak cijena plina na to tržište, kako bi ono bilo bolje pripremljeno za buduću prekomjernu nestabilnost cijena, isporučilo cjenovno pristupačnu električnu energiju i bilo u potpunosti prilagođeno dekarboniziranom energetske sustavu, uz istodobno očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta, zadržavanje poticaja za zelenu tranziciju, očuvanje sigurnosti opskrbe i izbjegavanje nerazmjernih proračunskih troškova.
-

Europsko vijeće

Bruxelles, 24. lipnja 2022.
(OR. en)

EUCO 24/22

CO EUR 21
CONCL 5

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Sastanak Europskog vijeća (23. i 24. lipnja 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. ŠIRA EUROPA

1. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima Europske unije sa svojim partnerima u Europi. Raspravljalo je o prijedlogu za pokretanje europske političke zajednice.

Što, tko i kako?

Europskim zemljama na cijelom kontinentu želi se ponuditi platforma za političku koordinaciju. Ona bi mogla obuhvatiti sve europske zemlje s kojima imamo bliske odnose.

Cilj bi bio poticati politički dijalog i suradnju kako bi se rješavala pitanja od zajedničkog interesa radi jačanja sigurnosti, stabilnosti i blagostanja europskog kontinenta.

2. Takav okvir neće zamijeniti postojeće politike i instrumente EU-a, posebno u području proširenja, te će se njime u potpunosti poštovati autonomija Europske unije u donošenju odluka.
3. Nadovezujući se na tu prvu razmjenu mišljenja, Europsko vijeće ponovno će razmotriti to pitanje.

II. UKRAJINA

4. Europsko vijeće raspravljalo je o različitim dimenzijama agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Europsko vijeće ponovno ističe da čvrsto stoji uz Ukrajinu i da će Europska unija nastaviti pružati snažnu potporu sveukupnoj gospodarskoj, vojnoj, socijalnoj i financijskoj otpornosti Ukrajine, među ostalim u obliku humanitarne pomoći.

5. Europsko vijeće oštro osuđuje neselektivne ruske napade na civile i civilnu infrastrukturu te poziva Rusiju da odmah i bezuvjetno povuče sve svoje postrojbe i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine u njezinim međunarodno priznatim granicama. Međunarodno humanitarno pravo, među ostalim o postupanju s ratnim zarobljenicima, mora se poštovati. Ukrajinskim civilima, posebno djeci, koji su prisilno odvedeni u Rusiju mora se smjestiti omogućiti siguran povratak. Rusija, Bjelarus i svi odgovorni za ratne zločine i druga najteža kaznena djela snosit će posljedice za svoja djela u skladu s međunarodnim pravom.

Donošenjem šestog paketa sankcija EU-a dodatno se pojačava pritisak na Rusiju kako bi okončala rat protiv Ukrajine. Nastavit će se rad na sankcijama, među ostalim kako bi se ojačala njihova provedba i spriječilo njihovo zaobilaženje. Europsko vijeće poziva sve zemlje da se usklade sa sankcijama EU-a, osobito zemlje kandidatkinje. Treba hitno finalizirati odluku Vijeća kojom se kršenje Unijinih mjera ograničavanja dodaje na popis kaznenih djela EU-a.

6. Europska unija i dalje je snažno predana pružanju dodatne vojne potpore kako bi Ukrajini pomogla da ostvari svoje neotuđivo pravo na samoobranu od ruske agresije te da obrani svoju teritorijalnu cjelovitost i suverenitet. U tu svrhu Europsko vijeće poziva Vijeće da žurno radi na daljnjem povećanju vojne potpore.
7. Europsko vijeće napominje da će Komisija ubrzo predstaviti prijedlog da se 2022. Ukrajini odobri nova izvanredna makrofinancijska pomoć u iznosu do 9 milijardi EUR. Poziva Komisiju da ubrzo predstavi svoje prijedloge o potpori EU-a za obnovu Ukrajine, uz savjetovanje s međunarodnim partnerima, organizacijama i stručnjacima.

8. Služeći se hranom kao oružjem u ratu protiv Ukrajine Rusija je jedina odgovorna za globalnu krizu povezanu sa sigurnošću opskrbe hranom koju je izazvala. Europsko vijeće poziva Rusiju da odmah prestane ciljati poljoprivredne objekte i oduzimati žitarice te da okonča blokadu Crnog mora, posebno luke Odese, kako bi se omogućili izvoz žitarica i aktivnosti komercijalnog brodskog prijevoza. Europsko vijeće podupire napore glavnog tajnika Ujedinjenih naroda u tu svrhu. Ono ističe da sankcije EU-a protiv Rusije dopuštaju slobodan protok poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te isporuku humanitarne pomoći.

9. Europsko vijeće snažno podupire napore povezane s koridorima solidarnosti za olakšavanje izvoza hrane iz Ukrajine različitim kopnenim rutama i preko luka u EU-u. Poziva Komisiju i države članice da, nadovezujući se posebno na inicijativu FARM te inicijative UN-a i skupine G-7, još intenzivnije:
  1. podupru zemlje u razvoju da prema potrebi preusmjere svoje lance opskrbe;
  2. ubrzaju provedbu relevantnih vodećih inicijativa Tima Europa dogovorenih na nedavnom sastanku na vrhu Europske unije i Afričke unije čiji je cilj na afričkom kontinentu razviti održivu proizvodnju hrane, povećati poljoprivrednu produktivnost, među ostalim u pogledu proteinskih usjeva, i ojačati kapacitete u sektoru agrobiznisa i
  3. zajedno s međunarodnim partnerima rade na inicijativama kojima se podupire razvoj kapaciteta za proizvodnju inputa u zemljama u razvoju, posebno održivih gnojiva.

III. ZAHTJEVI UKRAJINE, REPUBLIKE MOLDOVE I GRUZIJE ZA ČLANSTVO

10. Europsko vijeće potvrđuje europsku perspektivu Ukrajine, Republike Moldove i Gruzije. Budućnost je tih zemalja i njihovih građana u Europskoj uniji.
11. Europsko vijeće odlučilo je Ukrajini i Republici Moldovi dodijeliti status zemalja kandidatkinja.
12. Komisija se poziva da u okviru svojeg redovnog paketa za proširenje izvršiti Vijeće o ispunjavanju uvjeta navedenih u mišljenjima Komisije o tim zahtjevima za članstvo. Vijeće će odlučiti o daljnjim koracima nakon što se u potpunosti ispune svi ti uvjeti.
13. Europsko vijeće spremno je Gruziji dodijeliti status zemlje kandidatkinje nakon što se uvažavaju prioriteti navedeni u mišljenju Komisije o zahtjevu Gruzije za članstvo.
14. Napredak svake zemlje na putu prema Europskoj uniji ovisit će o njezinim postignućima u ispunjavanju Kopenhaških kriterija, uzimajući u obzir sposobnosti EU-a da integrira nove članice.

IV. ZAPADNI BALKAN

15. Europska unija izražava svoju potpunu i nedvosmislenu predanost perspektivi članstva zapadnog Balkana u EU-u i poziva na ubrzanje procesa pristupanja.

16. Europsko vijeće poziva Komisiju, visokog predstavnika i Vijeće da na temelju revidirane metodologije dodatno unaprijede postupnu integraciju između Europske unije i te regije već tijekom samog procesa proširenja, i to na reverzibilan način koji se temelji na zaslugama.
17. Europsko vijeće podsjeća na važnost reformi, posebno u području vladavine prava, a prije svega onih koje se odnose na neovisnost i funkcioniranje pravosuđa te borbu protiv korupcije. Ujedno poziva partnere da zajamče prava pripadnika manjina i jednako postupanje prema njima.
18. Europsko vijeće obaviješteno je o najnovijim događajima u pogledu rasprava između Bugarske i Sjeverne Makedonije. Poziva na brzo rješavanje posljednjih preostalih pitanja kako bi pregovori o pristupanju mogli započeti bez odgode.
19. Europsko vijeće ponovno potvrđuje da je hitno potrebno postići konkretan napredak u rješavanju otvorenih bilateralnih i regionalnih sporova, osobito putem dijaloga Beograda i Prištine o normalizaciji odnosa Srbije i Kosova*.
20. Europsko vijeće pozdravlja politički dogovor koji su čelnici Bosne i Hercegovine postigli 12. lipnja 2022. u Bruxellesu, a koji je potreban za stabilnost i potpuno funkcioniranje te zemlje te kako bi se odgovorilo na težnje stanovništva. Poziva sve političke čelnike u Bosni i Hercegovini da brzo provedu obveze koje su preuzete tim dogovorom te da hitno dovrše ustavnu i izbornu reformu, što će toj zemlji omogućiti da odlučno napreduje na svojem europskom putu, u skladu s mišljenjem Komisije.

---

* *Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.*

21. Europsko vijeće spremno je Bosni i Hercegovini odobriti status zemlje kandidatkinje i u tu svrhu poziva Komisiju da bez odgode izvijesti Vijeće o provedbi 14 ključnih prioriteta utvrđenih u njezinu mišljenju, uz posvećivanje posebne pozornosti onima koji se odnose na važan skup reformi, kako bi Europsko vijeće moglo ponovno razmotriti odluku o tome.

V. GOSPODARSKA PITANJA

22. Europsko vijeće u načelu odobrava integrirane preporuke za pojedine zemlje kako ih je dogovorilo Vijeće, što omogućuje zaključenje europskog semestra 2022.
23. Europsko vijeće pozdravlja činjenicu da je Hrvatska ispunila sve konvergencijske kriterije kako su navedeni u Ugovoru. Podržava prijedlog Komisije da Hrvatska 1. siječnja 2023. uvede euro i poziva Vijeće da brzo donese relevantne prijedloge Komisije.
24. Podsjećajući na Izjavu iz Versaillesa i svoje zaključke od 21. i 22. listopada 2021., 24. i 25. ožujka 2022. te 30. i 31. svibnja 2022. Europsko vijeće ponovno poziva Komisiju da s našim međunarodnim partnerima istraži načine za ograničavanje rasta cijena energije, uključujući izvedivost uvođenja privremenih gornjih granica cijena uvoza, kad je to potrebno.
25. S obzirom na to da se Rusija služi plinom kao oružjem, Europsko vijeće poziva Komisiju da hitno nastavi ulagati napore kako bi se osigurala opskrba energijom po pristupačnim cijenama.
26. Europsko vijeće poziva Vijeće da zajedno s Komisijom poduzme sve odgovarajuće mjere kako bi se u području energetike osigurala bolja koordinacija među državama članicama.

VI. KONFERENCIJA O BUDUĆNOSTI EUROPE

27. Europsko vijeće prima na znanje prijedloge navedene u Izvješću o ishodu Konferencije podnesenom troma supredsjednicima. Konferencija je bila jedinstvena prilika za suradnju s europskim građanima i građankama.
28. Institucije, svaka u okviru svojih nadležnosti i u skladu s Ugovorima, moraju osigurati učinkovito daljnje postupanje na temelju tog izvješća. Europsko vijeće prima na znanje da je rad u tom pogledu već započeo.
29. Podsjeća da je važno osigurati da građani budu obaviješteni o daljnjem postupanju u vezi s prijedlozima iznesenima u Izvješću.

VII. VANJSKI ODNOSI

Istočno Sredozemlje

30. Europsko vijeće izrazilo je duboku zabrinutost zbog nedavnih opetovanih postupaka i izjava Turske. Turska mora poštovati suverenitet i teritorijalnu cjelovitost svih država članica EU-a. Podsjećajući na prethodne zaključke i izjavu od 25. ožujka 2021. Europsko vijeće očekuje da Turska u potpunosti poštuje međunarodno pravo, smiri napetosti u interesu regionalne stabilnosti u istočnom Sredozemlju i na održiv način promiče dobrosusjedske odnose.

Bjelarus

31. Europsko vijeće naglašava demokratsko pravo bjeloruskog stanovništva na održavanje novih, slobodnih i poštenih izbora. Poziva bjeloruske vlasti da poštuju ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, obustave represiju, a političke zatvorenike puste na slobodu.

Sastanak na vrhu država
europodručja

Bruxelles, 24. lipnja 2022.
(OR. en)

EURO 502/22

EUROSUMMIT 1
TSGC 2

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Sastanak na vrhu država europodručja (24. lipnja 2022.)
– izjava

Za delegacije se u prilogu nalazi izjava dogovorena na navedenom sastanku na vrhu država europodručja.

Izjava sa sastanka na vrhu država europodručja, održanog u uključivom sastavu

1. Raspravljali smo o gospodarskoj situaciji. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine uzrokuje visoke svjetske cijene energije, sirovina i hrane te povećanu nesigurnost, što usporava rast i jača inflacijske pritiske na globalnoj razini.
2. Naša su gospodarstva u suštini i dalje snažna zahvaljujući našim opsežnim mjerama politike na razini EU-a i europodručja te na nacionalnoj razini. Ostajemo ujedinjeni u nepokolebljivoj odlučnosti da povećamo otpornost naših gospodarstava. Uzimajući u obzir pismo predsjednika Euroskupine od 21. lipnja 2022., pozivamo Euroskupinu da pomno prati gospodarska kretanja. Nastavit ćemo biti dobro koordinirani, odlučni i prilagodljivi u svojem odgovoru.
3. Snažan europski financijski sustav od presudne je važnosti za privlačenje održivih ulaganja, podupiranje inovacija, jačanje otpornosti i podupiranje snažnog rasta. U skladu s navedenim:
  - a) pozdravljamo izjavu Euroskupine o budućnosti bankovne unije, u kojoj se navodi da bi se rad na bankovnoj uniji smjesta trebao usmjeriti na jačanje zajedničkog okvira za krizno upravljanje bankama i nacionalnih sustava osiguranja depozita. Pozivamo Komisiju da podnese zakonodavne prijedloge kako bi se jačanje tog okvira dovršilo do kraja aktualnog institucijskog ciklusa;
  - b) pozdravljamo predanost Euroskupine u uključivom sastavu da naknadno i na sporazumnoj osnovi utvrdi moguće daljnje mjere u pogledu drugih neriješenih elemenata potrebnih za jačanje i dovršetak bankovne unije;
  - c) pozivamo na povećanje napora u produbljivanju unije tržišta kapitala;

- d) pozdravljamo u vezi s time napredak ostvaren u zakonodavnom radu s ciljem poticanja dugoročnih ulaganja u Europskoj uniji, prilagodbe bonitetne regulative u području bankarstva i osiguranja, zaštite financijskih transakcija od kiberprijetnji i kaznenih djela, regulacije digitalnih financija i borbe protiv pranja novca.
4. Pozdravljamo očekivani istek okvira pojačanog nadzora za Grčku, što će biti važna prekretnica za održivi rast, financijsku stabilnost i kontinuiranu proračunsku odgovornost Grčke.
-

Europsko vijeće

**Bruxelles, 21. listopada 2022.
(OR. en)**

EUCO 31/22

**CO EUR 27
CONCL 6**

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Sastanak Europskog vijeća (20. i 21. listopada 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. UKRAJINA/RUSIJA

Eskalacija ruske agresije

1. Europsko vijeće osvrnulo se na eskalaciju agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, kojim se ugrožavaju europski i globalni mir i sigurnost. Europsko vijeće odlučno je u borbi protiv dezinformacija čiji je cilj negiranje naših zajedničkih napora usmjerenih na obranu suvereniteta Ukrajine i međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima. Ponovno ističe da Rusija snosi isključivu odgovornost za trenutačnu energetska i gospodarska kriza.
2. Europsko vijeće najoštrije osuđuje nedavne neselektivne ruske raketne napade i napade bespilotnim letjelicama usmjerene na civile i na civilne objekte i infrastrukturu u Kijivu i diljem Ukrajine. Ujedno osuđuje djelovanja Rusije u ukrajinskoj nuklearnoj elektrani Zaporizja i ističe potporu Europske unije naporima Međunarodne agencije za atomsku energiju da se očuvaju sigurnost, zaštita i zaštitne mjere tog postrojenja.
3. Podsjećajući na izjavu od 30. rujna 2022. i u skladu s Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 12. listopada 2022., Europsko vijeće ponavlja da nedvosmisleno osuđuje i odlučno odbacuje nezakonito rusko pripojenje ukrajinskih regija Donecka, Luhanska, Zaporizje i Hersona. Kao i u slučaju Krima i Sevastopolja, Europska unija nikada neće priznati to nezakonito pripojenje. Jednostranim odlukama Rusije namjerno se krši Povelja UN-a i očito zanemaruje međunarodni poredak utemeljen na pravilima. Rusija nema legitimnu osnovu za bilo kakvo djelovanje na državnom području Ukrajine.
4. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoju punu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine. U skladu s Poveljom UN-a i međunarodnim pravom Ukrajina ostvaruje svoje neotuđivo pravo na samoobranu od ruske agresije. Ima pravo osloboditi sva okupirana područja unutar svojih međunarodno priznatih granica i ponovno uspostaviti potpunu kontrolu nad njima.

5. Europsko vijeće zahtijeva da Rusija odmah, potpuno i bezuvjetno povuče sve svoje vojne snage s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica, kao što je zatražila Opća skupština UN-a, te da Rusija zaustavi sve hibridne napade na Ukrajinu.
6. Ratni zločini počinjeni protiv Ukrajinaca, za koje postoji sve više dokaza, i kontinuirano uništavanje civilne infrastrukture teško su kršenje međunarodnog prava. Europska unija ponovno ističe svoju čvrstu predanost tome da Rusija i svi počinitelji i supočinitelji odgovaraju za svoja djela te svoju snažnu potporu istragama tužitelja Međunarodnog kaznenog suda. Europsko vijeće uvažava napore Ukrajine da osigura snošenje odgovornosti, među ostalim za zločin agresije na Ukrajinu. Poziva Visokog predstavnika i Komisiju da istraže mogućnosti kako bi se zajamčilo snošenje pune odgovornosti za počinjena djela.
7. Europska unija dodatno je pooštrila mjere ograničavanja protiv Rusije te je spremna i dalje to činiti. Europsko vijeće naglašava važnost osiguravanja djelotvorne provedbe tih mjera i sprečavanja njihova zaobilaženja i njegova olakšavanja te poziva sve zemlje da se usklade sa sankcijama EU-a. Potrebno je pojačati napore u tom pogledu. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako dodatno povećati zajednički pritisak na Rusiju da okonča svoj agresivni rat.
8. Europsko vijeće naglašava važnost ujedinjenih praksi EU-a u pogledu izdavanja viza u odnosu na ruske podnositelje zahtjeva te pozdravlja ažurirane smjernice Europske komisije.
9. Europska unija bit će uz Ukrajinu dok god to bude potrebno. Nastavit će pružati snažnu političku, vojnu i financijsku potporu Ukrajini, među ostalim u pogledu njezinih potreba za likvidnošću, te će pojačati svoj humanitarni odgovor, posebice u vezi s pripravnošću za zimu. Vijeće je donijelo odluku o provođenju misije EU-a za vojnu pomoć za potporu Ukrajini te je nedavno donijelo i odluku o daljnjem povećanju mjera pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći za potporu ukrajinskim oružanim snagama. Europsko vijeće pohvaljuje rad na terenu koji obavlja civilna savjetodavna misija EU-a u Ukrajini.

10. Europsko vijeće poziva na pravodobnu dodjelu preostale tri milijarde EUR makrofinancijske pomoći Ukrajini. Poziva Komisiju da predstavi strukturnije rješenje za pružanje pomoći Ukrajini, a Vijeće da radi na njemu. Trebalo bi iskoristiti puni potencijal Sporazuma o pridruživanju i Detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini s Ukrajinom kako bi joj se olakšao pristup jedinstvenom tržištu.
11. Europska unija odlučna je podupirati pružanje pomoći Ukrajini te njezin oporavak i obnovu, zajedno s međunarodnim partnerima i financijskim institucijama. Uoči Međunarodne konferencije stručnjaka u Berlinu 25. listopada 2022. Europsko vijeće raspravljalo je o upravljanju tim naporima i njihovu financiranju, među ostalim o reformama. Nadalje, podsjećajući na svoje zaključke od 30. i 31. svibnja 2022., Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi mogućnosti u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom da se zamrznuta imovina upotrijebi u svrhu podupiranja obnove Ukrajine.
12. Ukrajina je izrazila spremnost na pravedan mir, što bi trebalo uključivati poštovanje njezine teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta, koji su zaštićeni Poveljom UN-a; očuvanje sposobnosti Ukrajine da se brani u budućnosti; osiguravanje njezina oporavka i obnove, uključujući istraživanje mogućnosti da se to omogući sredstvima iz Rusije; te pozivanje na preuzimanje odgovornosti za ruske zločine počinjene tijekom rata.
13. Europsko vijeće poziva bjeloruske vlasti da prestanu omogućavati agresivni rat Rusije dopuštanjem ruskim oružanim snagama da se služe bjeloruskim državnim područjem i pružanjem potpore ruskoj vojsci. Bjeloruski režim mora u potpunosti poštovati svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom. Europska unija i dalje je spremna brzo uvesti dodatne sankcije protiv Bjelorusa.
14. Europsko vijeće također snažno osuđuje vojnu potporu agresivnom ratu Rusije koju pružaju iranske vlasti i koja se mora zaustaviti. U tom pogledu Europsko vijeće pozdravlja sankcije EU-a donesene 20. listopada 2022.

Sigurnost opskrbe hranom

15. Služeći se hranom kao oružjem u ratu protiv Ukrajine Rusija je jedina odgovorna za globalnu krizu povezanu sa sigurnošću opskrbe hranom koju je izazvala. Agresivni rat Rusije doveo je do poremećaja u poljoprivrednoj proizvodnji, lancima opskrbe i trgovini zbog kojih su svjetske cijene hrane i gnojiva dosegnule dosad nezabilježene razine. Zahvaljujući koridorima solidarnosti između EU-a i Ukrajine moguće je izvoziti znatne količine ukrajinskih usjeva, poljoprivrednih proizvoda i gnojiva u zemlje kojima je pomoć najpotrebnija. Europska unija nastavit će poboljšavati učinkovitost svih koridora solidarnosti. Europsko vijeće podupire poziv glavnog tajnika Ujedinjenih naroda da se UN-ova crnomorska inicijativa za žitarice produlji u odnosu na njezino trenutačno razdoblje koje završava u studenome. Sankcijama EU-a protiv Rusije ne zabranjuje se izvoz poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda između trećih zemalja i Rusije.

II. KRITIČNA INFRASTRUKTURA

16. Europsko vijeće snažno osuđuje činove sabotaze usmjerene na kritičnu infrastrukturu, poput onih kojima su pogođeni plinovodi Sjeverni tok. Europska unija ujedinjeno će i odlučno odgovoriti na svako namjerno narušavanje kritične infrastrukture ili druga hibridna djelovanja. Europsko vijeće poziva države članice da poduzmu hitne i djelotvorne mjere te da surađuju međusobno, s Komisijom i drugim relevantnim akterima u cilju jačanja otpornosti kritične infrastrukture. Trebalo bi brzo nastaviti s radom na prijedlogu preporuke Vijeća o koordiniranom pristupu Unije za jačanje otpornosti kritične infrastrukture, što uključuje ranu provedbu revidirane Direktive o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava (Direktiva NIS 2) i Direktive o otpornosti kritičnih subjekata.

III. ENERGETIKA I GOSPODARSTVO

17. S obzirom na to da se Rusija služi energijom kao oružjem, Europska unija i dalje će biti ujedinjena kako bi zaštitila svoje građane i poduzeća te će hitno poduzeti potrebne mjere.
18. Imajući u vidu aktualnu krizu, Europsko vijeće složilo se s time da je potrebno ubrzati i pojačati napore za smanjenje potražnje, jamčenje sigurnosti opskrbe, izbjegavanje racioniranja i smanjenje cijena energije za kućanstva i poduzeća diljem Unije te da se mora očuvati integritet jedinstvenog tržišta.

Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da hitno podnesu konkretne odluke u vezi sa sljedećim dodatnim mjerama, kao i u vezi s prijedlozima Komisije, nakon što su procijenili njihov učinak posebice na postojeće ugovore, uključujući neutjecanje dugoročnih ugovora, i uzimajući u obzir različite kombinacije izvora energije i nacionalne okolnosti:

- a) dobrovoljnom zajedničkom kupnjom plina, osim za obvezujuće okrupnjavanje potražnje za obujam koji je ekvivalentan 15 % potreba za punjenjem skladišta, u skladu s nacionalnim potrebama, i ubrzanjem pregovora s pouzdanim partnerima kako bi se potražila uzajamno korisna partnerstva, a da se pritom iskorištava zajednička tržišna snaga Unije i u potpunosti upotrebljava platforma EU-a za energiju, koja je otvorena i za zapadni Balkan i tri pridružena istočna partnera;
- b) novom dopunskom referentnom vrijednosti do početka 2023., koja će točnije odražavati uvjete na tržištu plina;

- c) privremenim dinamičnim cjenovnim rasponom za transakcije prirodnog plina kako bi se odmah ograničili slučajevi prekomjernih cijena plina, uzimajući u obzir zaštitne mjere iz članka 23. stavka 2. Nacrta uredbe Vijeća predloženog 18. listopada 2022.;
- d) privremenim okvirom EU-a za ograničavanje cijene plina u proizvodnji električne energije, što uključuje analizu troškova i koristi, a da se pritom ne mijenja redosljed vrijednosti, uz istodobno sprečavanje povećanja potrošnje plina te uzimanje u obzir financijskih i distribucijskih učinaka i njegova učinka na tokove izvan granica EU-a;
- e) poboljšanjima funkcioniranja energetske tržišta kako bi se povećala transparentnost tržišta, ublažio likvidnosni stres i uklonili čimbenici kojima se povećava volatilnost cijena plina, uz istodobno osiguravanje toga da se očuva financijska stabilnost;
- f) ubrzanjem pojednostavnjenja postupaka izdavanja dozvola kako bi se ubrzalo uvođenje obnovljivih izvora energije i mreža, među ostalim kriznim mjerama na temelju članka 122. UFEU-a;
- g) mjerama za energetske solidarnost u slučaju poremećaja u opskrbi plinom na nacionalnoj ili regionalnoj razini ili razini Unije, ako ne postoje bilateralni sporazumi o solidarnosti;
- h) povećanim naporima za uštedu energije;

- i) mobilizacijom relevantnih alata na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Istodobno je neposredni prioritet zaštititi kućanstva i poduzeća, a posebice najranjivije skupine u našim društvima. Ključno je i očuvanje globalne konkurentnosti Unije. Trebalo bi mobilizirati sve relevantne alate na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se povećala otpornost naših gospodarstava, uz istodobno očuvanje globalne konkurentnosti Europe i održavanje jednakih uvjeta i integriteta jedinstvenog tržišta. Europsko vijeće predano je bliskoj koordinaciji odgovorâ politike. Naglašava važnost bliske koordinacije i zajedničkih rješenja na europskoj razini, ako je to primjereno, i predano je postizanju naših ciljeva politike na ujedinjen način. Vijeće će nastaviti pomno pratiti gospodarska kretanja i predano je daljnjem jačanju naše koordinacije kako bi se dao odlučan i agiln odgovor politike.
19. Europsko vijeće ponavlja da je potrebno povećati ulaganja u energetska učinkovitost, energetska infrastruktura prilagođenu budućim potrebama, što uključuje i međupovezanosti, skladištenje i inovativne tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora.
20. Europsko vijeće poziva Komisiju da ubrza rad na strukturnoj reformi tržišta električne energije, uključujući procjenu učinka, te poziva na daljnji napredak prema ostvarenju potpune energetske unije koja će služiti dvostrukom cilju europske energetske suverenosti i klimatske neutralnosti.
21. Europsko vijeće nastavlja razmatrati to pitanje.

IV. VANJSKI ODNOSI

22. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima Europske unije s Kinom.
23. Raspravljalo je i o pripremama za predstojeći prigodni sastanak na vrhu EU-a i ASEAN-a 14. prosinca 2022. Taj će sastanak na vrhu biti prilika za daljnje produbljivanje strateškog partnerstva Europske unije i ASEAN-a te za isticanje naše zajedničke predanosti međunarodnom pravu i međunarodno dogovorenim normama i standardima, kao i za naglašavanje važnosti zajedničkih interesa koji povezuju naše dvije regije u okviru dugoročnog partnerstva.
24. Europsko vijeće razmotrilo je pripreme za Konferenciju Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama 2022. u Sharm el-Sheikhu (COP27) i za 15. konferenciju stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (drugi dio) u Montrealu. Naglasilo je da iznimno hitno treba ojačati svjetski odgovor na klimatsku krizu i krizu bioraznolikosti s obzirom na sve intenzivnije i učestalije ekstremne vremenske uvjete, uključujući toplinske valove, šumske požare i poplave, te na dosad nezabilježen gubitak bioraznolikosti diljem svijeta. Kako bi cilj od 1,5 °C i dalje bio ostvariv, Europsko vijeće poziva sve stranke, a posebice velika gospodarstva, da pravodobno prije konferencije COP27 preispitaju i povećaju svoje nacionalno utvrđene doprinose. Europsko vijeće poziva i na donošenje ambicioznog, sveobuhvatnog i transformativnog globalnog okvira za bioraznolikost nakon 2020. kako bi se zaustavio i preokrenuo gubitak bioraznolikosti.
25. Europsko vijeće osuđuje neopravdanu i neprihvatljivu upotrebu sile iranskih vlasti protiv mirnih prosvjednika, posebno protiv žena, te pozdravlja mjere ograničavanja EU-a protiv počinitelja tih teških kršenja ljudskih prava donesene 17. listopada 2022. Poziva Iran da odmah prestane s nasilnom represijom nad mirnim prosvjednicima i pusti na slobodu pritvorene osobe, uz potpuno poštovanje njihovih građanskih i političkih prava.

Sastanak na vrhu EU-a i zapadnog Balkana

Izjava iz Tirane, 6. prosinca 2022.

Mi, čelnici Europske unije (EU) i njezinih država članica, uz savjetovanje s čelnicima zapadnog Balkana i u prisutnosti regionalnih i međunarodnih dionika, danas smo ovaj sastanak na vrhu prvi put održali u regiji zapadnog Balkana i zaključili sljedeće:

1. **Eskalacija agresivnog rata Rusije na Ukrajinu** ugrožava europski i globalni mir i sigurnost te ukazuje na važnost strateškog partnerstva između EU-a i regije zapadnog Balkana.
2. EU ponovno potvrđuje svoju potpunu i nedvosmislenu predanost **perspektivi članstva zapadnog Balkana u Europskoj uniji i poziva na ubrzanje pristupnog procesa** na temelju vjerodostojnih reformi partnera, pravedne i stroge uvjetovanosti i načela vlastitih zasluga, što je u našem zajedničkom interesu. Pozdravlja napredak koji su partneri sa zapadnog Balkana od sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana u Brdu u listopadu 2021. postigli na svojim putovima prema EU-u. EU posebno pozdravlja održavanje prvih međuvladinih konferencija s Albanijom i Sjevernom Makedonijom.

3. EU pozdravlja **odlučnost** partnera sa zapadnog Balkana **da podrže temeljne europske vrijednosti i načela** u skladu s **međunarodnim pravom**. EU pozdravlja i ponovno iskazanu predanost partnera sa zapadnog Balkana prvenstvu demokracije, temeljnim pravima i vrijednostima te vladavini prava, među ostalim diobi vlasti. Naglašava potrebu za kontinuiranim naporima u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala te za pojačanom potporom dobrom upravljanju, ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti i pravima pripadnika manjina. Vjerodostojnost te predanosti ovisi o smislenoj provedbi potrebnih reformi i postizanju dobrih rezultata, što počiva na jasnoj i dosljednoj komunikaciji s javnošću u interesu njihovih građana. Osnaženo civilno društvo te neovisni i pluralistički mediji, uz potpuno poštovanje slobode izražavanja, ključne su sastavnice svakog demokratskog sustava te mi pozdravljamo i podupiremo njihovu ulogu na zapadnom Balkanu.
4. Zajedništvo s EU-om jasan je znak strateške orijentacije partnera, pogotovo sada, u trenutku eskalacije agresivnog rata Rusije na Ukrajinu. Zajednička vizija budućnosti uključuje obostrane odgovornosti i zajedničke vrijednosti. Pri produbljivanju suradnje s partnerima odlučno ih pozivamo da ostvare brz i trajan napredak na putu prema potpunom usklađivanju sa **zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom (ZVSP) EU-a i da djeluju u skladu s njom, među ostalim u pogledu mjera ograničavanja EU-a**. Odajemo priznanje onim partnerima sa zapadnog Balkana koji s tim u vezi već iskazuju svoju stratešku predanost **potpunim usklađivanjem** sa ZVSP-om EU-a i potičemo one koji to nisu učinili da slijede njihov primjer.
5. EU je i dalje **najbliži partner, glavni ulagač i trgovinski partner te glavni donator** za regiju. Kako bi građani cijenili konkretne koristi partnerstva s EU-om, partneri bi proaktivno u svojim **javnim raspravama i komunikaciji** trebali što više isticati i prikazivati izniman razmjer i raspon te potpore.

6. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju, Visokog predstavnika i Vijeće da na temelju revidirane metodologiju već tijekom samog procesa proširenja dodatno unapređuju **postupnu integraciju** regije, i to na reverzibilan način koji se temelji na zaslugama.
7. EU podsjeća na **važnost nastavka reformi**, koje su u korist građana i koje služe kao temelj za kontinuiranu potporu EU-a, ponajprije u području **vladavine prava**, a posebno onih reformi povezanih s neovisnošću i funkcioniranjem pravosuđa te borbom protiv korupcije i organiziranog kriminala.
8. EU nastavlja u potpunosti podupirati predanost partnera sa zapadnog Balkana uključivoj **regionalnoj suradnji i jačanju dobrosusjedskih odnosa**, među ostalim s državama članicama EU-a. Pritom je i dalje važno da se bilateralni sporazumi, uključujući Prespanski sporazum s Grčkom i Ugovor o dobrosusjedskim odnosima s Bugarskom, provode u dobroj vjeri i s konkretnim rezultatima. I dalje su potrebni dodatni odlučni naponi kako bi se u skladu s međunarodnim pravom i utvrđenim načelima, među ostalim s Ugovorom o pitanjima sukcesije, poticali **pomirenje** i regionalna stabilnost te iznašla i provela konačna, uključiva i obvezujuća rješenja za regionalne i **bilateralne sporove** i **pitanja** partnera koji su ukorijenjeni u nasljeđu prošlosti, kao i za preostale slučajeve nestalih osoba i pitanja povezana s ratnim zločinima. EU ujedno poziva partnere da zajamče prava pripadnika manjina i jednako postupanje prema njima.

9. I dalje u potpunosti podupiremo napore **Visokog predstavnika EU-a i Posebnog predstavnika EU-a za dijalog Beograda i Prištine** te druga regionalna pitanja zapadnog Balkana i očekujemo da obje strane ostvare konkretan napredak u pogledu sveobuhvatnog pravno obvezujućeg sporazuma o normalizaciji odnosa među njima. To je ključno za stabilnost i razvoj cijele regije, kao i za osiguravanje toga da strane mogu nastaviti svoj europski put. Ponovno ističemo da svakako očekujemo da će se svi prethodni sporazumi u potpunosti poštovati i bez odgode provesti. Pozivamo obje strane da se konstruktivno uključe u rješavanje svih bilateralnih sporova i da se suzdrže od jednostranog i/ili provokativnog djelovanja koje bi moglo dovesti do napetosti i nasilja te od retorike koja ne pogoduje dijalogu. Podsjećamo obje strane na njihovu zajedničku odgovornost prema osiguravanju mira i stabilnosti.
10. Pozdravljamo uspješan prvi sastanak **europske političke zajednice**, održan 6. listopada 2022. u Pragu. Sastanak je poslužio kao platforma za političku koordinaciju i pružio je priliku za temeljite razmjene mišljenja o gorućim pitanjima koja se tiču cijelog kontinenta. Sa zadovoljstvom očekujemo sljedeći sastanak koji se treba održati u Republici Moldovi u prvoj polovici 2023.

Zajednička borba protiv negativnog učinka agresivnog rata Rusije na Ukrajinu i izgradnja čvrstih gospodarskih temelja za budućnost

11. **Rusija snosi isključivu odgovornost za aktualnu energetska i gospodarska krizu.** EU će nastaviti podupirati partnere sa zapadnog Balkana u borbi protiv negativnih učinaka na njihova gospodarstva i društva.
12. EU-ov novi **paket energetske potpore, vrijedan 1 milijardu EUR u bespovratnim sredstvima, čime se može ostvariti 2,5 milijardi EUR ulaganja, pomoći će zapadnom Balkanu** da ublaži posljedice energetske krize i ubrza energetska tranziciju u regiji. Paket se financira putem Instrumenta prepristupne pomoći (IPA III) i uključuje neposredne, kratkoročne i srednjoročne mjere za pružanje pomoći građanima i poduzećima na zapadnom Balkanu. Za neposrednu potporu ranjivim obiteljima i MSP-ovima bit će izdvojeno 500 milijuna EUR u bespovratnim sredstvima. Dodatnih 500 milijuna EUR u bespovratnim sredstvima namijenit će se ulaganjima kojima se podupiru energetska tranzicija i energetska neovisnost s ciljem financiranja poboljšanja infrastrukture za plin i električnu energiju te spojnih svodova, uključujući UPP, kao i novih projekata u području energije iz obnovljivih izvora, mjera energetske učinkovitosti, nadogradnji sustava za prijenos energije, centraliziranog grijanja i programâ za poboljšanje energetske učinkovitosti starih stambenih zgrada.
13. Podsjećamo na našu odluku o pokretanju **zajedničke kupnje plina, UPP-a i vodika** za zapadni Balkan, pozivamo na brzu operacionalizaciju te platforme i potičemo partnere da iskoriste tu priliku. **Plan REPowerEU** pomoći će u smanjenju ovisnosti EU-a i zapadnog Balkana o ruskom plinu. Podložno o regulatornim reformama EU s pomoću Energetske zajednice zapadnom Balkanu **otvara svoje tržište električne energije**, među ostalim tržište energije iz obnovljivih izvora.

14. Kontinuirana provedba **Gospodarskog i investicijskog plana (EIP) te zelenog i digitalnog programa za zapadni Balkan** doprinijet će jačanju gospodarstva i otpornosti regije, među ostalim daljnjom potporom povezivosti, energetske tranzicije i diversifikaciji opskrbe energijom. U okviru EIP-a utvrđuje se ambiciozan paket ulaganja, kojim se, zahvaljujući financijskoj poluzi novog jamstva za zapadni Balkan, za regiju mobilizira gotovo 30 milijardi EUR, a sastoji se od 9 milijardi EUR u bespovratnim sredstvima iz instrumenta IPA III i do 20 milijardi EUR ulaganja. Na temelju tog plana, u sklopu Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu (WBIF) u prvoj polovini 2022. odobreno je donošenje ukupnog iznosa od 1,4 milijarde EUR u bespovratnim sredstvima za ulaganja, usmjerenih na financiranje 28 vodećih projekata ulaganja ukupne vrijednosti 4,5 milijarde EUR. Upravo je odobren novi paket bespovratnih sredstava EU-a u iznosu od 400 milijuna EUR, s ulagačkom vrijednošću od 1,2 milijardi EUR, za financiranje 12 projekata ulaganja, a doneseni projekti ulaze u fazu provedbe. Protekle godine nastavljen je rad na svim projektima ulaganja u povezivost donesenima u okviru Plana povezivanja i pritom je dovršeno nekoliko projekata, prije svega željeznički koridor istok-istočno Sredozemlje, cestovni koridor V/c i dva prekogranična mosta, Svilaj i Gradiška. U tom bi kontekstu partneri sa zapadnog Balkana trebali ujedno ojačati **vladavinu prava** te odlučno provesti **gospodarske i socijalne reforme**, uključujući one sadržane u njihovim programima gospodarskih reformi i u zajedničkim zaključcima gospodarskog i financijskog dijaloga.
15. Nadalje, EU je spreman poduprijeti čelnike zapadnog Balkana u ispunjavanju njihove obveze da u **potpunosti provedu zeleni program** za regiju, uključujući klimatske obveze iz Pariškog sporazuma, kao ključni pokretač prijelaza na moderna, klimatski neutralna i resursno učinkovita gospodarstva otporna na klimatske promjene, čiji je cilj oslobađanje potencijala kružnog gospodarstva, borba protiv onečišćenja, poboljšanje upravljanja otpadom i ubrzanje zelene energetske tranzicije u regiji. EU će ujedno nastaviti podupirati regiju u razvoju politike određivanja cijena ugljika u kontekstu mehanizma EU-a za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM), među ostalim putem tehničke i financijske pomoći. Zeleni projekt EU 4 važan je alat za pomoć partnerima u njihovim provedbenim naporima.

16. Partneri sa zapadnog Balkana od početka su uključeni i u **Europski mehanizam za pripravnost i odgovor na krize u području sigurnosti opskrbe hranom kako bi se poboljšala sigurnost opskrbe hranom**. EU će nastaviti **pružati potporu poljoprivrednom sektoru** u okviru instrumenta IPA III odnosno Instrumenta pretprijetne pomoći za ruralni razvoj (IPARD III). Za potonji instrument doprinos EU-a u iznosu od 560 milijuna EUR za naredno sedmogodišnje razdoblje donesen je ranije ove godine.

Jačanje političkog angažmana i angažmana u pogledu politika

17. EU i zapadni Balkan odlučni su **ubrzati i produbiti naš politički angažman i angažman u području politika**, među ostalim održavanjem redovitih sastanaka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana te sudjelovanjem partnera sa zapadnog Balkana u događanjima EU-a na visokoj razini i redovitim dijalozima o ZVSP-u. Partneri sa zapadnog Balkana već su pozvani da daju svoj doprinos za sastanke Vijeća za vanjske poslove, a nakon njih oni primaju izvješća Europske službe za vanjsko djelovanje. Taj pojačani angažman odražava predanost EU-a regiji.
18. EU će dodatno će **produbiti svoju sektorsku suradnju** sa zapadnim Balkanom u područjima od zajedničkog interesa, kao što su pravosuđe i unutarnji poslovi, gospodarstvo i unutarnje tržište EU-a, energetska, prometna i digitalna politika, civilna zaštita, zdravstvo, socijalna politika, obrazovanje te istraživanja i inovacije, kao i vanjski poslovi, sigurnost i obrana, uključujući suzbijanje kibernetičkog terorizma i drugih hibridnih prijetnji i borbu protiv terorizma.

19. EU podsjeća na zajedničku obvezu da se pojačaju naponi radi unapređivanja **integracije zapadnog Balkana i unutarnjeg tržišta EU-a**. Zajedničko regionalno tržište zapadnog Balkana (CRM) trebalo bi poslužiti kao polazište za tu integraciju. EU pohvaljuje nedavne sporazume partnera o **slobodnom kretanju i priznavanju osobnih iskaznica** za sve građane regije, kao i o **uzajamnom priznavanju sveučilišnih diploma i stručnih kvalifikacija** unutar regije. Ti sporazumi predstavljaju ključne etape u ispunjavanju obveze partnera da uspostave zajedničko regionalno tržište. EU potiče partnere sa zapadnog Balkana da brzo ratificiraju te sporazume kako bi građani čim prije mogli od njih imati koristi. Potrebni su dodatni odlučni naponi svih čelnika zapadnog Balkana kako bi tržište zapadnog Balkana postalo stvarnost, posebno u pogledu donošenja nekoliko odluka o inicijativama povezanim s trgovinom koje su već dogovorene na tehničkoj razini u kontekstu Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA). Takvom uključivom regionalnom suradnjom utemeljenom na pravilima i standardima EU-a ujedno bi se potaknula unutarregijska trgovina i privukla ulaganja.
20. EU pozdravlja rad svih gospodarstava zapadnog Balkana na **modernizaciji njihovih platnih sustava** kako bi ih se približilo standardima EU-a te ispunjenju svih uvjeta za integraciju u jedinstveno područje plaćanja u eurima.
21. EU također pozdravlja predanost partnera usmjerenu na nastavak rada na provedbi programa za zapadni Balkan za inovacije, istraživanja, obrazovanje, kulturu, mlade i sport te već postupno uključuje partnere u programe EU-a kao što su **Erasmus+**, **Europske snage solidarnosti** i **inicijativa Europska sveučilišta**, u cilju stvaranja dodatnih mogućnosti za **mlade**. Inicijativa Europska sveučilišta daje visokim učilištima na zapadnom Balkanu mogućnost da sudjeluju u ambicioznim transnacionalnim savezima i razviju dugoročnu strukturnu i stratešku suradnju. **Garancija za mlade** koja je aktivirana na zapadnom Balkanu pomoći će smanjenju problema odljeva mozgova s kojim se regija suočava.

22. U **digitalnom području**, nadovezujući se na uspješnu provedbu sporazuma o regionalnom planu „u roamingu kao kod kuće”, počevši od srpnja 2021., kojim se ukidaju troškovi roaminga u regiji, pozdravljamo današnju zajedničku izjavu EU-a i telekomunikacijskih operatera zapadnog Balkana kojom će se **u 2023.** omogućiti prvo **smanjenje troškova roaminga između EU-a i zapadnog Balkana, s ciljem naknadnog potpunog ukidanja troškova.** Također je pohvalno da su se partneri pridružili Deklaraciji o budućnosti interneta i da su u potpunosti povezani s radom Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije.
23. Pozdravljamo i napredak ostvaren u provedbi **zelenih traka EU-a i zapadnog Balkana** te pozivamo na njihovu primjenu na svim relevantnim granicama, uz potpuno poštovanje pravne stečevine i postupaka EU-a. Nadalje, pozdravljamo uspostavu inicijative za plave trake kojom će se poboljšati trgovinske veze među jadranskim lukama. Tim se inicijativama doprinosi boljem upravljanju granicama i kraćem vremenu čekanja za putnike i teret te se stoga podupire gospodarska aktivnost. One su dobar javni dokaz onoga što suradnja između zapadnog Balkana i EU-a i njezinih država članica može donijeti.

Jačanje sigurnosti i izgradnja otpornosti na inozemno upletanje

24. EU i zapadni Balkan dijele **niz sigurnosnih izazova** koji iziskuju koordinirano djelovanje, što je u kontekstu agresivnog rata Rusije na Ukrajinu postalo još važnije. EU i zapadni Balkan odlučni su **daljnje jačati suradnju u pogledu temeljnih sigurnosnih i obrambenih pitanja, među ostalim na operativnoj razini.** U tom pogledu pozdravljamo činjenicu da su partneri svojim doprinosom misijama i operacijama EU-a za upravljanje krizama partneri dokazali svoju predanost **zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP).** EU će nastaviti surađivati s regijom na daljnjem razvoju njezinih obrambenih sposobnosti i kapaciteta, među ostalim u okviru **Europskog instrumenta mirovne pomoći.** EU pozdravlja trajnu predanost partnera usmjerenu na razvoj učinkovitih instrumenata za **suradnju unutar zapadnog Balkana u području sigurnosti i obrane.** EU će i dodatno pojačati svoj angažman u regiji u područjima kao što su **svemir i vojna mobilnost.**

25. EU i zapadni Balkan predani su suzbijanju **inozemne manipulacije informacijama i uplitanja**, uključujući dezinformacije i druge hibridne prijetnje koje su prisutne u društvima zapadnog Balkana i kojima se pokušavaju ugroziti stabilnost, demokratski procesi i perspektiva te regije u EU-u. U tom ćemo smislu dodatno ojačati našu suradnju **kako bismo izgradili otpornost**, među ostalim poticanjem medijske profesionalnosti i medijske pismenosti i povećanjem učinka naše **strateške komunikacije** o odnosima EU-a i zapadnog Balkana, a posebno o procesu proširenja.
26. Budući da kiberprijetnje ne poznaju granice, **suradivat ćemo na unapređivanju naše zajedničke kibersigurnosti**. Nedavni kibernapadi velikih razmjera ukazuju na potrebu za pojačanim angažmanom, nadovezujući se na postojeće programe i suradnju s Agencijom EU-a za kibersigurnost (ENISA) i Europskim stručnim centrom u području kibersigurnosti, u kombinaciji s bilateralnim inicijativama država članica EU-a i drugih partnera. U okviru projekta brzog odgovora u području kibersigurnosti djelovanje EU-a usmjereno je na povećanje kiberotpornosti i pripravnosti na kiberincidente partnera pogođenih nedavnim napadima, pri čemu pružanje dugoročnije kiberpotpore EU-a za cijelu regiju započinje u 2023. EU je odlučan u tome da ojača svoju potporu otpornosti na kibernapade na zapadnom Balkanu te osnaži regionalnu suradnju i suradnju s međunarodnim partnerima.

Nezakonite migracije, borba protiv terorizma i organiziranog kriminala

27. Od početka 2022. kretanja na zapadnobalkanskoj migracijskoj ruti u znatnom su porastu. **Upravljanje migracijama ostaje zajednički izazov** s kojim se EU i zapadni Balkan moraju zajedno suočiti, u bliskom partnerstvu. U tom je cilju EU znatno povećao svoju financijsku potporu regiji s više od 170 milijuna EUR bilateralne i regionalne pomoći koja je već pružena u okviru instrumenta IPA III.

28. Uz pohvale našim partnerima zbog njihovih dosadašnjih napora i konstruktivne **suradnje**, ipak su potrebni trajni i prošireni naponi za rješavanje problema nezakonitih migracija na zapadnobalkanskoj ruti, među ostalim radi suzbijanja krijumčarenja migranata i trgovanja ljudima. EU je i dalje predan pružanju političke i financijske potpore regiji. U tom pogledu u narednim godinama namjerava znatno povećati financijska sredstva za zapadni Balkan u okviru instrumenta IPA III. S obzirom na povećani migracijski pritisak u regiji, snažna financijska potpora EU-a putem namjenskih programa omogućit će partnerima da unaprijede sustave azila i prihvata, ojačaju zaštitu granica, bore se protiv krijumčarskih mreža i skupina organiziranog kriminala te unaprijede vraćanja sa zapadnog Balkana u zemlje podrijetla. U tu je svrhu EU donio novi program za jačanje upravljanja granicama u vrijednosti od 40 milijuna EUR te priprema drugi program, u vrijednosti od 30 milijuna EUR, za povećanje kapaciteta za borbu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima, s naglaskom na istragama i kaznenom progonu.
29. Brzo usklađivanje partnera s **viznom politikom EU-a** hitno je i ključno za upravljanje migracijama kao i za općenito dobro funkcioniranje i održivost režima putovanja bez viza između zapadnog Balkana i EU-a. Partneri moraju nastaviti poboljšavati svoje sustave vraćanja, među ostalim sklapanjem sporazuma o ponovnom prijehu s ključnim zemljama podrijetla, te jačati suradnju s relevantnim zračnim prijevoznicima. Produbit će se uzajamna suradnja u području vraćanja te će se tako u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti postojeći okviri i dostupni kanali. U tom je pogledu EU spreman poduprijeti zapadni Balkan kako bi se povećala dobrovoljna i nedobrovoljna vraćanja, među ostalim i izravno iz regije u zemlje podrijetla. Trebalo bi pojačati i suradnju s Frontexom, među ostalim brzim sklapanjem i provedbom ažuriranih sporazuma o statusu, kao i s Agencijom Europske unije za azil i Europolom.

30. Pozivamo na **daljnje jačanje suradnje u području borbe protiv terorizma i suzbijanja nasilnog ekstremizma**, uključujući sprečavanje radikalizacije i financiranja terorizma, u skladu sa Zajedničkim akcijskim planom za zapadni Balkan za borbu protiv terorizma. Ponovno ističemo važnost poduzimanja odlučnih mjera za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala, posebno **pranja novca, korupcije na visokoj razini, uzgoja droge i trgovine drogom**.
31. EU je u potpunosti predan nastavku rada na **sprečavanju nezakonite trgovine i trgovanja malim i lakim oružjem** i pripadajućim streljivom, izražava zadovoljstvo namjenskim planom zapadnog Balkana s tim u vezi te će nastaviti podupirati zapadni Balkan u tom području. Taj je plan međunarodno priznat primjer dobre prakse regionalne suradnje za jačanje kontrole malog oružja.
32. EU potiče partnere sa zapadnog Balkana da uspostave i održavaju suradničke odnose s **Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO)** u području uzajamne pravne pomoći u kaznenim stvarima. Pozdravljamo radne dogovore koji su već uspostavljeni između EPPO-a i nekih partnera sa zapadnog Balkana te potičemo druge partnere da što prije uspostave sličnu suradnju.
- ***
33. Izražavamo zadovoljstvo zbog usuglašavanja naših partnera sa zapadnog Balkana s navedenim točkama.
-

Council of the
European Union

**Brussels, 14 December 2022
(OR. en)**

16014/22

**COASI 244
ASIE 109**

NOTE

From: General Secretariat of the Council
To: Delegations

Subject: EU-ASEAN Commemorative Summit (Brussels, 14 December 2022)
- Joint Leaders' Statement

EU-ASEAN Commemorative Summit 2022

Joint Leaders' Statement

PP 1 - WE, the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the European Union (EU), gathered on 14 December 2022 in Brussels, Belgium, on the occasion of the 45th anniversary of EU-ASEAN Dialogue Relations at the EU-ASEAN Commemorative Summit;

PP 2 - NOTING the decision of the 23rd EU-ASEAN Ministerial Meeting in 2020 to elevate the EU-ASEAN Dialogue Relations to a Strategic Partnership;

PP 3 - WELCOMING the adoption of the Plan of Action to Implement the EU-ASEAN Strategic Partnership (2023-2027) at the ASEAN Post-Ministerial Conference (PMC) +1 with the EU held on 4 August 2022 in Phnom Penh, Cambodia;

PP 4 - REAFFIRMING that ASEAN and the EU are strategic partners with a shared interest in a peaceful, stable and prosperous region, where international law and the rules-based international order are respected and upheld, and where peace, security and stability are maintained, including through, among others, the promotion and protection of human rights such as gender equality and fundamental freedoms;

PP 5 - FURTHER REAFFIRMING our mutual respect for the principles of sovereignty, territorial integrity, equality, non-interference and political independence of all nations, as espoused in the Charter of the United Nations, the Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations, the ASEAN Charter, the Treaty on European Union, the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia (TAC), the 1982 United Nations Convention on the Law of Sea (UNCLOS), the ASEAN Outlook on the Indo-Pacific (AOIP) and the EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific;

PP 6 - SHARING a fundamental commitment to the rules-based international order. Respect for and promotion of international law, including the UN Charter, is crucial for maintaining peace, promoting and protecting human rights and fundamental freedoms, and advancing sustainable development. ASEAN and the EU both believe in the importance of strengthening the rules-based multilateral system, including through the promotion of effective multilateralism. We have a shared interest in promoting international law and international norms and standards, thereby contributing to a peaceful, fair and prosperous world. We reaffirm our commitment to regionalism and multilateralism, which are mutually reinforcing and which contribute to regional and global peace, security, stability and prosperity;

PP 7 - ACKNOWLEDGING that the Indo-Pacific represents a dynamic area with numerous growth opportunities which can only be fully unlocked by respecting international law;

PP 8 - NOTING that both the AOIP and the EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific share relevant fundamental principles in promoting an open, inclusive, transparent and rules-based regional architecture in the Indo-Pacific region, in which ASEAN is central;

PP 9 - RECOGNISING that global challenges, such as climate change, biodiversity loss and pollution require joint efforts, taking account of ASEAN's and the EU's relevant policies and international agreements;

PP 10 - RECOGNISING the common strategic interest of holding regular leaders level engagement between ASEAN and the EU, and looking forward to a decision on regular Summits in 2023;

PP 11 - WELCOMING the signing of the EU-ASEAN Comprehensive Air Transport Agreement (AE CATA), the first-ever region-to-region aviation agreement;

PP 12 - WELCOMING the EU's commitment to supporting sustainable infrastructure, digital innovation, seamless logistics, enhanced mobility and an enabling environment in the ASEAN region;

PP 13 - NOTING, in the context of the Global Gateway, the launch of the Team Europe Initiative on Sustainable Connectivity of the EU, which aims to enhance EU-ASEAN cooperation and be complemented by concrete projects at both regional and national levels across South-East Asia, while welcoming the EU's expected contribution of around EUR 10 billion for the implementation of Global Gateway in the ASEAN region;

PP 14 - WELCOMING the EU-ASEAN Business Summit and the EU-ASEAN Youth Summit, both held in conjunction with the EU-ASEAN Commemorative Summit.

WE HEREBY DECLARE THAT:

As we commemorate the 45th anniversary of the establishment of EU-ASEAN Dialogue Relations, we commit to develop the EU-ASEAN Strategic Partnership that is based on international law, mutual interest and mutually beneficial cooperation on issues of common concern and the principle of equality.

We hold a shared view of the Indo-Pacific region as one of dynamic growth and opportunities, but also of security challenges. In this context, we are committed to strengthening our cooperation, based on the shared relevant fundamental principles of our respective Indo-Pacific approaches. We will explore potential collaboration in the four priority areas of the AOIP and the seven priority areas of the EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific, all in accordance with the principles of the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, the ASEAN Charter, and the AOIP. ASEAN noted the EU's willingness to follow-up on the Indo-Pacific Forum held in February 2022 and the opportunities of cooperation highlighted in Paris.

Peace and Security

OP 1 - We welcome the growing engagement between ASEAN and the EU on a broad range of traditional and non-traditional security and defence-related issues, such as transnational crime, maritime security, Women, Peace and Security (WPS), Youth, Peace and Security (YPS), peacekeeping operations, military medicine, cybersecurity and counter-terrorism, as well as the EU's active engagement in the ASEAN Regional Forum, including as co-chair of the thematic work stream on counterterrorism and transnational crime for the period of 2020-2022.

OP 2 - We are committed to respect the exercise of the freedoms of navigation and overflight, the rights of passage, as well as unimpeded lawful commerce in our respective regions and beyond, in accordance with international law, including the 1982 UNCLOS.

OP 3 - We will jointly address common challenges on cyber-related issues, including cyber-security and cybercrime, notably to advance responsible state behaviour in the use of ICTs, in particular through the implementation of the agreed norms of responsible state behaviour, building on the consensus reports adopted by the relevant UN Group of Governmental Experts (UNGGE) and the Open-ended Working Group on Security of and in the Use of Information and Communications Technologies (OEWG), as well as to implement practical capacity and confidence building measures, including through relevant ASEAN-led mechanisms.

OP 4 - We note the EU's commitment to support the open, transparent and inclusive ASEAN-led regional architecture. In this context, we welcome the EU's support for ASEAN-led mechanisms and note with appreciation its interest in joining the East Asia Summit (EAS), the ASEAN Defence Ministers Meeting Plus and the observership programme of the ADMM-Plus Experts' Working Groups on Peacekeeping Operations, and on Humanitarian Assistance and Disaster Relief, subject to these mechanisms' respective enlargement processes.

Economic Cooperation and Trade

OP 5 - We are resolved to continue our robust economic cooperation, with the EU as the third largest trading partner and second largest investor of ASEAN. We will promote sustainable and inclusive trade and investment. This will include important areas such as climate change, water security, marine debris, green and circular economy, renewable energy and digital transitions. We aim to promote resilient, efficient, and environmentally, economically and socially sustainable global supply chains. ASEAN also encourages the EU's cooperation in programmes aimed at developing, empowering and supporting Micro Small and Medium Enterprises which are the backbone of the ASEAN economy.

OP 6 - We affirm our support for preserving and strengthening an open, free, inclusive, non-discriminatory, transparent, rules-based multilateral trading system with the World Trade Organization (WTO) at its core, and a more level playing field in global trade and investment, including promoting added value investments. We encourage exchanges on competition issues between ASEAN and the EU, including through the ASEAN Expert Group on Competition, with a view to promote a level playing field for all.

OP 7 - We welcome trade opportunities through EU bilateral free trade agreements with ASEAN Member States. We will intensify our engagement on trade and economic issues and to explore other avenues in the short and medium terms to promote cooperation in areas of mutual interest such as digital economy, green technologies and green services and supply chain resilience, while reaffirming a future EU-ASEAN FTA as a common long-term objective.

OP 8 - We recognise the importance of key stakeholder engagement, and encourage continuing engagements and dialogue with stakeholders, including from the private sector, youth, women's organisations, civil society and the digital sector via existing mechanisms.

Connectivity, Digital Transition and Narrowing the Development Gap

OP 9 - We will continue to advance the implementation of the EU-ASEAN Joint Ministerial Statement on Connectivity adopted in 2020. We encourage the development of quality infrastructure investment and its contribution towards affordable, reliable and sustainable connectivity, with due consideration to the G20 Principles for Quality Infrastructure Investment. We look forward to reinforcing sustainable and trusted connections to tackle the most pressing global challenges, from climate change and protecting the environment, to improving health security and boosting competitiveness and global supply chains.

OP 10 - We encourage further cooperation under relevant policy frameworks, including the Master Plan on ASEAN Connectivity 2025 and the EU's Global Gateway strategy to develop quality infrastructure in line with international standards. We will also explore further possible cooperation on the European standards for the construction sector (Eurocodes) with the ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality's Building and Construction Working Group.

OP 11 - We affirm the importance of effective data protection rules as a key enabler for trust in the digital transformation and cross-border cooperation. We aim to continue working towards identifying commonalities and complementarities in our regulatory approaches, including to facilitate trustworthy data flows. In this context, we welcome the completion of part 1 of the EU-ASEAN Joint-Guide on Model Contractual Clauses for Data Transfers, as a practical tool showing the benefits of our cooperation, while noting the ongoing work on part 2 of the Guide.

OP 12 - We commend the work undertaken in existing sectoral dialogues, such as the EU-ASEAN Senior Transport Officials' Dialogue (EU-ASEAN STOD), the ASEAN Digital Senior Officials Meeting Plus EU Dialogue (ADGSOM+EU), as well as the supportive role of the Enhanced Regional EU-ASEAN Dialogue Instrument (E-READI).

OP 13 - We are committed to further developing mutually recognised standards and to supporting the development of peaceful, secure, open, interoperable, reliable, inclusive and resilient digital economies.

OP 14 - We welcome our people-to-people connectivity initiatives and we encourage stronger research and education links between ASEAN and the EU, including exchanges among researchers, students and youth. We commit to deepen our collaboration in science, technology and innovation, such as in the field of global space-based infrastructures, services, application and data, including through services provided by the EU's Galileo's satellite navigation system and the EU's Copernicus Earth observation system to help preserve a safe and secure space environment and the peaceful use of outer space on an equitable and mutually acceptable basis. We call on young people and educators to make use of available opportunities for educational exchanges and cooperation through Horizon Europe, the Erasmus+ programme, as well as national programmes in ASEAN and EU Member States. In this context, we note the contribution to intra-ASEAN mobility by the EU higher education programme EU Support to Higher Education in the ASEAN Region (SHARE).

OP 15 - We endorse efforts towards a closer dialogue between the ASEAN Committee on Science, Technology and Innovation (COSTI) and the EU.

OP 16 - We will continue to promote and strengthen people mobility between ASEAN and the EU, including student, faculty and researcher mobility through scholarships, internships and programmes, and support the development and voluntary implementation of regional and inter-regional frameworks, tools and mechanisms to strengthen capacity of ASEAN Member States.

OP 17 - We welcome the EU's contribution towards ASEAN's efforts in narrowing the development gaps among ASEAN Member States as well as between ASEAN and the rest of the world, including through the implementation of the Initiative for ASEAN Integration (IAI) Work Plan IV (2021-2025) in order to realise the ASEAN Community and regional integration, as well as taking into account existing sub-regional cooperation frameworks.

Sustainable Development, Environment, Climate Change and Energy

OP 18 - We reaffirm our shared commitment to the 2030 Agenda and its Sustainable Development Goals, the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), the Paris Agreement, the Sendai Framework on Disaster Risk Reduction, and post-2020 Global Biodiversity Framework. We pledge to advance cooperation through the EU-ASEAN Sustainable Development Dialogue and the High-Level Dialogue on Environment and Climate Change. We look forward to the convening of the first EU-ASEAN Ministerial Dialogue on Environment and Climate Change in 2023.

OP 19 - We appreciate the EU's continued strong support for the ASEAN Centre for Biodiversity, the ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management and we look forward to improved cooperation in the fields of environment, disaster management, sustainable development and climate change, including through the ASEAN Centre for Climate Change once it is established.

OP 20 - We emphasise the importance of the EU-ASEAN High-Level Dialogue on Environment and Climate Change as a platform to strengthen policy dialogue and advance EU-ASEAN cooperation on environmental, climate change, and sustainable development issues.

OP 21 - We are committed to pursuing our joint efforts for climate change and sustainable development and finding common policy and action areas based on mutual agreement between ASEAN's and the EU's relevant action plans and the ASEAN Comprehensive Recovery Framework to ensure a sustainable recovery from the COVID-19 pandemic. We further emphasise that measures taken to address climate change should be consistent with the relevant international rules and principles, including those under the WTO and the UNFCCC.

OP 22 - We will strengthen our shared endeavours regarding climate change by promoting enhanced collaboration between ASEAN and the EU for a green and inclusive transition, underpinned by cooperation in the areas of environment, climate change and green technologies.

OP 23 - We will advocate for a multilateral, rules-based approach, informed by the best available science, to addressing climate change, including by confirming the importance of swift implementation of the Glasgow Climate Pact and the Sharm el-Sheikh Implementation Plan, while committing to the global ambition and translating it into concrete policies and joint initiatives. We also agreed to work together closely towards a successful outcome of the UN Biodiversity Conference (COP15) in December, and note that the outcomes of COP27 and COP15 will allow the global community to keep global warming to 1.5 degrees and turn the tide of biodiversity loss.

OP 24 - We will implement and support our strong engagement on environment and climate change through concrete EU-ASEAN initiatives and programmes, including policy dialogue, financial support, as well as technical expertise.

OP 25 - We welcome the joint efforts to promote sustainable urbanisation, in line with relevant policy frameworks, and through the EU-funded Smart Green ASEAN Cities Projects and through the ASEAN Catalytic Green Finance Facility, which supports green infrastructure investments.

OP 26 - We look forward to the efforts to realise the energy transition towards climate neutrality, linked to ASEAN and EU goals to increase energy efficiency and the share of renewable energy, underpinned by cooperation and investment projects in renewable energy in ASEAN Member States, as well as the EU-ASEAN Energy Dialogue.

OP 27 - We look forward to regularly conducting the EU-ASEAN Dialogue on Sustainable Development as a platform to discuss and promote cooperation on sustainable development; enhancing complementarities between the ASEAN Community Vision 2025 and the UN 2030 Agenda for Sustainable Development, as well as supporting the work of the ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue (ACSDD) to promote sustainable development cooperation in ASEAN.

OP 28 - In the spirit of mutual cooperation, we welcome the convening of the 2nd Joint Working Group (JWG) on Palm Oil between relevant ASEAN Member States and the EU as per the agreed Terms of Reference and the relevant parties' continued constructive discussion pertaining to sustainable vegetable oil production in the said JWG.

OP 29 - We will encourage cooperation to spur sustainable and green investments, including via exploring cooperation on sustainable finance taxonomies.

OP 30 - We commit to work towards achieving the UN Sustainable Development Goals and to protect biodiversity, particularly on sustainable management and utilisation of water and natural resources; access to affordable, reliable, sustainable and modern energy; and sustainable and climate-smart agriculture, fisheries and forestry, as well as to continue the cooperation, including on capacity building and technical assistance, against illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing.

OP 31 - We look forward to continuing cooperation on circular economy, including by building on the recommendations from the gap analysis study on circular economy for plastics, and we welcome the establishment of the ASEAN Circular Economy Stakeholder Platform as part of a joint initiative between ASEAN and the EU.

OP 32 - We seek a closer partnership on green and sustainable development between ASEAN and the EU, building upon the Green Team Europe Initiative that was launched during the 3rd EU-ASEAN Dialogue on Sustainable Development in November 2021, where applicable, and noting the EU's EUR 30 M Green Initiative Programme to support EU-ASEAN cooperation on climate action, circular economy, environmental and biodiversity protection, clean energy transition, disaster resilience, prevention of illegal logging, wildlife trafficking and air pollution.

OP 33 - We will explore further cooperation to reduce deforestation and enhance sustainable forest and land use, including through partnerships and other cooperation to promote climate change mitigation and adaptation as well as sustainable agricultural supply chains between ASEAN and EU Member States.

OP 34 - We will explore further cooperation on the implementation of the “One health approach”, recognising the interdependence of human, animal and ecosystem health. We will also promote tighter connections between regional health capacities, including through the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases (ACPHEED).

OP 35 - We will continue supporting efforts to fight the current global food crisis and cooperate closely on this issue.

OP 36 - We will promote decent work and labour rights for every person, paying special attention to vulnerable groups and those most severely impacted by the pandemic.

COVID-19 Pandemic

OP 37 - We recognise the significant impact of the COVID-19 pandemic on our societies and economies and the need for a sustainable and inclusive recovery. We appreciate Team Europe’s package of over EUR 800 million in the ASEAN region, including the EUR 20 million financial support for health resilience of the “South East Asia Health Pandemic Response and Preparedness” support programme, and acknowledge the EU’s contributions in vaccine export and donations to Southeast Asia.

OP 38 - We support joint pandemic recovery and health security efforts, while emphasising the need for greater cooperation at the regional and global levels to achieve Universal Health Coverage (UHC) by 2030 based on strong primary health care systems, bolster health-related Sustainable Development Goals (SDGs), and enhance the capacity of ASEAN Member States to produce health technologies and innovations at the national and regional levels to effectively respond to health emergencies.

OP 39 - We reiterate our continued willingness and determination to take concrete actions towards strengthening prevention, detection, preparedness and response for future emergencies, crises or health threats at all levels, including through reinforcing primary healthcare and enhancing production capacities for healthcare products in ASEAN countries, and making full use of regional mechanisms such as the ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases (ACPHEED).

OP 40 - We envisage enhanced collaboration, coordination and sharing of information and experiences and expertise with a view to mitigating the profound and multidimensional impact of the pandemic, strengthening supply chain connectivity, supporting economic recovery and improving stability and resilience of the region, including through support in the implementation of the ASEAN Comprehensive Recovery Framework (ACRF) and its Implementation Plan.

Regional and International Issues

OP 41 - We reaffirm the importance of maintaining and promoting peace, security, stability, safety, and freedom of navigation in and overflight above the South China Sea, in accordance with international law, including UNCLOS. We reaffirm the need to enhance mutual trust and confidence, exercise self-restraint in the conduct of all activities and avoid actions that could increase tensions and the risk of accidents, misunderstandings, and miscalculation, as well as to pursue peaceful resolution of disputes in accordance with the universally recognised principles of international law, including the 1982 UNCLOS, which is commemorating its 40th anniversary this year.

OP 42 - We note the United Nations General Assembly Resolution A/RES/76/72 emphasising in the Preamble, the universal and unified character of the 1982 UNCLOS, and reaffirming that the Convention sets out the legal framework within which all activities in the oceans and seas must be carried out and is of strategic importance as the basis for national, regional and global action and cooperation in the marine sector, and that its integrity needs to be maintained.

OP 43 - We recognised the benefits of having the South China Sea as a sea of peace, stability, and prosperity. We underscored the importance of the full and effective implementation of the 2002 Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea (DOC) in its entirety. We encourage all countries to avoid any unilateral actions that endanger peace, security and stability in the region. We emphasise the need to maintain and promote an environment conducive to the Code of Conduct in the South China Sea (COC) negotiations. We welcome further progress towards the early conclusion of an effective and substantive COC consistent with international law, including the 1982 UNCLOS.

OP 44 - We remain deeply concerned over the crisis situation in Myanmar. We recall Myanmar's commitment to the ASEAN Five-Point Consensus during the ASEAN Leaders' Meeting on 24 April 2021 and urge the timely and complete implementation of the Five-Point Consensus, including the *ASEAN Leaders' Review and Decision on the Implementation of the Five-Point Consensus* adopted at the 40th and 41st ASEAN Summits on 11 November 2022. The EU will continue to support ASEAN's efforts to facilitate a peaceful solution in the interest of the people of Myanmar, including through the work of the Special Envoy of the ASEAN Chair on Myanmar, in building confidence and trust with full access to all parties concerned, and effective delivery of humanitarian assistance to the people of Myanmar, including those who are the most in need, without discrimination. We reiterate our commitment to peace and stability in the region and continue to call for the immediate cessation of violence in Myanmar and for the release of all political detainees, including foreigners. We denounce the executions of four opposition activists in July. We will redouble our collective efforts towards a peaceful solution in Myanmar that also reflects a continued commitment to human rights and fundamental freedoms, as outlined in the ASEAN Charter. We welcome close coordination between the Special Envoy of the ASEAN Chair on Myanmar and the Special Envoy of the UN Secretary-General on Myanmar to ensure synergy in this important endeavour. ASEAN welcomes and looks forward to the continued support from its external partners, such as the EU, for ASEAN's efforts to implement the Five-Point Consensus.

OP 45 - We stressed the importance of, and reiterated our continued support for, Myanmar's commitment to ensure safety and security for all communities in Rakhine State as effectively as possible and facilitate the voluntary return of displaced persons in a safe, secure, and dignified manner in accordance with the bilateral agreement between Myanmar and Bangladesh.

OP 46 - This year, we have also witnessed the war in Ukraine further adversely impact the global economy. There was a discussion on the issue. We reiterated our positions as expressed in other fora, including the UN Security Council and the UN General Assembly, which, in Resolution No. ES-11/1 dated 2 March 2022, as adopted by majority vote (141 votes for, 5 against, 35 abstentions, 12 absent) deplores in the strongest terms the aggression by the Russian Federation against Ukraine and demands its complete and unconditional withdrawal from the territory of Ukraine. Most members strongly condemned the war in Ukraine and stressed it is causing immense human suffering and exacerbating existing fragilities in the global economy – constraining growth, increasing inflation, disrupting supply chains, heightening energy and food insecurity, and elevating financial stability risks. There were other views and different assessments of the situation and sanctions. We continue to reaffirm, as for all nations, the need to respect the sovereignty, political independence, and territorial integrity of Ukraine.

OP 47 - In this context, the use or threat of use of nuclear weapons is inadmissible and we reaffirm our commitment to the objectives of the Nuclear-Weapon-Free Zones, including the Southeast Asia Nuclear-Weapon-Free Zone, and recall the importance of advancing discussions between the NWS and the ASEAN countries on the Protocol to the Southeast Asia Nuclear-Weapon-Free Zone Treaty. We take note of the Joint Statement of the Leaders of China, France, Russia, the UK and the USA, on Preventing Nuclear War and Avoiding Arms Races on 3 January, 2022.

OP 48 - We acknowledge the importance of food security and nutrition. We express concern over the food crisis caused by the COVID-19 pandemic and the ongoing war in Ukraine. We welcome the efforts by the UN that have led to the establishment of the Black Sea Grain Initiative and we call for an unrestricted export of Ukrainian grain. ASEAN leaders commend EU actions in support of food supply chains and all sides welcome G20 efforts in this regard under Indonesia's Presidency, as well as efforts by the UN Secretary General. We commit, and call on all countries, to maintain food and agricultural markets open to ensure the global flow of essential agricultural goods and inputs, including fertilizers.

OP 49 - We express grave concern over the surge in the DPRK's intercontinental ballistic missile testing and ballistic missile launches. We urge the DPRK to cease these launches and refrain from nuclear tests. In this regard, we stressed the importance of endeavours to de-escalate the situation and to resume peaceful dialogue amongst all parties concerned in order to realise lasting peace and stability in a denuclearised Korean Peninsula. We called on the DPRK to fully comply with all relevant UNSC resolutions. ASEAN and the EU reiterate their commitment to the full implementation of all relevant United Nations Security Council Resolutions and support international efforts to bring about the complete, verifiable, and irreversible denuclearisation of the Korean Peninsula in a peaceful manner. Diplomatic efforts, including the creation of a conducive environment for peaceful dialogue amongst all concerned parties, should remain a priority. We reiterated our readiness to play a constructive role, including through utilising ASEAN-led platforms such as the ARF in promoting a conducive atmosphere to peaceful dialogue amongst the concerned parties.

OP 50 - We express concern over the continuing humanitarian crisis in Afghanistan. We call for unhindered access to the delivery of humanitarian assistance to all regions in the country. We stress the importance of an inclusive and fully representative government, based on the rule of law, respect for human rights and fundamental freedoms of all persons living in Afghanistan, particularly women, girls and children.

As we adopt this Joint Leaders' Statement, we task our relevant officials to implement the above initiatives to complement the programmes and goals identified in the Plan of Action to Implement the EU-ASEAN Strategic Partnership (2023-2027), with a view to strengthen the EU-ASEAN Strategic Partnership.

6th European Union - African Union Summit: A Joint Vision for 2030

We, the Heads of State and Government of the Member States of the African Union (AU) and the European Union (EU) met on 17–18 February 2022 under the Co-Chairpersonship of H.E. Mr. Charles Michel, President of the European Council and H.E. Mr. Macky Sall, President of the Republic of Senegal and Chairperson of the African Union.

We recall the 5th AU-EU Summit held in Abidjan, Côte d'Ivoire on 29-30 November 2017 and the 2nd AU-EU Foreign Affairs Ministerial Meeting held in Kigali, Rwanda, on 25-26 October 2021.

1. Aware of unprecedented and mounting common challenges and opportunities, the leaders of the EU and AU commit to a Joint Vision for a renewed Partnership to build a common future, as closest partners and neighbours.

2. **Two Unions, a joint vision.** We agree that the aim of the Joint Vision is to consolidate a renewed Partnership for solidarity, security, peace and sustainable and sustained economic development and prosperity for our citizens and for our future generations, bringing together our people, regions and organisations.

This renewed Partnership will be founded on geography, acknowledgment of history, human ties, respect for sovereignty, mutual respect and accountability, shared values, equality between partners and reciprocal commitments.

It aims to be the driving force in promoting our common priorities, shared values, international law, and preserving together our interests and common public goods. This includes inter alia: the security and prosperity of our citizens, the protection of human rights for all, gender equality and women's empowerment in all spheres of life, respect for democratic principles, good governance and the rule of law, actions to preserve the climate, environment and biodiversity, sustainable and inclusive economic growth, the fight against inequalities, support for children's rights, and the inclusion of women, young people and the most disadvantaged. We recognise the importance of food security and nutrition and welcome the AU Theme of the Year 2022.

3. **A renewed Partnership.** Our renewed Partnership addresses both the immediate opportunities and challenges, as well as the long-term possibilities offered by our partnership.

The immediate challenge is to ensure a fair and equitable access to vaccines. Together we will support local and regional mechanisms for procurement, as well as allocation and deployment of medical products. The EU reaffirms its commitment to provide at least 450 million of vaccine doses to Africa, in coordination with the Africa Vaccine Acquisition Task Team (AVATT) platform, by mid-2022. Contributing to this and complementing the actions of the AVATT, Team Europe has provided more than USD 3 billion (i.e. the equivalent of 400 million vaccine doses) to the Covax Facility and to vaccination on the African continent.

Team Europe will mobilise EUR 425 million to ramp up the pace of vaccination, and in coordination with the Africa CDC, to support the efficient distribution of doses and the training of medical teams and the capacity of analysis and sequencing. We will also contribute in this context to the fight against health-related disinformation.

Learning from the current health crisis, we are committed to supporting the full-fledged African health sovereignty, in order for the continent to respond to future public health emergencies. To this end, we support a common agenda for manufacturing vaccines, medicines, diagnostics, therapeutics and health products in Africa, including investment in production capacities, voluntary technology transfers as well as strengthening of the regulatory framework to enable equitable access to vaccines, diagnostics and therapeutics.

The African Union and the European Union underlined the urgency of the WTOs contribution to the fight against the pandemic and to the recovery of the global economy, and commit to engage constructively towards an agreement on a comprehensive WTO response to the pandemic, which includes trade related, as well as intellectual property related aspects.

In response to the macroeconomic effects of the Covid crisis on African economies, we support the Common Framework for Debt Treatments beyond the Debt Service Suspension Initiative. We also call for ambitious voluntary contributions, by channelling part of the recently allocated Special Drawing Rights, in order to achieve the total global ambition of at least USD 100 billion liquidity support to countries most in need, of which a major part should benefit Africa. We welcome the USD 55 billion that have been pledged already from the new allocation of SDRs, of which several EU Member States (Team Europe) have so far pledged USD 13 billion and encourage more EU member states to consider contributing to this global effort. African institutions, in consultation with national authorities, will be involved in the use of these SDRs to support the continent's recovery. We will seek to ensure increased spending through international programmes in the fields

of health, climate, biodiversity, education and security to facilitate economic recovery. We agree to examine lending instruments for sustainable investment projects in priority sectors. While enhancing our capacity to face these challenges, we agree that recovery investments should continue building resilience and more sustainable economies to achieve our long-term priorities.

We commit to combatting Illicit Financial Flows (IFF) and to addressing domestic tax base erosion, profit shifting (BEPS), and cooperate in tax transparency. In this regard, we agree to continue cooperating to develop and consolidate the strategic capability in the fight against different types of IFFs including money laundering, the financing of terrorism, and proliferation financing as well as those linked to fiscal governance systems and return of stolen funds and items from countries of origin.

Together, we will step up our support to scientific cooperation between researchers to develop knowledge together, as well as sharing technology and expertise, including through a joint AU-EU Innovation Agenda. We will encourage exchanges of young citizens, volunteers and students, through the expanded Erasmus+ programme and develop partnerships between universities, in order to improve our mutual understanding and foster excellence. We will strive to facilitate cultural exchanges and the movement of artists and artworks between our two continents, and encourage mutual undertaking for the restitution of cultural assets and promote access to and protection of cultural heritage.

4. **A prosperous and sustainable Africa and Europe.** We announce an Africa-Europe Investment Package of at least EUR 150 billion that will support our common ambition for 2030 and AU Agenda 2063, composed of an Investment, a Health and an Education Package. The Investment Package will help build more diversified, inclusive, sustainable and resilient economies. Our two continents aim to demonstrate and share with the rest of the world the success of an agenda of prosperity respectful of our people and our planet. This Global Gateway Investment Package aims to boost public and private investment building on existing initiatives and partnerships. The Package will boost large-scale sustainable investments, supported by Team Europe Initiatives, with due consideration to the priorities and needs of the African countries, including: i) investment in energy, transport and digital infrastructure aligned with the PIDA PAP II; ii) energy transition that is fair, just and equitable, taking into account specific and diverse orientations of the African countries with regards to access to electricity; iii) green transition including supporting the implementation of the Nationally Determined Contributions (NDCs) and National Adaptation Plans (NAPs) of African Countries under the Paris Agreement to enhance mitigation and adaptation; iv) digital transformation that supports trusted connectivity through investments in infrastructures and an affordable and

enhanced access to the digital and data economy while boosting digital entrepreneurship and skills; v) sustainable growth and decent job creation, including by investing in the establishment of youth-owned businesses in Africa; vi) transport facilitation and efficiency of connected transport networks; vii) human development, notably through scaling up mobility and employability of students, young graduates and skilled workers. It will support industrialisation and the development of sustainable and resilient value and supply chains.

The Package will be complemented with specific packages in support of health and education systems. For the health sector, we will support initiatives for pandemic preparedness, health security and equitable access to quality essential health services, in line with the Rome Declaration adopted at the Global Health Summit. For education, we will invest in inclusive and equitable quality education by improving policy and legal frameworks, access and teacher training, to contribute to safe delivery of education services and ensure learning gaps resulting from the pandemic are addressed. To this end we will promote opportunity oriented technical and professional Vocational Education and Training, including at regional level.

To implement the Package, we will leverage public funds to stimulate private investments by mobilising innovative financing instruments. We commit to promote accountable, transparent, inclusive and responsive governance, in conformity with the relevant international instruments, to boost efforts towards improving investment and the business climate as well as towards unlocking and increasing responsible and sustainable African and European investments. We will use all means of implementation, including Official Development Assistance and financial tools such as infrastructure trusts and capital market instruments, to ensure support to African entrepreneurship in engaging in strong and vibrant economies. International and national financing development institutions, including the European Investment Bank, and the African Development Bank, and public/private partnerships will be mobilised to this effect. We will continue our work to leverage and facilitate transparent remittances, including the reduction of transaction costs, for the development of national and local economies.

We will also boost regional and continental economic integration, particularly through the African Continental Free Trade Area. The existing trade agreements between the EU and some African countries have contributed to the strengthening and deepening of trade and economic development between the two continents. We will work gradually towards the progressive and mutually beneficial integration of our respective continental markets.

5. **A renewed and enhanced cooperation for peace and security.** Facing growing common security challenges, we announce a renewed and enhanced peace and security

cooperation. The two continents have a long-standing cooperation premised on the principle of African solutions to African problems, within the framework of the African Peace and Security Architecture (APSA) and reflected in the AU-EU Memorandum of Understanding on Peace, Security and Governance (2018), designed to combat instability, radicalisation, violent extremism and terrorism, tackling the root causes of conflicts, and addressing the entire conflict cycle through the integrated approach. We express our commitment to foster our cooperation through support for adequate training, capacity building and equipment, to strengthen and scale up autonomous peace operations of African defence and security forces, including through EU missions and assistance measures, as well as support for law-enforcement capacity-building. Together, we will also continue to support African-led Peace Support Operations and the on-going discussions on the use of UN-assessed contributions for operations authorised by the UN Security Council, and the implementation of the AU human rights compliance framework in that context. We will intensify our cooperation on security, including on cybersecurity. We will join efforts to further promote the rule of law and the implementation of the Women, Peace and Security, Children and Armed Conflict and the Youth, Peace and Security Agendas, and underpin it with concrete actions to achieve durable peace. We will continue to respect and promote compliance with human rights and international humanitarian law.

6. **An enhanced and reciprocal partnership for migration and mobility.** We will continue addressing all aspects of migration and mobility, in line with national competences, in an integrated, comprehensive and balanced manner. We will work in a spirit of joint responsibility and commitment, in full respect of international law and fundamental human rights. Through joint action and capacity-building, including with dedicated African migration institutions, we will aim at preventing irregular migration, enhancing cooperation against smuggling and trafficking in human beings, supporting strengthened border management and achieving effective improvements on return, readmission and reintegration, including promoting voluntary return and facilitating sustainable reintegration of returned persons, as well as enhancing migration dialogues between the two Continents and delivering on their key priorities. We will deepen our cooperation in finding durable solutions for those asylum seekers, refugees and vulnerable migrants in need of international protection and commit to revitalise the work of the joint AU-EU-UN Tripartite Task Force. We will further strengthen asylum systems with a view to providing adequate reception and protection for those entitled, as well as work on their integration. We will keep addressing the root causes of irregular migration and forced displacement, and enhance cooperation on tackling all issues related to migration. Respecting national needs, competencies and legal frameworks, pathways for legal migration opportunities will be further developed between both continents and within Africa. We commit to addressing the challenges posed by the brain drain, and investing in

youth and women to support their empowerment, skills, education and employment prospects, notably through increased support for technical and vocational education and training.

7. **A commitment to multilateralism.** We will work together to promote effective multilateralism within the rules-based international order, with the UN at its core. We pledge to work towards more converging positions in multilateral fora to reduce global inequalities, strengthen solidarity, promote international cooperation, fight and mitigate climate change and improve delivery on ‘global public goods’, in line with the 2030 Agenda for Sustainable Development and AU Agenda 2063. We commit to providing political support to achieve the necessary reform of the WTO and to improve its functioning with a view to strengthening the multilateral trading system. Both sides commit to contribute to the UN system reform efforts, including of the UN Security Council. We also recommit to the full implementation of the Paris Agreement and the outcomes of the COPs. We recognise that Africa's energy transition is vital for its industrialisation and to bridge the energy gap. We will support Africa in its transition to foster just and sustainable pathways towards climate neutrality. We recognise the importance of making use of available natural resources within that energy transition process. We support Africa’s hosting of COP 27 in Egypt in 2022, as well as an ambitious global biodiversity framework. We commit to working together to develop a new ambitious WHO international agreement on pandemic prevention, preparedness and response.

8. We welcome the fruitful discussions in the Roundtable Sessions on Financing for sustainable and inclusive growth; Climate change and energy transition, digital and transport (connectivity and infrastructure); Peace, Security and Governance; Private sector support and economic integration; Education, culture and vocational training, migration and mobility; Agriculture and sustainable development; and Health systems and vaccine production held during the Summit.

We take note of the contributions by the Youth, Civil Society, Local authorities and private sector during the Africa-Europe Week and the Europe-Africa Business Forum and we encourage all relevant stakeholders to continue to engage towards our renewed Partnership.

We commit to following up on our engagements to monitor the implementation of the commitments undertaken during AU-EU Summits. Follow-up will be done on a regular basis via existing AU-EU structures, including the AU-EU Ministerial Follow-up Committee.

Europsko vijeće

**Bruxelles, 15. prosinca 2022.
(OR. en)**

EUCO 34/22

**CO EUR 29
CONCL 7**

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Sastanak Europskog vijeća (15. prosinca 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. UKRAJINA/RUSIJA

1. Europsko vijeće ponovno oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine.
2. Ponovno potvrđuje punu potporu Unije neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica te neotuđivom pravu Ukrajine na samoobranu od ruske agresije.
3. Europska unija i dalje je predana pružanju političke i vojne potpore Ukrajini, posebno putem Europskog instrumenta mirovne pomoći i misije EU-a za vojnu pomoć za potporu Ukrajini i jačanjem bilateralnog pružanja potpore, osobito kapaciteta protuzračne obrane i pomoći u razminiranju.
4. Aktualna ruska kampanja sustavnih raketnih napada na ukrajinske civile, civilne mete, energetska infrastrukturu i druge komunalne mreže kako bi se ukrajinskom narodu prouzročilo još više patnje, zločin je koji ne može ostati nekažnjen. To mora prestati. Europsko vijeće poziva sve međunarodne partnere da upute sličan apel i iskoriste svoj utjecaj u tu svrhu. Europsko vijeće ujedno poziva Rusiju da odmah zaustavi djelovanja kojima se ugrožava sigurnost i zaštita civilnih nuklearnih postrojenja i ističe punu potporu Europske unije radu Međunarodne agencije za atomsku energiju.

5. Europska unija hitno će pojačati pružanje humanitarne pomoći i pomoći u području civilne zaštite Ukrajini, među ostalim u naravi, i doprinijet će obnovi ključne infrastrukture Ukrajine kako bi joj se pomoglo da prebrodi zimu. U tom pogledu Europsko vijeće poziva Europsku investicijsku banku da u bliskoj suradnji s Komisijom i međunarodnim financijskim institucijama pojača svoju potporu za najhitnije potrebe Ukrajine u vezi s infrastrukturom. Europsko vijeće ujedno poziva Komisiju da pojača koordinaciju s europskom industrijom i međunarodnim partnerima kako bi se Ukrajini osigurala održiva opskrba prioritetnom opremom, kao što su mobilne postaje za grijanje, agregati za proizvodnju električne energije, energetske transformatori te visokonaponska i rasvjetna oprema. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja ishod pariške konferencije o otpornosti i obnovi Ukrajine održane 13. prosinca 2022.
6. Europska unija ujedno će i dalje pružati potporu raseljenim osobama, u Ukrajini i izvan nje. Europsko vijeće poziva države članice da, uz potporu Komisije, pojačaju planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama.
7. Europska unija i dalje je predana pružanju, zajedno s partnerima, financijske pomoći Ukrajini te podupiranju otpornosti i dugoročne obnove te zemlje. U tom je kontekstu Europska unija postigla dogovor o tome da se Ukrajini u 2023. osigura 18 milijardi EUR. Europsko vijeće pozdravlja dogovor skupine G-7 o uspostavi platforme za koordinaciju donatora koja uključuje više tijela.

8. Europsko vijeće pozdravlja i potiče daljnje napore na tome da se osigura da oni odgovorni za ratne zločine i druge najteže zločine povezane s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine u potpunosti odgovaraju za njih, uključujući načine za osiguravanje pozivanja na odgovornost za zločin agresije. Ističe potporu Unije istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda. Europsko vijeće razmotrilo je i opcije da se zamrznuta imovina upotrijebi za potporu obnovi Ukrajine i u svrhu odštete. Poziva Komisiju, visokog predstavnika i Vijeće da nastave s radom u vezi s time, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, ističući da se kazneni progon zločina agresije tiče međunarodne zajednice u cjelini.
9. Europsko vijeće ponavlja da je spremno poduprijeti inicijativu Ukrajine za pravedan mir. Rusija dosad nije pokazala istinsku spremnost za postizanje poštenog i održivog mira.
10. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako dodatno povećati kolektivni pritisak na Rusiju da okonča svoj agresivni rat i povuče svoje postrojbe iz Ukrajine. Pozdravlja jačanje EU-ovih mjera ograničavanja protiv Rusije, među ostalim putem devetog paketa EU-ovih mjera ograničavanja i uvođenjem međunarodne gornje granice cijene nafte, osiguravajući pritom jednake uvjete na globalnoj razini. Europska unija spremna je i dalje jačati mjere ograničavanja. Europsko vijeće ističe važnost osiguravanja djelotvorne provedbe tih mjera i sprečavanja njihova izbjegavanja i olakšavanja tog izbjegavanja. Ponavlja svoj poziv svim zemljama da se usklade sa sankcijama EU-a.
11. Europsko vijeće ponovno ističe svoju osudu vojne potpore koju iranske vlasti pružaju agresivnom ratu Rusije i koja mora prestati. U tom pogledu Europsko vijeće pozdravlja sankcije EU-a donesene 12. prosinca 2022.
12. Europska unija nastavit će pružati svu relevantnu potporu Republici Moldovi u suočavanju s višedimenzionalnim učinkom agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, posebno u pogledu energetske sigurnosti.

13. U kontekstu jačanja globalne sigurnosti opskrbe hranom, Europsko vijeće ujedno ističe važnost koridora solidarnosti, čiji bi puni potencijal trebalo iskoristiti, i UN-ove crnomorske inicijative za žitarice i programa „Žitarice iz Ukrajine”, naglašavajući da je potrebno nastaviti osiguravati dostupnost i cjenovnu pristupačnost poljoprivrednih proizvoda i gnojiva.

II. ENERGETIKA I GOSPODARSTVO

14. Europsko vijeće preispitalo je napredak u provedbi svojih zaključaka iz listopada 2022.
15. Europsko vijeće pozdravlja ostvareni napredak i poziva Vijeće da 19. prosinca 2022. dovrši svoj rad na Prijedlogu uredbe Vijeća o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji kupnje plina, posebno putem platforme EU-a za kupnju energije, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena, Prijedlogu uredbe Vijeća o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora i Prijedlogu uredbe Vijeća o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena.
16. S obzirom na sljedeću sezonu punjenja skladišta i grijanja Europsko vijeće ističe važnost jačanja koordinacije. Osobito bi trebalo nastaviti rad na sljedećim područjima:
  - a) brzoj operacionalizaciji agregiranja potražnje za plinom i mehanizma zajedničke kupnje putem platforme EU-a za kupnju energije, kao i na ubrzanju rasprave s pouzdanim partnerima kako bi se osigurala opskrba plinom s obzirom na zimu 2023./2024. u cilju sklapanja dugoročnih ugovora;
  - b) učinkovitom punjenju skladišta plina i pomnom praćenju krivulje punjenja;
  - c) pomnom praćenju ciljeva smanjenja potražnje za plinom;
  - d) ranoj pripremi planova za nepredvidive situacije za zimu 2023./2024.

17. Europsko vijeće poziva na brzi dovršetak rasprava o Direktivi o energiji iz obnovljivih izvora, Direktivi o energetskej učinkovitosti i Direktivi o energetskim svojstvima zgrada.
18. Europsko vijeće ponovno ističe važnost povećanja ulaganja u inovacije, infrastrukturu i međupovezanost, skladištenje, obnovljivu energiju i projekte u području energetske učinkovitosti kako bi se postupno ukinula ovisnost Unije o ruskim fosilnim gorivima, ubrzala zelena tranzicija i osigurala sigurnost opskrbe.
19. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje prijedlog i procjenu učinka u vezi sa strukturnom reformom EU-ova tržišta električne energije, među ostalim u vezi s učinkom cijena plina na cijene električne energije, koje će Komisija podnijeti početkom 2023., kako bi se to tržište u potpunosti prilagodilo dekarboniziranom energetskom sustavu i kako bi se olakšao porast upotrebe energije iz obnovljivih izvora.
20. S obzirom na učinak visokih cijena energije u Europi Europsko vijeće naglašava važnost zaštite europske gospodarske, industrijske i tehnološke baze te očuvanja jednakih uvjeta na globalnoj razini. Posebno naglašava važnost ambiciozne europske industrijske politike u trenutačnom globalnom kontekstu kako bi europsko gospodarstvo bilo spremno za zelenu i digitalnu tranziciju i kako bi se smanjile strateške ovisnosti, osobito u najosjetljivijim područjima, uz istodobno osiguravanje jednakih uvjeta. Europsko vijeće u tom kontekstu podsjeća na potrebu za koordiniranim odgovorom kako bi se povećale gospodarska otpornost i globalna konkurentnost Europe, uz istodobno očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta. U vezi s time i kako bi se odgovorilo na učinak visokih cijena energije, Europsko vijeće poziva Komisiju da do kraja siječnja 2023. provede analizu i iznese prijedloge s ciljem mobilizacije svih relevantnih alata na nacionalnoj razini i na razini EU-a te poboljšanja okvirnih uvjeta za ulaganja, među ostalim pojednostavnjenim administrativnim postupcima.

21. Europsko vijeće ističe važnost bliske koordinacije i zajedničkih rješenja na europskoj razini, prema potrebi, te poziva Vijeće i Euroskupinu da pomno prate gospodarska kretanja i dodatno ojačaju koordinaciju kako bi se omogućio odlučan i agiln odgovor politike.
22. Osim kratkoročnih mjera, Europska unija mora se suočiti s dugoročnim izazovima, posebno u pogledu inovacijskog jaza i jaza u području rasta između Europe i njezinih globalnih konkurenata. U vezi s time Europsko vijeće poziva Komisiju da početkom 2023. predstavi strategiju na razini EU-a kako bi se potaknuli konkurentnost i produktivnost.

III. SIGURNOST I OBRANA

23. U skladu s nedavnim zaključcima Europskog vijeća i prethodnim odlukama koje su uslijedile, Europska unija preuzima veću odgovornost za vlastitu sigurnost te u području obrane slijedi strateški plan djelovanja i povećava svoju sposobnost samostalnog djelovanja. Tome će doprinijeti jačanje industrijske i tehnološke baze europskog obrambenog sektora.
24. Europsko vijeće naglašava važnost transatlantske veze kako se odražava i u Strateškom kompasu EU-a i u strateškom konceptu NATO-a.
25. Europsko vijeće razmotrilo je rad na provedbi svojih prethodnih zaključaka, smjernica iz Versaillesa od 10. i 11. ožujka 2022., Strateškog kompasa i nalaza i preporuka iz Zajedničke komunikacije o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i o daljnjim koracima. Taj se rad treba ubrzati. U tom kontekstu Europsko vijeće:
  - a) poziva Europski parlament i Vijeće da brzo donesu Akt o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA);

- b) poziva Komisiju i Europsku obrambenu agenciju da pojačaju trenutačne napore kako bi se utvrdile potrebe te olakšala i koordinirala zajednička nabava, posebno za obnovu zaliha, osobito u svjetlu potpore koja se pruža Ukrajini;
- c) poziva Komisiju da brzo predstavi prijedlog za europski program ulaganja u obranu kako bi se ojačali kapaciteti i otpornost europskog obrambenog tehnološkog i industrijskog sektora, uključujući MSP-ove, te uklonili strateški nedostaci i smanjile ovisnosti u tehnologiji i industriji;
- d) poziva na daljnje ubrzanje provedbe projekata u vezi s infrastrukturom za vojnu mobilnost, uključujući projekte u vezi s infrastrukturom s dvojnog namjenom;
- e) ponovno izražava predanost ulaganju u sposobnosti potrebne za provedbu svih misija i operacija, uključujući kapacitet za brzo raspoređivanje, te poziva države članice da u tu svrhu u potpunosti iskoriste instrumente i okvire suradnje;
- f) poziva na ulaganje u strateške pospješitelje, kao što su kibersigurnost i svemirska povezivost, te u otpornost ključne infrastrukture;
- g) poziva na snažnu politiku kiberobrane EU-a, koja se temelji na nedavnoj zajedničkoj komunikaciji Komisije i visokog predstavnika;
- h) poziva na brzu provedbu EU-ova paketa instrumenata protiv hibridnih prijetnji, čime bi se ojačala sposobnost Unije za učinkovito suzbijanje hibridnih prijetnji i kampanja;
- i) poziva na jačanje civilnog ZSOP-a u cilju donošenja novog pakta za civilni ZSOP do svibnja 2023.

26. Europsko vijeće ponovno potvrđuje važnost predanosti Unije podupiranju svojih partnera u području sigurnosti i obrane, osobito putem instrumenata kao što je Europski instrument mirovne pomoći te misijâ i operacijâ u okviru ZSOP-a. Ponovno naglašavajući globalnu dimenziju Europskog instrumenta mirovne pomoći, Europsko vijeće pozdravlja dogovor u Vijeću kojim se osigurava financijska održivost tog instrumenta.

IV. JUŽNO SUSJEDSTVO

27. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima s južnim susjedstvom.

V. TRANSATLANTSKI ODNOSI

28. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o transatlantskim odnosima.

VI. RAZNO

Hrvatska

29. Europsko vijeće pozdravlja ulazak Hrvatske u schengensko područje 1. siječnja 2023.

Bosna i Hercegovina

30. Europsko vijeće potvrđuje zaključke Vijeća od 13. prosinca 2022. o proširenju i procesu stabilizacije i pridruživanja i slaže se s time da se Bosni i Hercegovini dodijeli status zemlje kandidatkinje.

Iran

31. Podsjećajući na zaključke Vijeća o Iranu od 12. prosinca 2022., Europsko vijeće oštro osuđuje nedavne smrtne kazne izrečene i izvršene u kontekstu aktualnih prosvjeda u Iranu. Poziva iranske vlasti da odmah prekinu tu praksu i da bez odgode ponište nedavno izrečene kazne. Europska unija snažno se protivi primjeni smrtne kazne, u svakom trenutku i u svim okolnostima, jer je riječ o neprihvatljivom uskraćivanju ljudskog dostojanstva i integriteta. Europsko vijeće ponovno poziva iranske vlasti da zaustave neopravdanu uporabu sile protiv mirnih prosvjednika, posebno protiv žena.

*

*

*

Europsko vijeće podsjeća na odlučnost Europske unije da se i prvi i drugi stup provedu, kako je dogovoreno u listopadu 2021., te poziva Komisiju da prati pregovore o multilateralnoj konvenciji o prvom stupu koji su u tijeku i da, prema potrebi, do kraja 2023. podnese prijedlog u slučaju da se ne postigne dogovor o rješenju prvog stupa.